

Talousarvio 2022

Taloussuunnitelma 2022–2024

Kunnanhallitus 23.11.2021 § 259

Valtuusto 7.12.2021 § 88

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022–2024

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	3
2	KUNTASTRATEGIA	4
3	YLEISPERUSTELUT	6
3.1	KUNTATALOUDEN KEHITTYMINEN OSANA KANSANTALOUTTA	6
3.1.1	<i>Valtion toimenpiteet</i>	7
3.1.2	<i>Verotulojen ja valtionosuuksien vaikutus kuntatalouteen</i>	7
3.1.3	<i>Kuntien tulot, menot ja lainakanta</i>	8
3.2	KUNNAN TALOUSARVION LÄHTÖKOHDAT	8
3.2.1	<i>Väestömuutokset</i>	8
3.2.2	<i>Työpaikat ja työllisyys</i>	10
3.2.3	<i>Talousarvio ja talousarvion tasapaino</i>	10
3.3	HENKILÖSTÖ	13
3.3.1	<i>Henkilöstömäärä</i>	13
3.3.2	<i>Henkilöstön vuokraus</i>	14
3.3.3	<i>Henkilöstökulut</i>	14
4	TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE JA SITOVUUS SEKÄ TILIVELVOLLISET	15
4.1	TILIVELVOLLISET VUONNA 2022	16
5	TULOSLASKELMA	17
5.1	YLEISPERUSTELUT	17
5.2	TULOSLASKELMA JA TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	18
5.3	TOIMINTATULOT JA -MENOT SEKÄ TOIMINTAKATE	20
5.3.1	<i>Yleinen kehitys</i>	20
5.3.2	<i>Maksusuudet kuntayhtymille</i>	20
5.3.3	<i>Leasingrahoitus</i>	21
5.3.4	<i>Ryhtylän ja Oitin koulun väistötilat</i>	24
5.3.5	<i>Sisäiset erät</i>	25
5.3.6	<i>Suunnitelmavuosien toimintamenot ja -tulot</i>	25
5.4	VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET	27
5.4.1	<i>Verotulot</i>	27
5.4.2	<i>Valtionosuudet</i>	27
5.4.3	<i>Kotikuntakorvaukset</i>	28
6	RAHOITUSOSA	29
6.1	RAHOITUSLASKELMA	29
6.2	LAINAKANTA JA SEN MUUTOKSET	30
6.3	INVESTOINTIMENOT	31
7	KÄYTTÖTALOUSOSA	32
7.1	VALTUUSTON HYVÄKSYMÄT MÄÄRÄRAHAT JA TULOARVIOT TOIMIALOITTAIN	32
7.2	KUNNANVALTUUSTO	35
7.3	KESKUSVAALILAUTAKUNTA	37
7.4	TARKASTUSLAUTAKUNTA	38
7.5	KUNNANHALLITUS	39
7.5.1	<i>Kunnanhallitus ja ylin johto</i>	42
7.5.2	<i>Kuntien yhteistoiminta</i>	44
7.6	HALLINTO JA SISÄISET PALVELUT -PALVELUKESKUS	45
7.6.1	<i>Keskitetty henkilöstöhallinto</i>	47
7.6.2	<i>Hallinnon sisäiset palvelut</i>	49
7.6.3	<i>Ruoka- ja siivouspalvelut</i>	52

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022–2024

7.7	ELINKEINOT JA KEHITTÄMINEN -PALVELUKESKUS	54
7.7.1	<i>Elinkeinojen kehittäminen</i>	56
7.7.2	<i>Ympäristölautakunta</i>	58
7.8	PERUSTURVALAUTAKUNTA	61
7.8.1	<i>Perusturvan hallinto</i>	63
7.8.2	<i>Sosiaalityö</i>	65
7.8.3	<i>Vammaispalvelut</i>	67
7.8.4	<i>Vanhustenhuolto</i>	69
7.8.5	<i>Terveyspalvelut</i>	71
7.9	SIVISTYSLAUTAKUNTA	72
7.9.1	<i>Sivistyksen hallintopalvelut</i>	74
7.9.2	<i>Varhaiskasvatus</i>	76
7.9.3	<i>Peruskoulut</i>	78
7.9.4	<i>Toisen asteen koulutus</i>	80
7.9.5	<i>Kulttuuri- ja museotoiminta</i>	82
7.9.6	<i>Liikunta- ja nuorisotoimi</i>	83
7.9.7	<i>Kirjastotoimi</i>	85
7.9.8	<i>Kansalaisopisto</i>	87
7.10	TEKNINEN LAUTAKUNTA	89
7.10.1	<i>Tekniset hallintopalvelut</i>	91
7.10.2	<i>Yhdyskuntatekniset palvelut</i>	93
7.10.3	<i>Tilapalvelu</i>	95
7.10.4	<i>Vesihuoltolaitos</i>	97
8	KUNNAN TOIMIELINTEN STRATEGISET VUOSITAVOITTEET	99
9	INVESTOINTISUUNNITELMA 2022–2024	104
10	TÄYTÄNTÖÖNPANO JA SEURANTA	109
11	KONSERNIYHTEISÖILLE JA MUILLE TOIMINNALLISESTI TÄRKEILLE YHTEISÖILLE ASETETUT TAVOITTEET	110
12	LIITTEET	112
	LIITE 1. HAUSJÄRVEN KUNNAN HALLINTO-ORGANISAATIO VUONNA 2022	113
	LIITE 2 TUNNUSLUKUJEN MÄÄRITELMIÄ	114

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

1 JOHDANTO

Kuntalain 110 §:ssä on säädökset kunnan talousarviosta ja -suunnitelmasta:

”Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.”

Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto (hallintosääntö 28§).

Hausjärven kunnan taloussuunnitelma on tehty kolmeksi vuodeksi, joista ensimmäinen on talousarviovuosi.

Talousarviota ja -suunnitelmaa on käsitelty toimitelmissä kevään ja syksyn kuluessa. Johtoryhmä aloitti talousarviovalmistelun toukokuussa. Valtuusto piti talousarvioseminaarin toukokuussa ja kunnanhallitus antoi toimialoille valmisteluohjeet ja talousarvioraamin kesäkuussa. Lautakunnat ovat käsitelleet talousarviota eri valmisteluvaiheissa. Toimielinten talousarviovalmistelu keskittyi aiempien vuosien tapaan elo-syyskuuhun, jonka jälkeen lautakunnat käsitelivät talousarvioesityksiä lokakuussa. Kunnanhallitus linjasi strategisista tavoitteistaan lokakuussa. Kunnanjohtajan esitys muodostettiin toimialojen kanssa pidettyjen neuvottelujen perusteella. Kunnanjohtajan talousarvioesitystä käsiteltiin lokakuun lopun valtuustoseminaarissa. Kunnanhallitus käsiteli alustavaa talousarviota 2.11.2021 kokouksessaan. Kunnanvaltuusto teki päätöksen vuoden 2021 veroprosenteista kokouksessaan 9.11.2021. Talousarvion ja -suunnitelman osalta lopulliset päätökset tehdään kunnanhallituksessa 23.11.2021 ja kunnanvaltuustossa 7.12.2021.

2 KUNTASTRATEGIA

Hausjärven kuntastrategia päivitetään vuoden 2022 aikana niin, että uusi kuntastrategia on voimassa 1.1.2022 lukien. Kuntastrategia perustuu Kuntalain 37 §:n mukaisesti arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien hoitamiseen.

Hausjärvi on maakunnallisesti varteenotettava vaihtoehto yritys- ja asuinpaikkana. Monipuolinen tonttitarjonta ja neljä elinvoimaista taajamaa mahdollistavat luonnonläheisen ja turvallisen asumisen edellytykset. Hyvä saavutettavuus luo erinomaiset edellytykset työllistymiselle ja yrittämiselle.

Tämän kuntastrategian keskiössä on kunnan perustehtävien hoitaminen ja palvelujen tuottaminen. Toiminta-ajatuksenamme: **Hausjärven kunta on yhteinen kotikuntamme, joka tarjoaa luonnonläheistä ja turvallista elämistä. Täällä jokaisella on mahdollisuus luoda itselleen onnellinen tulevaisuus.**

Visiomme on olla **ripeä ja palveluvoimainen kunta**. Tämä edellyttää kunnan virkamiesjohdolta ja kuntapäätäjiltä ajan hermolla olemista sekä ketteryyttä niin valmistelussa kuin päätöksenteossa. Kunnan palveluvoimaisuuden takaavat hyvät ja toimivat peruspalvelut.

Arvomme ovat: **ihmisläheisyys, turvallisuus ja luovuus.**

Me olemme: **Kehittyvä ja aktiivinen kunta**
Meillä: **Asiat hoituu ja ketään ei jätetä – Toimivat palvelut**
Ja lopulta: **Me teemme Hausjärven - Kaikki tekemään yhdessä!**

Me yhdessä luomme kehittyvän ja aktiivisen kunnan. Hyvinvoivat työntekijät tuottavat toimivia palveluita tyytyväisille kunnan asukkaille. Arvojen kautta toimimalla luomme ihmisläheistä ja turvallista asuinkuntaa, jossa luovuuden kautta saadaan aikaan uusia ideoita, kehitystä, rohkeutta ja draivia suunnatessa kohti tulevaisuutta.

Kunnan strategiasta määritellyt seitsemän avainprojektia ovat:

1. Toimiva työyhteisö – henkilöstölähtöinen kehittäminen
2. Maakunnallisen Soten toteuttaminen 2023 lukien
3. Tulevaisuuden asumisympäristö – taajamien vetovoima, asemanseudut ja kiertotalouden edistäminen
4. Tulevaisuuden liikkumisjärjestelmä – kevyen liikenteen väylät
5. Talouden sopeuttamisohjelman toteuttaminen
6. Älykäs kunta – taajamien kuituverkot, digitaaliset alustat
7. Kasvukäytävä – nopeat junayhteydet: päärata, Riihimäki-Lahti

Toimialasta vastaava toimielin hyväksyy toimenpiteet ja tavoitteet sekä tarvittaessa erilliset toteuttamissuunnitelmat valtuuston asettamien strategisten päämäärien ja strategian osa-alueiden saavuttamiseksi.

Keskeisimmät kunnan toimintaa ohjaavat ja strategiaa täydentävät ohjelmat ovat elinvoimaohjelma, markkinointi- ja viestintäsuunnitelma, hyvinvointikertomus, kaavoitusohjelma sekä henkilöstöohjelma. Kuntastrategiaa toteutetaan talousarvion kautta määrittämällä vuosittaiset toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kuntastrategian toteutumista arvioidaan vuosittain osana tilinpäätöstä ja puolivuosisikastausta.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Talousarvioon on sisällytetty tuloarvioiden ja määrärahojen kaltaisten taloudellisten tavoitteiden lisäksi strategiaan perustuvia toiminnallisia tavoitteita. Toiminnalliset tavoitteet on esitetty yhteenvetona talousarviokirjan luvussa 8.

3 YLEISPERUSTELUT

3.1 Kuntatalouden kehittyminen osana kansantaloutta

Valtiovarainministeriön syyskuussa 2021 julkaiseman taloudellisen katsauksen mukaan bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 3,3% vuonna 2021. Työllisyyden kasvu on nopeutunut merkittävästi kevään 2021 aikana. Talouden elpymisen arvioidaan jatkuvan varsinkin niillä toimialoilla, joiden toimintaa on covid-epidemian takia rajoitettu aiemmin. Yksityiset investoinnit ovat kasvaneet ja erityisesti asuntorakentamisen kehitys on ollut suotuisaa. BKT:n arvioidaan kasvavan 2,9% vuonna 2022 ja 1,4% vuonna 2023. Talouden elpymisen arvioidaan lisäävän työllisten määrää erityisesti palvelutoimialoilla. Samaan aikaan pitkäaikaisyöttömyyden arvioidaan pysyttelevän korkeana. Investointien toipumista parantaa asuinrakentamisen lisääntyminen sekä kone- ja leiteinvestointien kasvu.

Koronapandemia on lisännyt julkisen sektorin velkaantumista ja kehityksen ennustaminen on poikkeuksellisen haastavaa. Kuntatalous heikkeni jo ennen pandemiaa samalla, kun yleinen taloudellinen kehitys kääntyi laskuun vuoden 2019 lopussa. Koronapandemian leviämisen estämiseen tähänneet ja tähtäävät rajoitustoimet ovat heikentäneet niin bruttokansantuotetta kuin kuntien verotulokertymää. Taudinkehitykseen, virusmuunnoksiin sekä rokotekattavuuteen liittyvä epävarmuus lisäävät ennustamisen epävarmuutta.

Julkisen talouden alijäämän arvioidaan pienenevän vuosina 2021-2022 johtuen lähinnä siitä, että vuonna 2020 julkisen talouden alijäämä kasvoi merkittävästi covid-19-pandemian toimenpiteistä johtuen ja tällä hetkellä nopea talous- ja työllisyyskasvu lisää verotuloja ja pienentää työttömyysmenoja samaan aikaan, kun covid-19 -epidemiaan liittyvä tukitarve ja rahankäyttö pienenee. Julkisen talouden arvioidaan vuotta 2025 lähestyttäessä jäävän vuositalolla yli 3 mrd euroa alijäämäiseksi kasvattaen edelleen velkasuhdetta.

Velkaantuminen on ongelmana niin kunnilla kuin koko julkisella taloudella. Julkisessa taloudessa on rakenteellinen alijäämä, joka ennusteen mukaan kasvaa lähivuosina. Kun julkisen talouden velka suhteessa bruttokansantuotteeseen kasvoi vuonna 2020 10 prosenttiyksiköllä lähes 70 prosenttiin, velkasuhteen arvioidaan kasvavan yli 73 prosenttiin 2025 mennessä olettaen, että korkotaso säilyy alhaisena. Julkista taloutta heikentävät hidas talouskasvu, väestön ikääntymisestä johtuva menojen kasvu sekä julkisen sektorin menonlisäykset.

Taloudellisen katsauksen mukaan työllisten määrä oli kesäkuussa 2021 noin 2,1% suurempi kuin joulukuussa 2020. Työttömiä oli alkuvuonna 12,4% enemmän kuin vuosi sitten. Työttömyyden kasvu ei ole kuitenkaan enää jatkunut kesällä 2021. Työllisyysasteen arvioidaan nousevan 74%:iin vuonna 2023.

Kuntatalouden rahoitusaseman arvioidaan pysyvän alijäämäisenä, samoin kuin hyvinvointialueet aloittavat toimintansa alijäämäisenä erityisesti suurten investointihankkeiden takia. Matala syntyvyys vähentää laskennallisesti varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelujen tarvetta. Kuntien mahdollisuudet hyödyntää lapsi-ikäluokkien pienenemiseen liittyvää säästöpotentiaali vaihtelee suuresti kunnittain. Ikäihmisten määrän kasvun ja syntyvyyden lisäksi muuttoliike vaikuttaa kuntien talouteen niin väestöään menettävissä kuin kasvatavissa kunnissa.

Palkkamenot kasvattavat niin yksityisellä kuin julkisella sektorilla palkankorotukset. Palkkojen nousu vaikuttaa vähitellen erityisesti palveluiden hintoihin. Inflaation arvioidaan kohoavan 1,7 prosenttiin vuosina 2022-2023.

Talousarvio 2022 Taloussuunnitelma 2022-2024

Kuntatalouden painelaskelman (julkaistu 15.10.2021) mukaan kuntien toimintakatteen alijäämä kasvaa vuonna 2022 5,9 prosentilla. Vuonna 2023 kuntien toimintakatteen arvioidaan painelaskelman mukaan alenevan 61,4 prosentilla, kun sosiaali- ja terveydenhuolto sekä pelastustoimi siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille. Samalla kunnilta leikataan osuudet valtionosuuksista, tuloverosta ja yhteisöverosta.

3.1.1 Valtion toimenpiteet

Kuntatalousohjelma vuosille 2022–2025 on julkaistu 27.9.2021. Kuntatalousohjelman tarkoituksena on arvioida kuntatalouden tilaa ja kuntien mahdollisuuksia selvittää peruspalvelujen järjestämisestä talousarvioesityksen ja julkisen talouden suunnitelman mukaisilla toimenpiteillä.

Valtio on tukenut merkittävästi yksityis- ja julkissektoria koronapandemian keskellä, joka on kasvattanut valtion velkaantumista. Kuntasektoria on tuettu erityisesti valtionosuuksien ja –avustuksien sekä lisäämällä kuntien yhteisöveron jako-osuutta. Vuoden 2022 valtion talousarvioesitykseen ei sisälly kuitenkaan enää koronatukitoimia kunnille.

Koronapandemiasta johtuen velkaantumisen hillitsemisen toimenpiteitä on lykätty, eikä hallitusohjelman tavoitteita tulla saavuttamaan.

Valtio on lisännyt kuntien tehtäviä viime vuosina ja lisäykset jatkuvat edelleen. Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain mukaan valtionosuus uuteen tai laajenevaan tehtävään on 100 prosenttia. Oppivelvollisuusikä korotettiin 1.8.2021 alkaen 18 vuoteen. Vanhuspalvelujen hoitohenkilöstön vähimmäismitoitusta nostetaan asteittain 14.2023 asti. Kuntien toimintatuotot alenivat 1.8.2021 alkaen varhaiskasvatusmaksujen osalta, mikä vähentää kuntien maksutuloja vuositasolla 70 milj. eurolla. Maksutuottojen alenema on vuonna 2021 noin 30 milj. euroa ja vuonna 2022 lisäksi 40 miljoonaa euroa. Maksutulojen menetys kompensoitiin korottamalla kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta pysyvästi. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulakia uudistettiin, minkä johdosta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksutuotot alenivat 1.7.2021 alkaen. Muutoksen arvioidaan vähentävän maksutuloja vuositasolla 45 milj. euroa. Oppilas- ja opiskelijahuollon palvelujen vahvistamiseksi ollaan säätämässä laki oppilashuollon sitovista mitoituksista. Sitovasta vähimmäishenkilöstömitoituksesta ollaan säätämässä myös lastensuojelussa (vaikutus valtionosuuksiin vuonna 2022 4,8 miljoonaa euroa).

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen johdosta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen siirtyy kunnilta hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta. Uudistuksella on merkittäviä vaikutuksia kuntien talouteen ja toimintaan.

3.1.2 Verotulojen ja valtionosuuksien vaikutus kuntatalouteen

Vuoden 2022 talousarvioesityksessä kuntien valtionavut ovat yhteensä 13,1 mrd. euroa eli noin 0,9 mrd. euroa vähemmän kuin vuoden 2021 varsinaisessa talousarviossa. Vuosina 2020-2021 valtionapujen tasoa korottivat koronapandemian takia kunnille osoitettu lisätuki, joka poistuu vuonna 2022. Laskennalliset valtionosuudet kasvavat vuodesta 2021 noin 3,9 prosentilla, mutta valtionavustusten taso puolittuu edellisvuodesta.

Verotulojen ennustamiseen liittyy edelleen epävarmuutta koronapandemiasta johtuen. Yhteisöveron jako-osuuden väliaikainen korotus poistuu vuonna 2022, mutta kunnallisveron odotetaan kasvavan edelleen. Kuntaliiton koko maata koskevan ennusteen mukaan verotulot kasvavat tämänhetkisestä vuoden 2021 verotuloarviosta 0,8 %:lla ja vuoden 2020 toteutuneisiin verotuloihin nähden 6,5 %:lla.

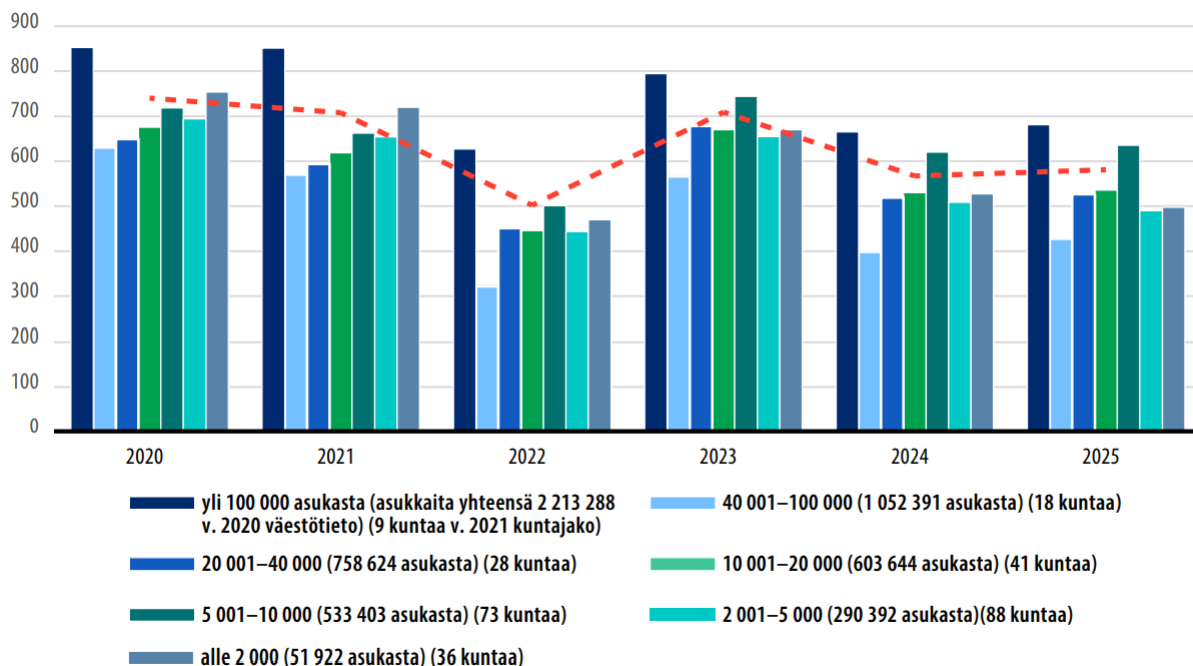
Talousarvio 2022 Taloussuunnitelma 2022-2024

Vuodesta 2023 alkaen kunnan valtionosuuksista ja verotuloista (kunnallis- ja yhteisövero) leikataan osa pois samalla, kun sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen siirtyy kunnilta hyvinvointialueille.

3.1.3 Kuntien tulot, menot ja lainakanta

Vuoden 2020 tilinpäätöstietojen mukaan kuntatalouden vuosikate kaksinkertaistui edellisvuodesta koronatukien edesauttamana, ollen noin 4,7 miljardia euroa. Edellisvuosista poiketen kuntien vuosikate riitti kattamaan poistot ja nettoinvestoinnit vuonna 2020. Kuntien verotulot kasvoivat ennakoitua enemmän ja toimintakulut ennakoitua vähemmän.

Taulukko 1. Vuosikate 2020-2025 kuntakokoryhmittäin, euroa/asukas (lähde Kuntatalousohjelma 2022)

Vuoden 2021 kuntatalouden näkymät ovat parantuneet jonkin verran kevään arvioista etenkin verotuloker- tymän osalta. Covid-19 epidemia aiheuttaa kuitenkin edelleen epävarmuutta talouteen.

Valtion tukitoimien poistuessa kuntatalouden arvioidaan heikentyvän vuonna 2022. Sote-uudistuksen vai- kutus ei näy kuntien verotuloissa täysimääräisesti vielä vuonna 2023, joten kuntatalouden arvioidaan vah- vistuvan hetkellisesti. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan palaavan vuosina 2024-2025 selkeästi negatiiviseen tasoon.

3.2 Kunnan talousarvion lähtökohdat

3.2.1 Väestömuutokset

Tilastokeskusken uusimman väestöennusteen (9/2021) mukaan vuosi 2021 tulee olemaan kuudes vuosi pe- räkkinä, kun Suomessa kuolee ihmisiä enemmän kuin syntyy. Ennusteen mukaan nettomaahanmuutto yllä- pitäisi väkiluvun kasvua vuoteen 2034 saakka, jolloin maamme väkiluku olisi 5,6 miljoonaa henkilöä. Tämän jälkeen väkiluku kääntyisi laskuun ja 2050-luvulla maamme väkiluku olisi ennusteen mukaan jo nykyistä pie- nempi.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Taulukko 1 Kuntaliiton verotulojen ennustekehikko, Hausjärvi 9/2021

KUNNALLISVERON VEROPOHJA		2019	2020	2021**	2022**	2023**	2024**
VÄESTÖ ikäryhmittäin, 31.12.							
0 - 24 vuotiaat		2 155	2 084	2 038	1 992	1 948	1 902
Muutos %		-5,1	-3,3	-2,2	-2,2	-2,2	-2,3
25 - 64 vuotiaat		4 298	4 243	4 177	4 115	4 057	3 975
Muutos %		-2,5	-1,3	-1,6	-1,5	-1,4	-2,0
+ 65 vuotiaat		1 807	1 848	1 880	1 913	1 944	1 998
Muutos %		4,0	2,3	1,8	1,7	1,6	2,8
Asukasluku vuoden lopussa		8 260	8 175	8 095	8 020	7 948	7 875
Muutos %		-1,9	-1,0	-1,0	-0,9	-0,9	-0,9

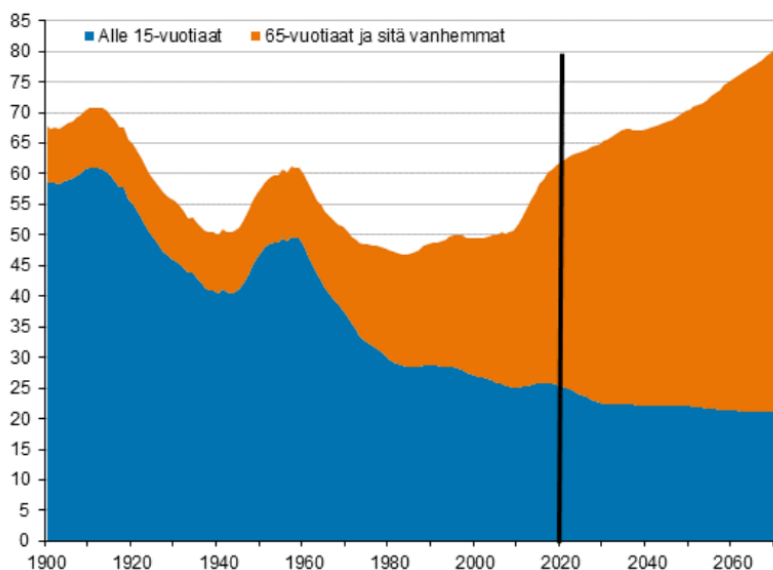
Lähde: Kuntakohtainen veroennustekehikko, Kuntaliitto,9/2021

Kunnan tuloverot ovat riippuvaisia kunnan väestön määrästä. Hausjärven uusi kuntastrategia keskittyykin monelta osin positiivisen väestönkehityksen aikaansaamiseen. Väestönmuutoksia seurataan tarkasti ja analysoidaan niiden vaikutusta palveluverkkoon ja eri toimintoihin. Huoltosuhteen muutokset aiheuttavat väistämättä haasteita myös kuntataloudelle.

Ennusteen mukaan alle 15-vuotiaiden määrä olisi vuoden 2060 lopussa lähes 200 000 nykyistä pienempi. Työikäisen väestön määrässä pitkittyvä matala syntyvyys näkyisi 2040-luvulta eteenpäin ja heijastuisi myös väestölliseen huoltosuhteeseen.

Taulukko 2 Väestöllinen huoltosuhte, lähde Tilastokeskus

Väestöllinen huoltosuhte* 1900–2020 ja ennuste vuoteen 2070

*) Alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden ja sitä vanhempien määrä 100 työikäistä kohden.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

3.2.2 Työpaikat ja työllisyys

Hämeen ELY-keskuksen mukaan työttömien työnhakijoiden kokonaismäärä TE-toimistossa laski (-9,8 %) vuoden takaisesta syyskuusta kaikissa Kanta-Hämeen maakunnan kunnissa lukuunottamatta Humppilaa. Humppilan lisäksi hitainta työttömyyden lasku oli Hausjärvellä (3 %) ja Hämeenlinnassa (4 %).

Hausjärvellä oli syyskuun lopun työllisyyskatsauksen mukaan Hämeen 4 alhaisin työttömyysaste. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Hausjärvellä 6,8%, kun koko Hämeessä prosentti oli 11,4 %. Vuotta aiemmin työttömien osuus työvoimasta oli Hausjärvellä myös 6,8%.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Kanta-Hämeen kunnista korkein Humppilassa (11,6 %), Forssassa (11,2 %) ja Hämeenlinnassa (11,0 %) ja matalin Lopella (5,6 %) ja Jokioisilla (6,2 %). Työttömyysaste oli kaikissa kunnissa Humppilaa ja Hausjärveä lukuun ottamatta edellisvuotta matalampi

Lukumääräisesti työttömiä työnhakijoita oli syyskuun 2021 lopussa Hausjärvellä 265, kun edellisen vuoden vastaavana ajankohtana työttömiä työnhakijoita oli 272.

Taulukko 3 Työttömien osuus (%) työvoimasta kuukauden lopussa

KUNTA	syys.21	syys.20	syys.19	MUUTOS 9/20- 9/19	MUUTOS 9/20- 9/21
Hattula	6,3	7,4	5,6	1,8	-0,9
Hämeenlinna	11,0	11,4	8,6	2,8	-0,4
Janakkala	8,5	9,5	6,8	2,7	-1,0
Forssa	11,2	12,2	9,7	2,5	-1,0
Humppila	11,6	10,5	9,5	1,0	1,1
Jokioinen	6,2	7,7	7,3	0,4	-1,5
Tammela	7,1	7,4	6,2	1,2	-0,3
Ypäjä	8,5	9,2	6,7	2,5	-0,7
Hausjärvi	6,8	6,8	4,3	2,5	0
Loppi	5,6	6,4	4,4	2,0	-0,8
Riihimäki	9,4	10,0	7,2	2,8	-0,6

Lähde: TEM työnvälitystilastot, muokattu

3.2.3 Talousarvio ja talousarvion tasapaino

Strategian mukaisesti talousarviolla pyritään takaamaan kunnan toimivat palvelut.

FCG on laatinut kunnalle vuonna 2019 talouden sopeuttamisohjelman, jonka mukaan investointisuunnitelman toteuttaminen ja talouden pitäminen kestäväällä pohjalla edellyttää noin miljoonan euron vuotuista sopeuttamista toimintakuluista. Vuonna 2020 tehtiin palveluverkkoselvitykset koulujen ja varhaiskasvatuksen osalta, joita on hyödynnetty talousarviovalmistelussa. Vuoden 2022 tulos tulee olemaan ylijäämäinen, mutta sopeuttamistyötä tarvitsee jatkaa vuosittain, sillä tulevien vuosien taloustilanne näyttää edelleen tiukalta. Taloudellista tasapainoa tarvitaan tuleviin huoltosuhteen aikaansaamiin muutoksiin ja investointitarpeisiin.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Lisäpanostukset talousarviossa kohdistuvat pääasiassa sosiaalipalveluiden sekä ruoka- ja siivouspalveluiden lisäresursointiin. Toimintatuottoarvioita on alennettu mm. sosiaali- ja terveydenhuollon että varhaiskasvatuksen asiakasmaksualennuksista johtuen että kotisairaanhoidon Riihimäen seudun terveystalokuntayhtymältä saatujen myyntituottojen poistumisen johdosta.

Hausjärvellä ulkoisten toimintakulujen arvioidaan kasvavan vuodesta 2021 vuoteen 2022 +2,5 %. Terveyspalvelujen kulujen kasvun ja kotisairaanhoidosta Riihimäen seudun terveystalokuntayhtymältä saatujen myyntituottojen poistumisen nettovaikutus Hausjärvellä on noin +4,1 % (+0,7 miljoonaa euroa). Lisäksi sairaanhoitopiirin pakollista varausta valmistaudutaan purkamaan taseesta noin 0,13 miljoonalla eurolla. Terveyspalvelujen kuluissa ei ole huomioitu koronakuluja vuodelle 2022. Ruoka- ja siivouspalvelujen henkilöstö- ja elintarvikekulujen kasvuun on varattu noin +12,3% (+0,23 miljoonaa euroa), josta noin 1,3% johtuu Jelpin asumispalvelujen elintarvikekulujen siirrosta ruokapalveluille. Ryttylän koulun väistötilojen vuokrasopimus päättyy helmikuussa 2022, joka laskee vuoden 2022 kuluja lähes 280 000 eurolla, kun huomioi purku- ja poiskuljetuskulut.

Kunnan palkkamenoja kasvattavat kunta-alan palkankorotukset. Ansiotason nousuun on varauduttu vuoden 2022 talousarviossa 1,25 %:lla. Verotulot on arvioitu talousarvioon noin 0,45 miljoonaa euroa Kuntaliiton 9/2021 ennustetta maltillisemmin ja valtionosuudet noin 0,25 miljoonaa euroa Kuntaliiton 10/2021 arviota matalammalle tasolle.

Verotulojen arvioidaan kasvavan 3,1 % ja valtionosuuksien 3,9% kunnan alkuperäiseen talousarvioon nähdessä.

Kunnan taseessa on ylijäämää aikaisemmilta tilikausilta noin 7,9 milj. euroa. Vuoden 2022 talousarvio on 100 000 euroa ylijäämäinen. Tuloksen ennakkointia vaikeuttaa kuitenkin edelleen koronaepidemia.

Investointitarpeet kasvattavat kunnan lainakantaa. Vuoden 2022 merkittävin investointipanostus koskee Oitin alakoulun uudisrakennusta.

Talousarvion keskeiset tuloperusteet on vahvistettu kunnanvaltuustossa 9.11.2021 seuraavasti:

- tuloveroprosentti vuodelle 2022 on 21,50 %
- kiinteistöveroprosentit on vahvistettu seuraaviksi:
 - yleinen kiinteistöveroprosentti 1,25 %
 - vakituiset asuinrakennukset 0,45 %
 - muut asuinrakennukset 1,05 %
 - yleishyödylliset yhteisöt 0,50 %
 - rakentamaton rakennuspaikka 4,00 %
 - voimalaitosrakennukset 3,00 %
- verojen tilityserien arvioinnissa on käytetty Kuntaliiton veroennustekehikkoa
- valtionosuudet on arvioitu Kuntaliiton julkaiseman valtionosuuslaskurin avulla
- maksuja ja taksoja ei ollut tarvetta korottaa tulevalle vuodelle

Hallituksen esitys on annettu muutoksesta lastensuojelulakiin, joka sisältäisi vähimmäishenkilöstömitoituksen. Tästä johtuvaa kuluarvion kasvua (arvio +1 htv) ei ole huomioitu vielä kunnan talousarviossa.

Suunnitelmavuosien 2023-2024 kulut on arvioitu vuoden 2022 tasoisiksi, mutta luvuissa on huomioitu sote-uudistuksen arvioitu vaikutus kuntaan.

Sote-uudistuksen vaikutus talousarvioon ja taloussuunnitelmaan

Vuoden 2022 talousarviossa perusturvalautakuntaan aiemmin sisältyneet työllisyystoimet on siirretty pääosin Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskukseen ja pieneltä osin sivistyslautakuntaan. Perusturvatoimeen esitetään palkattavaksi määräaikainen toimistosihteeri vuodeksi 2022 lisääntyneen työmäärän takia. Pääosa sote-uudistuksen valmistelutyön aiheuttamasta työstä tehdään osana nykyisiä työtehtäviä.

Sote-uudistus vaikuttaa merkittävästi kuntien tehtäviin ja niitä koskevaan rahoitukseen, verotusoikeuteen ja valtionosuusjärjestelmään, henkilöstöön, omaisuuteen, velkoihin ja sopimuksiin. Vuodesta 2023 alkaen kunnan valtionosuuksista, veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvauksista ja verotuloista (kunnallis- ja yhteisövero) leikataan osa pois samalla, kun sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja niistä aiheutuvat kulut siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille. Taloussuunnitelmavuosien 2023-2024 luvuissa on huomioitu sote-uudistuksen arvioitu vaikutus kuntaan. Soteuudistuksen tavoitteiden mukaan pitkällä aikavälillä oleellisin kuntavaikutus on, että väestön ikääntymiseen ja sairastavuuteen liittyvät kustannukset ja niistä seuraavat kuntatalouteen kohdistuvat riskit siirtyvät pois yksittäisten kuntien vastuulta.

Henkilöstön osalta kunnasta siirtyä hyvinvointialueille lähes kaikki perusturvalautakuntaan kuuluva henkilöstö, samoin kuin sivistyslautakunnassa työskennelleet kuraattorit ja psykologit. Myös osa ruoka- ja siivouspalvelujen henkilöstöstä hyvinvointialueen työntekijöiksi. Pelastustoimen palveluostot jäävät pois pelastustoimen siirtyessä osaksi hyvinvointialueen toimintaa. Sote-toimintojen käytössä oleva irtain omaisuus ja käyttöomaisuus siirtyy hyvinvointialueille ilman erillistä korvausta. Kunta saa kuitenkin vähentää käyttöomaisuuteen liittyen taseen peruspääomastaan sote-investointien poistamatta olevan hankintahinnan. Hyvinvointialue vuokraa sote-toiminnassa olevat tilat siirtymäsäännöksen perusteella kunnalta vuosiksi 2023-2025, hyvinvointialueella on oikeus halutessaan pidentää vuokrasopimusta koskemaan vielä vuotta 2026.

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä siirtyy kokonaisuudessaan Kanta-Hämeen hyvinvointialueelle varoineen ja velkoineen vuoden 2023 alusta. Hyvinvointialueille siirtyville lainoille myönnetään valtiontakaus. Vastaavasti Eteva siirtyy varoineen ja velkoineen usealle eri hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta. Sen sijaan Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymän osalta hyvinvointialueelle siirtyy kuntien tavoin henkilöstö, irtain ja käyttöomaisuus ja sopimukset. Kuntayhtymä jää juridisena oikeushenkilönä edelleen olemaan ja vuokraa sote-toiminnassa olevat tilat siirtymäsäännöksen perusteella hyvinvointialueelle vuosiksi 2023-2025, hyvinvointialueella on oikeus halutessaan pidentää vuokrasopimusta koskemaan vielä vuotta 2026. Terveyskeskuskuntayhtymän omistajakunnilla on ratkaistavana, missä aikataulussa kuntayhtymä puretaan.

Hausjärven Talo Oy:n vuodelle 2022 suunnitellun purkamisen jälkeen kunnan tytäryhteisönä on enää Hausjärven vammaisäätiö. Hyvinvointialueiden myötä on hyvä myös harkita, halutaanko jatkossa säilyttää säätiön tytäryhteisöasema vai pyritäänkö vähitellen supistamaan konsernirakenne koskemaan pelkästään Hämeen maakuntaliittoa.

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin lisäpoistot rakennuksista

Sairaanhoitopiirin hallitus hyväksyi vuoden 2018 tilinpäätökseen aluksi 60 miljoonan euron lisäpoiston, joka kirjattiin tulosaikutteisesti nykyisten rakennusten tasearvon alentamiseksi lähemmäs todellista arvoa. Alaskirjauksesta johtuva pysyvien vastaavien vähennys esitettiin katettavaksi alentamalla sairaanhoitopiirin omaa peruspääomaa 60 milj. euroa, josta Hausjärven laskennallinen osuus olisi ollut noin 2,85 miljoonaa euroa. Peruspääomasta kattaminen osoittautui kuitenkin kirjanpitolautakunnan kuntajaoston linjausten perusteella kirjanpitolain tulkinnan vastaiseksi, jolloin sairaanhoitopiiri muutti tilinpäätöstään siten, että lisäpoistoja rakennuksista ei toteutettu ollenkaan vuonna 2018. Hausjärven kunta teki kuitenkin pakollisen varauksen 1/8-osasta kunnan laskennallisesta lisäpoiston osuudesta (356 871,36 euroa). Sairaanhoitopiiri

Talousarvio 2022 Taloussuunnitelma 2022-2024

teki 1 miljoonan euron lisäpoiston rakennuksista vuonna 2019 ja kunnan tekemää pakollista varausta pienennettiin 95 165,70 eurolla 31.12.2019. Vuonna 2020 lisäpoistoja tehtiin 3 miljoonalla eurolla purkamatta lisää pakollista varausta, jolloin pakollista varausta oli 31.12.2020 tilanteessa purkamatta 261 705,66 euroa. Koska on tiedossa, että kuntien vastuu sairaanhoitopiiristä päättyy 31.12.2022, pakollinen varaus voidaan purkaa vuosien 2021-2022 aikana kokonaan. Sairaanhoitopiiri suunnittelee nykyisten 3 miljoonan euron vuosittaisten lisäpoistojen kasvattamista vuodesta 2021 alkaen vielä noin 3,7 miljoonalla eurolla.

3.3 Henkilöstö

3.3.1 Henkilöstömäärä

Vuoden 2022 talousarvio sisältää kymmenen henkilötyövuoden vakituisen henkilön lisäyksen seuraavasti:

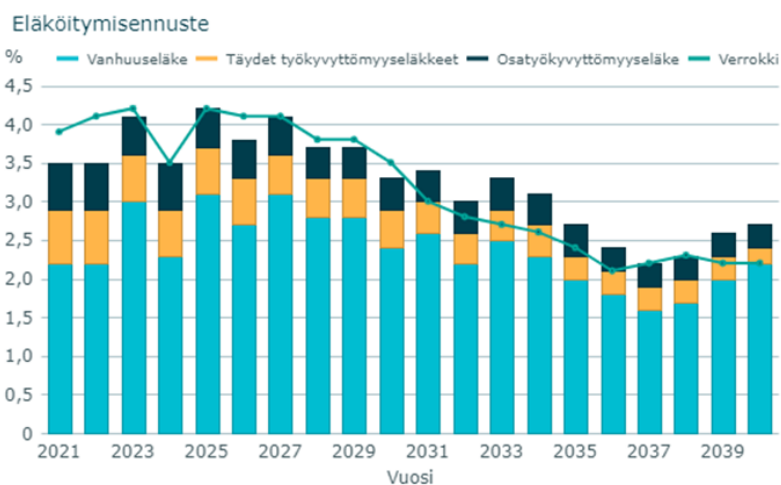
- +2,5 htv / sivistystoimi / kuraattori, nuoristotyöntekijä ja 0,5 htv opistos sihteeri (työpanos myydään Lopen kunnalle)
- +2 htv / ruoka- ja siivouspalvelut/ ruoka- ja siivouspalvelutyöntekijä (parantaa osittain henkilöstömitoitusta tehostetussa asumispalvelussa)
- +4 htv / perusturvatoimi/ 2 lähihoitajaa, fysioterapeutti kotihoitoon, perhetyöntekijä lapsi- ja perhepalveluihin
- +0,5 htv / hallinto/ markkinointisihteeri
- +0,5 htv / tekninen toimi / rakennuttajainsinööri ->edellisessä talousarviossa lisätty jo väliaikaisesti +0,5 htv, joka muutetaan samassa yhteydessä pysyväksi

Perusturvatoimelle esitetään lisättäväksi väliaikaisesti 1 henkilötyövuotta toimitoisiin vuodelle 2022, sivistystoimeen noin 1,6 htv:ta hanketoimintaan, +0,25 htv henkilöstöhallinnon käyttöönottoprojektiin ja ruokapalvelujen ateriakuljetuksiin +1 htv.

Henkilöstö vähenee pysyvästi sivistystoimen osalta noin 3 htv:lla.

Hausjärven kunnan henkilöstömäärä on vuoden 2021 aikana ollut keskimäärin 435, henkilötyövuosiksi muutettuna luku on 409 (arvio) ja henkilöstön keski-ikä on 47,4 vuotta (arvio).

Taulukko 5 Hausjärven kunnan eläköitymisennuste Kevan Avaintiedot -palvelun mukaan

Talousarvio 2022 Taloussuunnitelma 2022-2024

Ennusteessa kuvataan vakuutettujen arvioitu eläköityminen aikasarjana vuosittain. Ennuste perustuu vuoden 2019 lopussa vakuutettuna olleiden työ- ja virkasuhteisten tilanteeseen sekä vuoden 2020 alun organisaatiotilanteeseen. Ennusteessa on huomioitu vanhuus-, työkyvyttömyys- ja osatyökyvyttömyyseläkkeelle siirtyvät henkilöt.

Vanhuuseläkkeet sisältävät varhennetut vanhuuseläkkeet, täydet työkyvyttömyyseläkkeet sisältävät kuntoutustuet ja osatyökyvyttömyyseläkkeet sisältävät osakuntoutustuet. Työuraeläkkeet sisältyvät täysiin työkyvyttömyyseläkkeisiin.

Prosenttiosuudet on laskettu vertaamalla eläköityvien määrää vastaavaan edeltävänä vuotena palveluksessa 31.12. olevien henkilöiden joukkoon. Vuoden 2017 eläkeuudistuksesta johtuen alimmat eläkeiät nousevat syntymävuoden mukaan portaittain. (Keva, Avaintiedot 2021.)

3.3.2 Henkilöstön vuokraus

Kunta hankkii enintään kolmen kuukauden mittaisiin määräaikaisiin työsuhteisiin vanhustenhuollossa, vammaispalveluissa ja varhaiskasvatuksessa tarvittavan sijaistyövoiman Sarastiarekry Oy:ltä vuokratyövoimana.

Vuonna 2020 Sarastiarekry Oy:ltä hankittu sijaistuntimäärä oli 16 455 tuntia 5,9 HTV (2019: 25 148 tuntia 8,9 HTV). Vuonna 2021 syyskuun loppuun mennessä sijaistunteja on Sarastiarekry Oy:ltä hankittu 12 592 tuntia, 4,5 HTV (2020: 11 702, 4,4 HTV).

Sarastiarekry Oy:n sijaiskustannukset vuonna 2020 olivat 484 379 euroa (2019: 673 394 €). Syyskuun 2021 loppuun mennessä sijaiskustannukset olivat 348 211 euroa.

Sarastiarekry Oy:n sijaiskustannusten hillitsemiseksi vuoden 2018 lopusta saakka Hausjärven kunnan tukipalveluiden sijaistarpeiden täyttöön on tehty muutoksia palkkaamalla sijaisia Sarastiarekryn kautta vain osalle sijaisuspäivistä ja täyttämällä tarvetta työn muokkaamisella. Lisäksi on rekrytoitu sisäisiä varahenkilöitä.

3.3.3 Henkilöstökulut

Henkilöstökuluihin on vuonna 2022 varattu noin 20,6 miljoonaa euroa. Palkkasidonnaisten henkilöstösivukulujen arvioidaan vuonna 2022 olevan 20,77% KUEL-palkkojen osalta ja 20,19% VAEL-palkkojen osalta.

Talousarvioon on sisällytetty vuoden 2022 osalta 1,25%:n korotustyöehtosopimusten mukaisia palkankorotuksia varten. Nykyiset kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 28.2.2022 saakka.

Vakituisen henkilöstön palkat on laskettu uuden Unit4 -toiminnanohjausjärjestelmän palkkasuunnitteluosion kautta henkilöittäin. Laskennan pohjana olleisiin kevään 2021 palkkatietoihin on tehty tarvittavat muutokset. Talousarvion henkilösivukulujen laskennassa on käytetty seuraavia sivukuluprosentteja: palkka-perusteinen eläkemaksu 17,16 % (KUEL) /16,58% (VAEL), työnantajan sairausvakuutusmaksu 1,35 %, tapaturmavakuutusmaksu 0,39 %, työttömyysvakuutusmaksu 1,84 % ja ryhmähenkivakuutusta vastaava taloudellinen tuki 0,04%. Tämän lisäksi talousarvioon on varattu Kevan ennakkolaskelman mukaisesti eläkemenoperusteisiin maksuihin 538 000 euroa (kuluvana vuonna 618 400 euroa). Eläkemenoperusteiset maksut ja on budjetoitu jokaiselle toimialalle aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

4 TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE JA SITOVUUS SEKÄ TILIVELVOLLISET

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa on lain mukaan käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Valtuusto hyväksyy talousarvion aina edellisen vuoden loppuun mennessä.

Kunnan toiminta on jaettu toimialoihin ja palvelukeskuksiin, jotka ovat valtuustoon nähden sitovia tasoja. Elinkeinot ja kehittäminen-palvelukeskus sisältää myös ympäristölautakunnan.

Uuden strategian mukaisesti valtuustotasolla määritellään suuntaviivat ja toimialoilla toteuttamissuunnitelmat kunnanvaltuuston strategisten päämäärien saavuttamiseksi. **Toimialakohtaiset, toimialoilla hyväksytyt, sitovat toiminnalliset tavoitteet on esitetty koottuna käyttötalousosan lopussa.** Toimiala raportoi tavoitteiden toteutumisesta lautakunnalle, joka antaa seurannan edelleen tiedoksi hallitukselle ja valtuustolle. Konserniyhteisöjä ja muita toiminnallisesti tärkeitä yhteisöjä koskevat toiminnalliset tavoitteet on esitetty talousarviokirjan lopussa.

Sitova tavoite sitoo kunnanhallitusta, lautakuntia, palvelukeskuksia ja viranhaltijoita samalla tavoin kuin määräraha. Sitovat tavoitteet ovat tavalla tai toisella mitattavissa. Tilinpäätökseen liittyvässä toimintakertomuksessa verrataan toteutunutta toimintaa valtuuston hyväksymiin sitoviin tavoitteisiin. Tulo- ja vastuualueita koskevissa osissa on esitetty painopistealueita, tavoitteita ja tunnuslukuja, jotka ovat luonteeltaan operatiivisia, eikä niillä ole sitovuutta toimielimiin nähden.

Käyttötalousosan ja investointiosan sitovuus on seuraava:

1. Käyttötalousosan määrärahojen käytöstä ja tuloarvioiden toteutumisesta päättää toimielintasolla valtuusto. Määrärahojen käytöstä ja tuloarvioiden toteutumisesta tulosaluetasolla päättää asianomainen toimielin.
2. Vuoden aikana raportoidaan määrärahojen mahdollisista ylityksistä lautakunnalle ja edelleen kunnanhallitukselle. Valtuuston hyväksyntä tarvitaan, jos menojen ylitystä tai tulojen alitusta ei saada katettua toimialan sisältä. Merkittävät toimialan sisältä katetut tuloarvioiden alitukset ja menoarvioiden ylitykset annetaan valtuustolle tiedoksi vähintään osavuosikatsauksen ja tilinpäätöksen yhteydessä.
3. Valtuusto päättää sitovasti investointimäärärahojen käytöstä ja tuloarvioiden toteutumisesta hankeryhmittäin. Valtuuston hankeryhmittäin päättämistä osista hanketasolla päättää tekninen lautakunta. Hankinnoissa noudatetaan Hausjärven kunnan hankintaohjetta. Valmistuneista hankkeista raportoidaan erikseen sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti.
4. Valtuusto hyväksyy sitovasti seuraavat tuloslaskelmaosan määrärahat sekä tulo- ja menoarviot: verotulot, valtionosuudet, rahoitustuotot ja -kulut sekä rahoitusosasta antolainojen lisäyksen ja vähennyksen sekä lainakannan muutoksen.
5. Tilikauden aikana nostettavista pitkäaikaisista lainoista päättää kunnanhallitus. Lyhytaikaisen lainan nostamisesta päättää talous- ja hallintojohtaja.
6. Investointiosan irtaimen määrärahan siirrosta käyttötalousosaan päättää kunnanhallitus.
7. Toimielimet eivät saa päättää käyttösunnitelmiaan sisäisten erien käytöstä.
8. Kunnanhallitus voi tarvittaessa täsmentää näitä määräyksiä talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

4.1 Tilivelvolliset vuonna 2022

Hausjärven kunnan hallintosäännön 35 §:ssä todetaan tilivelvollisuudesta seuraavaa: ”Kunnanvaltuusto määrittää luottamustoimielimet, joiden jäsenet ovat tilivelvollisia ja tilivelvolliset viranhaltijat virkanimikkeen tarkkuudella voimassaolevien sääntöjen ja talousarviorakenteen perusteella. Tilivelvolliset päätetään vuosittain talousarvion yhteydessä tai tehtävien tai virkanimikkeiden muuttuessa.”

Tilivelvollisten määrittelemineen liittyy sisäisen valvonnan ketjun varmistamiseen. Tilivelvolliset on määriteltävä mm. siksi, että valtuuston vastuuvapauslausunto tilinpäätöksestä kohdistuu heihin. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että toiminta tulee valtuuston ja tilintarkastajan arvioitavaksi. Näin ollen tilivelvolliseen voidaan kohdistaa tilintarkastuskertomuksessa muistutus ja tilivelvolliselle voidaan myöntää vastuuvapaus.

Kuntalain 125 §:n tarkoittamalla tavalla tilivelvollinen on **kunnan toimielimen jäsen ja asianomaisen toimielimen tehtävälueen johtava viranhaltija**. Johtavana viranhaltijana voidaan pitää toimielimen esittelijöitä ja toimielimen tehtävälueella itsenäisestä tehtäväkokonaisuudesta vastaavia viranhaltijoita vähintään silloin, kun he ovat suoraan toimielimen alaisia.

Tilivelvollisuus ei tuo viranhaltijalle sellaista vastuuta, joka ei kuuluisi hänelle hänen asemansa perusteella muutoinkin – esimiehenä, laskujen hyväksyjänä tai määrärahojen käytöstä päättävänä viranhaltijana. Vaikka päätöksentekovoitaa delegoidaan organisaation alemmille tasoille, tilivelvolliset viranhaltijat eivät vapaudu alaistensa toimintaa koskevasta valvontavastuusta. Valvontavastuu koskee sekä toimintaa että taloutta.

Tilivelvolliset vuonna 2022 ovat seuraavat:

Toimielin

Tulosalue

Keskusvaalilautakunnan toiminnot
Tarkastuslautakunnan toiminnot
Kunnanhallituksen alaiset toiminnot:
Hallinto ja sisäiset palvelut –palvelukeskus
Ruoka- ja siivouspalvelut
Elinkeinot ja kehittäminen –palvelukeskus
Ympäristölautakunnan alaiset toiminnot
Perusturvalautakunnan alaiset toiminnot
Sivistyslautakunnan alaiset toiminnot
Tekninen lautakunnan alaiset toiminnot (ml. vesilaitos)

Tilivelvollinen

Talous- ja hallintojohtaja
Kunnanjohtaja
Kunnanjohtaja
Talous- ja hallintojohtaja
Ruoka- ja siivouspalvelupäällikkö
Kunnanjohtaja
Rakennustarkastaja
Perusturvajohtaja
Sivistysjohtaja
Tekninen johtaja

Investointiosa

Kunnanhallitus
Perusturvalautakunta
Sivistyslautakunta
Tekninen lautakunta

Kunnanjohtaja
Perusturvajohtaja
Sivistysjohtaja
Tekninen johtaja

Rahoitusosa

Kunnanjohtaja

Kunnan toimielinten jäsenet ovat kuntalain mukaisesti tilivelvollisia.

5 TULOSLASKELMA

5.1 Yleisperustelut

Kunnan toiminnot ovat pääosin budjettirahoitteisia. Kohderahoitteisena yksikkönä on käsitelty ainoastaan vesihuoltolaitosta, joka on eriytetty kunnan kirjanpidosta omaksi taseyksikökseen. Vesihuoltolaitosta on käsitelty omana tulosalueenaan Teknisen lautakunnan osana. Kunnan muut yksiköt, mukaan lukien tilapalvelu sekä ruoka- ja siivouspalvelut - on käsitelty budjettirahoitteisina yksiköinä.

Kunnan kokonaistaloutta kuvataan talousarvion ja -suunnitelman tuloslaskelmaosassa. Tuloslaskelmaosassa esitettävät kokonaistalouden keskeiset erät ovat verotulot, valtionosuudet ja varsinaisen toiminnan menot ja tulot sekä suunnitelman mukaiset poistot. Vakaan talouden lähtökohta on, että toiminnan menokehitys sopeutetaan keskeisten tuloerien kehitykseen. Sopeutuksen onnistuminen on nähtävissä tuloslaskelmaosassa tulorahoituksen riittävytenä eri suunnitelmavuosina. Tuloslaskelmaosasta suoraan saatavat tunnusluvut ovat toimintakate/toimintajäämä, tilikauden tulos ja tilikauden yli- tai alijäämä.

Muodollista tulojen ja menojen tasapainottamista eli pyrkimystä nollatulokseen kuntalaki ei edellytä vuositasolla, vaan tuloslaskelmaosan rivi "Tilikauden ylijäämä (alijäämä)" voi olla talousarvion talousarviovuonna tai yksittäisenä suunnitelmavuonna alijäämäinen, kunhan taseeseen on kertynyt ylijäämää tai taloussuunnitelmassa päätetään yksilöidyistä toimenpiteistä alijäämän kattamiseksi (KuntaL 110 §).

Tilikauden tuloksen arvioinnissa on taloussuunnitelmalla keskeinen merkitys. Kunnanhallituksen tulee tehdä toimintakertomuksessaan tai sen antamisen yhteydessä esitys tilikauden tuloksen käsittelyä sekä talouden tasapainottamista koskeviksi toimenpiteiksi. Lisäksi talousarviossa ja -suunnitelmassa tai niiden hyväksymisen yhteydessä on päätettävä toimenpiteistä, joilla edellisen vuoden taseen osoittama alijäämä ja talousarvion laatimisvuonna kertyväksi arvioitu alijäämä suunnittelukaudella katetaan.

Tuloslaskelma osoittaa, kuinka tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja omaisuuden kulumisen edellyttämiin suunnitelman mukaisiin poistoihin.

Seuraavassa taulukossa on esitetty vuoden 2022 talousarvion ja vuosien 2023 - 2024 taloussuunnitelman tuloslaskelma. Historiatietona siinä on esitetty vuoden 2020 tilinpäätöstä ja vuoden 2021 alkuperäistä talousarviota koskevat luvut.

Sarakkeessa **TA2022** on kunnanvaltuuston päätös vuoden 2022 talousarvioksi ja seuraavat sarakkeet **TS2023** ja **TS 2024** ovat suunnitelmakauden vuodet 2023 ja 2024.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

5.2 TULOSLASKELMA JA TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Taulukko 4 Tuloslaskelma ulkoinen

1 000 €				TP 2020	TA2021	TA2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot				6 450	6 935	6 845	4 510	4 510
	Myyntituotot			2 215	2 357	2 307	2 496	2 496
	Maksutuotot			2 352	2 602	2 166	547	547
	Tuet ja avustukset			595	459	883	582	582
	Muut toimintatuotot			1 288	1 517	1 489	886	886
Valmistus omaan käyttöön				23	15	15	15	15
Toimintakulut				-50 730	-52 701	-54 002	-22 394	-22 394
	Henkilöstökulut			-18 362	-19 483	-20 596	-12 589	-12 589
	Palkat ja palkkiot			-14 724	-15 667	-16 507	-10 191	-10 191
	Henkilösivukulut			-3 638	-3 816	-4 089	-2 399	-2 399
	Palvelujen ostot			-26 229	-26 959	-28 478	-6 596	-6 596
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat			-2 661	-2 546	-2 633	-2 194	-2 194
	Avustukset			-2 283	-2 384	-1 283	-450	-450
	Muut toimintakulut			-1 195	-1 329	-1 012	-564	-564
TOIMINTAKATE				-44 257	-45 751	-47 143	-17 869	-17 869
Verotulot				32 854	33 150	34 190	16 900	16 000
Valtionosuudet				16 695	15 300	15 900	5 600	5 600
Rahoitustuotot- ja kulut				-158	-240	-107	-107	-107
VUOSIKATE				5 135	2 459	2 840	4 524	3 624
Poistot ja arvonalentumiset								
	Suunnitelman mukaiset poistot			-2 054	-2 400	-2 740	-2 704	-2 704
TILIKAUDEN TULOS				3 080	59	100	1 820	920
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ				3 080	59	100	1 820	920

Taulukko 5 Tuloslaskelman tunnusluvut

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	TP 2020	TA 2021	TA2022	TS2023	TS2024
Toimintatuotot % toimintakuluista	12,7%	13,2 %	12,7%	20,1%	20,1%
Vuosikate % poistoista	249,9%	102,5 %	103,7%	167,3%	134,0%
Vuosikate euroa/asukas	628	301	349	555	445

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Asukasmäärä 31.12.	8 176	8 166	8150	8150	8150
--------------------	-------	-------	------	------	------

Taulukko 6 Taseeseen kertyvän yli-/alijäämän kehitys tilinpäätöksestä 2020 alkaen

Taseen ylijäämän kehitys 1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA2022	TS2023	TS2024
Taseen ylijäämä 31.12.	7 938	7 997	8 097	9 917	10 837

5.3 TOIMINTATULOT JA -MENOT SEKÄ TOIMINTAKATE

5.3.1 Yleinen kehitys

Tuloslaskelma sisältää ulkoiset tuotot ja kulut, kun taas käyttötalousosan toimintatuotot ja -kulut sisältävät sekä ulkoiset että sisäiset erät. Toimintakate muodostuu varsinaisen toiminnan toimintatuottojen ja toimintakulujen erotuksesta huomioiden valmistus omaan käyttöön. Luku osoittaa, kuinka paljon toimintamenoista jää katettavaksi veroilla ja valtionosuuksilla.

Ulkoisten toimintatuottojen arvioidaan pienentyvän 1,3 % verrattuna vuoden 2021 alkuperäiseen talousarvioon ja kasvavan 6,1% vuoden 2020 tilinpäätökseen verrattuna. Verrattuna vuoden 2021 talousarvioon, toimintatuottojen nettomuutos johtuu pääosin Riihimäen seudun terveystalouden kuntayhtymältä saatujen kotisairaanhoidon myyntituottojen poisjäämisestä (nettovaikutus noin -261 000 euroa), sosiaali- ja terveystoimen sekä varhaiskasvatuksen asiakasmaksulainsäädännön muutoksista sekä valtionavustustuottojen ja esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaustuottojen kasvusta.

Ulkoisten toimintakulujen arvioidaan kasvavan 2,5 % vuoden 2021 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Suurin osa arvioidusta kasvusta johtuu henkilöstökulujen kasvusta (henkilöstölisäykset ja työehtosopimuskorotukset), terveyspalvelujen kasvusta sekä elintarvikkeiden kasvusta. Samaan aikaan Ryttylän koulun siirtotilojen kuluista jää suurin osa pois, kun vuokrasopimus päättyy helmikuussa 2022. Terveyspalvelujen kuluarviossa ei ole huomioitu koronakuluja.

Tuottojen ja kulujen erotuksena toimintakatteen alijäämä syvenee 3,0 %:lla vuoden 2021 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna.

5.3.2 Maksuosuudet kuntayhtymille

Kuntayhtymien maksuosuudet sisältyvät asiakaspalveluiden ostoihin. Näihin on varattu määrärahat kuntayhtymistä saatujen ilmoitusten perusteella. Riihimäen seudun terveystalouden kuntayhtymä päätti kuitenkin 11/2021 alentaa varsinaisessa talousarvioesityksessään kuntien kuntamaksuosuuksia alkuperäiseen luonokseen nähden. Muutoksen vaikutus Hausjärven kunnan kuntamaksuosuuksiin on noin -190 000 euroa. Muutosta ei kuitenkaan ole huomioitu kunnan talousarvioesityksessä perustuen ennakoarvioon mahdollisesta kuntamaksuosuuksien lisästarpeesta.

Riihimäen seudun terveystalouden kuntayhtymän kustannuspaikoille on varattu 5 936 300 euroa missä on kasvua vuoden 2021 alkuperäiseen talousarvioon nähden 1,7%. Todellinen kasvuprosentti on kuitenkin noin 6,2%, kun huomioi, että kuntayhtymä ei enää maksa Hausjärvelle myyntituottoja kotisairaanhoidosta. Vuoden 2022 määrärahasta 1 700 euroa on varattu eläkemenoperusteiselle maksulle, jonka Keva laskuttaa suoraan kunnalta ja 5 934 600 euroa asiakaspalvelujen ostolle terveystalouden kuntayhtymältä.

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kustannuspaikoille on varattu 11 374 900 euroa, missä on kasvua vuoden 2021 alkuperäiseen talousarvioon nähden 3,1 %. Lukuihin ja vertailulukuihin on sisällytetty ensimmäistä kertaa Koivikkokoti, joka siirtyy osaksi sairaanhoitopiirin laskutusta. Määrärahasta 105 900 euroa on varattu eläkemenoperusteiselle maksulle, jonka Keva laskuttaa suoraan kunnalta ja 11 269 000 euroa asiakaspalvelujen ostolle sairaanhoitopiiriltä, josta ensihoidon maksuosuus on sairaanhoitopiirin mukaan 405 000 euroa ja Koivikkokodille 25 000 euroa. Sairaanhoitopiirin määrärahavaraus sisältää myös sairaanhoitopiirin suunnittelemat ylimääräiset lisäpoistot rakennuksista (184 000 euroa) vähennettynä aiemmin tehdyn pakollisen varauksen purkuosuudella (130 852,83 euroa), jolloin nettokustannukseksi jäisi pyöristettynä noin 53 000 euroa.

Sairaanhoidopiirin maksut ovat kasvaneet merkittävästi vuosittain. Tähän vaikuttavat osaltaan myös nykyisistä sairaalarakennuksista tehtävät lisäpoistot. Hausjärven kunta on vuoden 2018 tilinpäätöksessä tehnyt noin 357 000 euron pakollisen varauksen rakennusten lisäpoistoja koskien ja varausta purettiin vuonna 2019 noin 95 000 eurolla. Loput pakollisesta varauksesta on tarkoitus purkaa vuosien 2021-2022 aikana, koska kuntien vastuu sairaanhoidopiirin varoista ja veloista päättyy vuoteen 2022, kun Kanta-Hämeen hyvinvointialue aloittaa toimintansa vuoden 2023 alusta.

Sairaanhoidopiirin ja terveyskeskuskuntayhtymän kuntamaksuosuuksiin ei sisälly koronakuluvarausta, joten on mahdollista, että kuntayhtymät tulevat perimään lisää kuntamaksuosuuksia vuonna 2022.

Talousarvio sisältää myös Hausjärven kunnan jäsenmaksuosuuden Hämeen Maakuntaliiton jäsenyydestä.

5.3.3 Leasingrahoitus

Leasing eli liisaus on käyttöomaisuuden pitkäaikaista vuokrausta. Leasing-sopimuksin kunta saa käyttöikeuden leasingkohteeseen sitoutumalla maksamaan leasingvuokraa sopimuksen keston ajan (esim. ICT-laitteissa tyypillisesti 4 vuoden ajan). Rahoitusleasing ja kiinteistöleasing ovat selkeästi rahoituskeinoja, kun taas käyttöleasingiin kuuluu tyypillisesti lyhytaikaisemmat vuokrasopimukset, jotka eivät olennaisesti eroa tavanomaisesta irtaimen omaisuuden vuokrasta. Raja rahoitus- ja käyttöleasingin välillä on liukuva. Kiinteistöleasingissa kohde (usein tontti+maa-alue) myydään tyypillisimmin ensin tulevalle vuokranantajalle, jolta kohde vuokrataan takaisin omaan käyttöön leasing-sopimuksella. Yleensä vuokranantaja jälleenrahoittaa leasing-sopimuksen siirtämällä sen rahoitusyhtiölle.

Tyypillisesti leasing -sopimus koskee useaa vuotta, eikä ole irtisanottavissa kesken sopimuskauden. Leasing-vastuulla tarkoitetaan euromäärää, joka leasing-sopimuksesta on vielä maksamatta tietyllä ajanhetkellä.

Hyödykkeiden hankinta omaksi vs. leasing-vuokraus

Talousarviokäsittelyssä valtuusto päättää erikseen käyttötaloulosan ja investointiosan määrärahoista. Riippuen siitä, aiotaanko hyödykkeitä liisata vai hankkia omaksi, määrärahat sisällytetään osittain eri tavoin talousarvioesitykseen. Mikäli hyödykkeet aiotaan hankkia omaksi, määrärahat on varattava käyttötaloulosaan, ellei kyseessä ole investointi (yli 10 000 euron hankinta). Investointikohteiden määrärahat varataan hankintavuoden investointiosaan ja hankinnasta tehtävät poistot sisällytetään käyttötaloulosaan. Investointien hankintahinta kirjataan kirjanpidossa hankintavuoden taseeseen ja siitä tehdään vuosittain poistoja poistosuunnitelman mukaisesti (esim. atk-laitteissa 3-5 vuoden aikana). Investointi alentaa tilikauden tulosta usean vuoden ajan, kunnes koko hankintahinta on saatu poistettua taseesta.

Leasing -rahoituksella hankittujen hyödykkeiden leasingmaksuja varten on varattava käyttötaloulosaan määrärahaa useaksi vuodeksi eli koko leasing-sopimuskauden ajaksi, koska sopimus ei ole irtisanottavissa kesken sopimuskauden. Leasing-kulut alentavat tilikauden tulosta sopimuskautensa ajan. Toisin kuin investointeja, leasing-rahoituksella hankittuja hyödykkeitä ei ole kunnan kirjanpidossa mahdollista kirjata taseeseen, vaan leasing- ja muut vuokravastuut raportoidaan pelkästään tilinpäätöksen liitetietoina.

Leasing-rahoituksen käyttö kunnassa

Hausjärvi on aiemmin liisannut pääasiassa kopiokoneita ja autoja. Kopiokoneiden leasing-sopimukset on tehty Tukirahoitus Oy:n kanssa. Kaksi henkilöautoa on liisattu Arval Oy:ltä.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Myös IT-hyödykkeitä on liisattu jo aiemmin (sosiaalitoimen hoitajakutsujärjestelmä), mutta vuodesta 2020 alkaen liisauksen mittakaavaa on laajennettu. Kunta on solminut 3 Step-IT:n kanssa leasingpalvelusopimuksen vuonna 2020.

Edellisten lisäksi Parmaco Oy näyttää myyneen Oitin alakoulun väistötilojen vuokrasopimuksen OP Yritys-pankki Oyj:lle, mutta tulkinnanvaraista on, onko kyseessä leasing-rahoitus vai muu sopimuksen siirto.

Hausjärven kunnan leasing-vastuut ovat kehittyneet viime vuosina seuraavasti (31.12. tilanne), kun ei huomioida Oitin alakoulun väistötiloja:

2017	2018	2019	2020
30 699,44	48 251,68	44 175,20	89 470,13

Leasing -määrärahat 2021

Vuoden 2021 talousarvioon varattiin leasing-vuokrien tilille 24 000 euroa ja lisäksi sivistystoimeen varattiin 50 000 euroa leasing-kuluihin (budjetoitu talousarvion muihin kuluihin). Kunnanhallituksen 31.3.2020 (59§) päätöksen mukaisesti toimitelimit voivat myös käyttää vuosina 2020-2021 talousarvion sisältä ICT-laitteiden leasingpalveluihin määrärahaa ja tarvittaessa määrärahaa voidaan siirtää talousjohtajan päätöksellä investointiosasta käyttötalouteen. Vuonna 2021 solmittavien uusien leasing-sopimusten vastuut ulottuvat tyypillisesti 3-4 vuoden ajanjaksolle. Valtuusto nosti 3 Step IT Oy:n hankintalimiitin (leasing-vastuiden enimmäismäärä) 150 000 eurosta 350 000 euroon 4.5.2021 päätöksellä.

Esitys kunnanvaltuuston linjaukseksi koskien leasing-rahoituksen käyttöä kunnassa

Kunnanvaltuusto päätti 4.5.2021 (18§), että linjaukset leasing-rahoituksen käyttöperiaatteista Hausjärven kunnassa valmistellaan vuoden 2022 talousarviovalmistelun yhteydessä.

Tämän pohjalta kunnanvaltuustolle esitetään hyväksyttäväksi seuraava linjaus:

”Hausjärven kunta hankkii leasing-rahoituksella kopiokoneet, ICT-laitteet (ainakin kannettavat tietokoneet ja padit) ja henkilöautot yksittäisiä, erikseen perusteltuja poikkeuksia lukuun ottamatta. Lisäksi yli 500 euroa maksavan irtaimen omaisuuden ja IT-ohjelmistojen osalta arvioidaan tapauskohtaisesti taloudellisten ja toiminnallisten hyötyjen perusteella, liisataanko hyödyke vai hankitaanko se kunnan omistukseen. Leasing-rahoitukseen päädyttäessä sille tarvitsee olla varattuna määräraha talousarvion leasingvuokriin. Kunnanhallitukselle annetaan valtuudet tarvittaessa siirtää investointiosan irtaimen omaisuuden määrärahaa käyttötalousosaan osaksi leasingkulujen määrärahaa. Lisäksi kunnanhallituksella tai asianomaisella toimielimellä on oikeus tehdä talousarvion sisäisiä käyttötalousoosan muutoksia myös leasingvuokrien määrärahoihin tilikauden aikana. Tällöin tulee kuitenkin huomioida, että leasing -kulujen kasvattamisesta aiheutuva määrärahan uudelleenkohdistus tulee sisällyttää kaikkiin niihin tuleviin talousarviovuosiin, joihin uusi leasing-rahoitushankinta tulee vaikuttamaan. Kunnan hankintaohjeeseen lisätään tarkemmat linjaukset leasing-rahoituksen käytöstä hankintakategorioittain hallintosäännön uudistuksen yhteydessä vuonna 2022.”

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Kuntasektorilla leasing-vuokrausta käytetään perinteisesti vaihtoehtona lainarahoituksena rahoitettaville investoinneille mm. koneiden ja laitteiden osalta ja jonkin verran myös rakennusten osalta. Samalla saadaan helpotettua kunnan omaa työtä mm. leasingkohteiden hallintapalvelun ja käytettyjen laitteiden poistopalvelun avulla. (Averio;Koskinen;& Laesterä, 2019)¹.

Hausjärven kunta on jo perinteisesti liisannut kopiokoneensa. ICT-laitteiden osalta kunnanhallitus päätti 31.3.2020 (59§) kokouksessaan, että Hausjärven kunnassa siirrytään ICT-laitteiden leasing-palveluihin 1.6.2020 alkaen ja että vuosien 2020 ja 2021 kulut ICT-leasingpalvelusta katetaan joko toimialojen talousarvion sisältä tai siirtämällä talousjohtajan päätöksellä irtaimen omaisuuden investointimäärärahoja käyttötalousouteen. Henkilöautoja käytetään eniten perusturvatoimessa (kotipalvelu ja kotisairaanhoido). Kunnan käytössä olevista henkilöautoista osa (2 kpl) on jo liisattu tällä hetkellä ja parhaillaan kunnanhallitukselle valmistellaan esitystä kunnan omistamien henkilöautojen myynnistä vuoden 2021 aikana ja siirtymisestä henkilöautojen liisaukseen loppuvuodesta 2021. Täysimääräiseen henkilöautojen liisaukseen siirtymisellä vapautetaan kunnan pääomia, parannetaan riskienhallintaa ja vähennetään kunnan oman työn tarvetta omaisuuden hallintaan ja myyntiin liittyen.

Kunnanvaltuusto on vuosittain talousarvion osana hyväksynyt linjaukset käyttötalousosan ja investointiosan sitovuudesta, jonka osana (s.16) kunnanhallitukselle on annettu oikeus päättää irtaimen määrärahan siirrostä käyttötalousosaan. Tämä linjaus tuotaisiin esille jatkossa myös osana kunnanvaltuuston leasing-rahoitusta koskevaa linjausta. Hallintosäännön 27§:n mukaan kunnanhallitus ja lautakunnat hyväksyvät talousarvioon perustuvat käyttösuunnitelmat. Leasing-rahoituksen osalta kunnanvaltuuston linjaus sisältäisi tarkemmat ohjeet siitä, että mikäli leasing-rahoitustasoa muutetaan käyttötalousosan sisäisenä muutoksena alkuperäisestä, talousarviossa kuvatusta tasosta, vastaava muutos tulee sisällyttää kaikille niille talousarviovuosille, joille aiheutuu leasing-hankinnasta aiheutuvia kuluja.

Leasing-määrärahat 2022

Toimialat esittävät yhteensä 156 000 euron varaamista leasing-kuluihin vuonna 2022. Tämä jakautuu seuraavasti:

Toimiala	Leasingrahoitus 2022
Hallinto*	24 100
Perusturvatoimi	42 800
Sivistystoimi	88 200
Tekninen toimi	900
YHTEENSÄ	156 000

*) Kunnanvaltuusto, keskusvaalilautakunta, tarkastuslautakunta, kunnanhallitus, palvelukeskukset ml. ympäristölautakunta

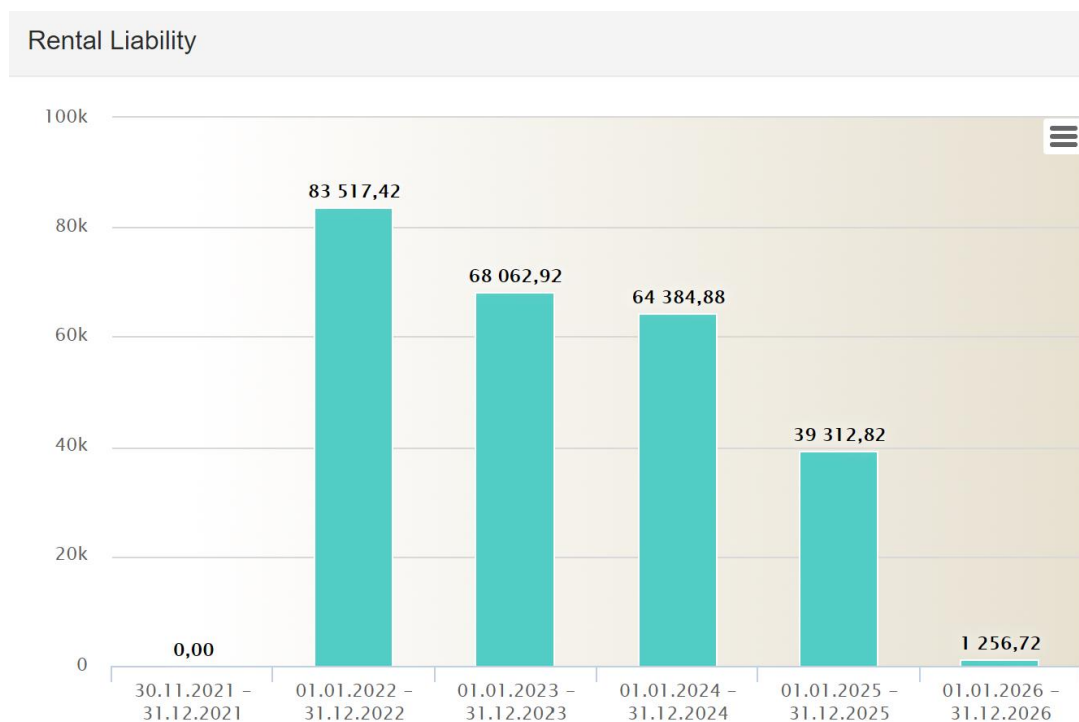
Edellä esitetyt määrärahat eivät sisällä kunnan omistuksessa olevien henkilöautojen myynnistä johtuvaa liisauksmäärärahatarpeen kasvua. Tämän osalta kunnanvaltuusto hyväksyy, että kunnanhallituksen tai asianomaisen toimielimen tekemällä käyttötalousosan muutoksella talousarvion sisältä voidaan kasvattaa määrärahaa autojen leasing-kustannuksiin, samalla kun poistomäärärahatasoa pystytään alentamaan henkilöautot myyntien johdosta.

¹ Averio, P.;Koskinen, A.;& Laesterä, E. (2019). *Kuntien talous ja rahoitus*. Keuruu: Kunnallisan kehittämisyhtiö.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Hallinnon leasing-vuokrat muodostuvat pääasiassa keskitetyn ICT-toiminnan, kopiokoneiden, IT-laitteiden ja auton leasingvuokrista. Perusturvatoimen leasing-vuokraesitykseen sisältyy IT-laitteita, IT-sovellus ja kaksi autoa, joista toinen on jo liisattu ja toinen on tarkoitus liisata vuonna 2022. Sivistystoimi on siirtynyt laajasti IT-laitteiden liisaukseen (mm. kannettavat tietokoneet, padit), kun aiemmin laitteita sisällytettiin enemmän investointikohteiksi.

Euromäärältään suurin yksittäinen puitesopimus leasing-rahoituksesta on 3 Step IT Oy:n kanssa. Puitesopimuksen kautta liisattujen laitteiden ja ohjelmistojen vuokrat (tilanne 12.11.2021) jakaantuvat tuleville vuosille seuraavasti, jolloin 3 Step-IT Oy:n kautta jo vuokrattujen laitteiden ja ohjelmistojen jäljellä oleva vuokravastuu on yhteensä noin 256 500 euroa (sisältää kaikkien toimialojen leasing-vuokrauksen ko. yrityksestä):

5.3.4 Ryttylän ja Oitin koulun väistötilat

Ryttylän koulussa on ollut käytössä syksystä 2018 alkaen väistötilat, joiden vuosivuokra on 334 000 euroa. Uusi koulu valmistui joulukuussa 2020, mutta vuokra-aika päättyy vasta 3.2.2022, koska sopimusta ei irtisanottu päättymään oikeaan aikaan. Talousarvioon 2022 on tästä johtuen varattu 32 300 euron vuokrakuluihin ja 30 000 euroa purku- ja siirtokuluihin.

Kunnanvaltuusto ei myöntänyt vuoden 2020 tilinpäätöksen yhteydessä vastuuvapautta joulukuussa 2020 irtisanotulle tekniselle johtajalle Ryttylän koulun väistötilojen irtisanomatta jättämisestä mahdollisesti aiheutuvien taloudellisten seuraamusten vuoksi tilikaudelta 1.1.-31.12.2020. Talousarvioon 2022 ei ole toisiksi sisällytetty mahdollisia korvaustuloja. Irtisanoessaan teknisen johtajan, kunnanhallitus linjasi, että kunta vaatii tekniseltä johtajalta vahingonkorvauksena enintään 10 % vahingosta, ottaen huomioon vahingon toteutunut määrä.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Oitin koulussa lisä- ja väistötilat ovat olleet käytössä syksystä 2017 alkaen. Vuosivuokra on noin 192 000 euroa. Investointisuunnitelmassa on varauduttu uudisrakennusinvestointiin Oitin alakoulun osalta vuosina 2021-2023. Oitin koulun tasearvo on vuoden 2020 lopussa noin 874 000 euroa ja talousarviossa on varauduttu noin 51 000 euron vuosipoistoihin.

5.3.5 Sisäiset erät

Sisäisiä eriä laskutetaan ja seurataan kunnan sisäisessä kirjanpidossa. Ulkoiset kulut kirjautuvat laskuttavien yksiköiden, kuten ruoka- ja siivouspalveluiden sekä tilapalveluiden kuluiksi. Ne laskuttavat sisäisesti näitä kuluja toimialoilta tilikauden aikana arvioon perustuen ja tilikauden lopuksi sisäiset erät tasataan koko vuoden ulkoisten kulujen todellisen toteuman mukaisiksi. Sisäisistä eristä merkittävimpiä ovat tilapalvelun sekä ruoka- ja siivouspalvelujen laskutukset muilta hallintokunnilta. Sisäisiä toimintatuloja ja -menoja on budjetoitu vuodelle 2022 yhteensä 5,025 miljoonaa euroa. Laskua vuoden 2021 talousarvioon nähden on 7,4 %.

Sisäiset tuotot ja kustannukset (1 000 €)	TA 2019	TA 2020	TA 2021	TA 2022	muutos
Rakennusten ja huoneistojen vuokrat	2 432	2 818	2 383	2 434	-15,4 %
Ruoka- ja siivouspalvelut	1 932	1 915	2 014	2 108	5,2 %
Rakennus- ja kunnossapitopalvelut, lämmitys ja vesimaksut	364	425	371	386	-12,7 %
Muut	68	29	33	97	-13,8 %
Yhteensä	4 797	5 187	4 801	5 025	-7,4 %

JUHTA –Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta on antanut 9.10.2019 suosituksen kuntien ja kuntayhtymien palveluluokitukseksi. Suositus koskee kuntien ja kuntayhtymien palveluita vuodesta 2021 alkaen. Tarkoituksena on yhdenmukaistaa kuntien raportointia ja helpottaa kuntien sisäisten toimintojen vertailua sekä julkisen hallinnon toiminnan ja tuottavuuden arviointia. Myös kunnat voivat jatkossa hyödyntää palvelua palveluiden järjestämisen suunnittelussa ohjauksessa ja seurannassa sekä kuntien välisessä vertailussa. JHS on 31.5.2018 antanut suosituksen kuntien ja kuntayhtymien kustannuslaskennasta, joka tähtää samoin laskennan yhtenäistämiseen kuntien välillä. Kustannuslaskennassa välittömät kustannukset kohdentuvat suoraan laskentakohteille ja välilliset kustannukset jaetaan aiheuttamisperiaatteen mukaan joko suoraan laskulta, sisäisellä laskutuksella tai vyöryttämällä.

Kuntien automaattinen talousraportointi käynnistyi vuodesta 2021 alkaen siirtymäajalla. Tähän varauduttiin tilikarttamutoksin ja hankkimalla Sarastialta Kuntatieto -raportoinnin sektoriluokituksen käyttöönoton marraskuusta 2020 alkaen. 1-6/2021 Kuntatieto -raportointi tehtiin Valtiokonttorin excel-lomakkeilla ja automatiikan hyödyntämiseen siirryttiin 9/2021 alkaen Unit4 -toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönoton osana Sarastian kirjanpitoaineistosta konvertoituiduilla tiedoilla.

5.3.6 Suunnitelmavuosien toimintamenot ja -tulot

Suunnitelmavuosille 2023–2024 on arvioitu toimintatuottojen ja menojen pysyvän vuoden 2022 tasolla. Vuosien 2023-2024 luvuissa on huomioitu sote-uudistuksen arvioitu vaikutus kuntaan siten, että perusturvalautakunnan ulkoiset ja sisäiset luvut on poistettu, kuten myös ruoka- ja siivouspalvelujen perusturvatointimeen liittyvät kulut 90 -prosenttisesti olettaen, että kaikkia kuluja ei pystytä täysin supistamaan samassa suhteessa kuin mitä toiminta siirtyy sote-alueille. Ulkoisissa toimintatuotoissa on oletettu, että hyvinvointialue maksaisi sisäisiä vuokria vastaavia vuokria kaikista niistä tiloista, jotka ovat tällä hetkellä perusturvalautakunnan käytössä. Suunnitelmavuosien 2023-2024 toimintakuluista on poistettu myös pelastustoimen ostopalvelukulut sekä psykologi- ja kuraattoritoiminnan palkkakulut.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Taloussuunnitelmavuosien 2023-2024 verotuloarvio pohjautuu Kuntaliiton verotuloennusteeseen, kuitenkin siten, että vuoden 2022 kunnallisveron veroprosenttia on oletettu alennettavan nykyisen lainsäädännön mukaisella (Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja pelastustoimeen koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta 616/2021, 55 §) prosenttiosuudella (-13,26%), eikä Kuntaliiton ennusteeseen sisältyvällä matalammalla vähennysprosentilla (-12,39%). Lisäksi verotulokehitystä vuosina 2023-2024 on arvioitu samassa suhteessa maltillisempaan kuin vuoden 2022 verotulokertymää on arvioitu. Vuosien 2023-2024 valtionosuuksia arvioitaessa on käytetty Kuntaliiton 2.11.2021 tehtyä yhteenvetoa valtionhallinnon valtionosuusarvioiden kehityksestä 5-10/2021 välillä. Näiden arvioiden mukaan kunnan valtionosuudet vuonna 2023 olisivat 5,6-6,1 miljoonan euron välillä. Vuosien 2023-2024 taloussuunnitelmavuosille valtionosuuksia on varattu matalimman arvion mukaisesti 5,6 miljoonaa euroa.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

5.4 Verotulot ja valtionosuudet

5.4.1 Verotulot

Hausjärven kunnan tuloveroprosentiksi vuodelle 2022 on valtuuston päätöksellä vahvistettu 21,50 %, mikä on sama kuin aiempina vuosina. Kiinteistöveroprosentit säilyvät vuoden 2021 tasolla.

Verotulojen arvioidaan kasvavan 3,1 % kunnan alkuperäiseen talousarvioon nähden. Verotulojen ennustamiseen liittyy edelleen epävarmuutta koronapandemiasta johtuen.

Alla olevassa taulukossa on esitetty kunnan kirjanpidossa vuosina 2017–2020 toteutuneet verotulot ja niiden talousarvioissa arvioitu kehitys vuosina 2021-2022. Vuoden 2022 verotuloennuste on tehty noin 0,45 milj. euroa Kuntaliiton 9/2021 verotuloennustetta maltillisemmaksi.

Taulukko 7 Verotulototeumat ja ennusteet

TILIVUOSI	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Verolaji						
Kunnallisvero	29 362	28 946	29 780	30 132	30 150	31 380
<i>Muutos %</i>	-1,3	-1,4	2,9	1,2	0,1	4,1
Yhteisövero	1 180	1 078	1 143	1 174	1 300	1 160
<i>Muutos %</i>	5,2	-8,6	6,0	2,7	10,7*	-10,8*
Kiinteistövero	1 690	1 665	1 731	1 548	1 700	1 650
<i>Muutos %</i>	7,4	-1,5	4,0	-10,6**	9,8**	-2,9
VEROTULOT	32 232	31 689	32 653	32 854	33 150	34 190
<i>Muutos %</i>	-0,6	-1,7	3,0	0,6	0,9	3,1

* Yhteisöveron jako-osuuksien koronatukiosuus päättyi vuoteen 2021.

*) Suuret muutosprosentit johtuvat pääosin kiinteistöverotuspäätösten lainsäädäntömuutoksesta, jonka johdosta verotulokertymän jaksotus muuttui siten, että osa vuoden 2020 verotulokertymästä siirtyi vuodelle 2021.

5.4.2 Valtionosuudet

Kunnan peruspalveluiden valtionosuus lasketaan kunnan ikärakenteen, sairastavuuden ja muiden laskennallisten kustannusten perusteella. Valtionosuuden laskennallinen peruste muuttuu vuosittain ns. automaattimuutosten perusteella. Näitä ovat esimerkiksi asukasmäärien muutokset sekä kustannustason muutoksesta johtuvat hintojen muutokset (indeksimuutos). Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus perustuu mm. oppilas- ja asukasmääriin. Valtionosuus maksetaan kuukausittain talousarviovuotta edeltävän vuoden lopussa tehdyn päätöksen perusteella lukuun ottamatta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisia lukiokoulutuksen valtionosuuksia, joita tarkistetaan talousarviovuoden joulukuussa toteutuneiden opiskelijamäärien mukaiseksi.

Valtionosuuksien budjetoinnissa vuodelle 2022 on käytetty apuna Kuntaliiton 8.10.2021 julkaisemaa arviolaskelmaa sekä valtiovarainministeriön 5.10.2021 julkaisemaa arviota valtionosuuksista. Arvio on tehty kuitenkin noin 0,25 miljoonaa euroa maltillisemmalle tasolle. Päätökset kuntien peruspalvelujen valtionosuuksista vuodelle 2022 tehdään joulukuun lopussa 2021.

Valtionosuuksien arvioidaan kasvavan 3,9 % verrattuna kunnan alkuperäiseen talousarvioon nähden.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Vuoden 2022 kunnan peruspalvelujen valtionosuuksia korotetaan mm. kustannustason perusteella ja uusien ja laajenevien tehtävien laskennallisella täysimääräisellä rahoituksella.

Valtionosuuksien kehitys on esitetty alla olevassa taulukossa.

Taulukko 8 Valtionosuuksien määrän kehitys

Valtionosuudet (1 000 euroa)				TP	TA	
	TP 2017	TP 2018	TP 2019	2020*	TA 2021	2022
Peruspalvelujen vos ja verotulotasaus	14 736	14 551	14 747	17 903	16 540	17 000
Muutos ed.vuoteen %	-1,7 %	-1,3 %	1,3 %	21,4%	-7,6 %	2,8 %
Opetus- ja kultt.toimen vos	-1 161	-1 177	-1 294	-1 207	-1 240	-1 100
Muutos ed.vuoteen %	-23,7 %	1,4 %	9,9 %	-6,7%	2,7 %	-11,3 %
YHTEENSÄ	13 575	13 374	13 454	16 695	15 300	15 900
Muutos ed.vuoteen %	0,8 %	-1,5 %	0,6 %	24,1%	-8,4 %	3,9 %

*) Vuoden 2020 valtionosuuksia lisäsi merkittävät korona -
tuet

5.4.3 Kotikuntakorvaukset

Jokaiselle kunnalle kuuluva osuus koulutuskustannuksista maksetaan peruspalveluiden valtionosuudessa, jossa jokaiselle ikäluokalle on määritelty perushinta ikäluokan peruspalveluiden tarpeen mukaisesti. Jos oppilas käy koulua kotikuntansa ulkopuolella, koulutuksen järjestäjäkunnalle siirretään kotikuntakorvaustuloa oppilaan kotikunnalta. Opetustoimen kotikuntakorvaustulot sisältyvät myyntituottoihin (TA2022: 447 000 euroa). Sama periaate on käytössä vanhuspalveluiden asumispalvelun osalta.

Muille opetuksen järjestäjille siirretyt kotikuntakorvausmenot sisältyvät opetustoimen talousarviossa asiakaspalveluiden ostoihin (TA2022: 1 536 300 euroa). Vanhuspalvelujen asumispalvelujen kotikuntakorvausmenot sisältyvät vanhustenhuollon asiakaspalvelujen ostoihin (TA202s: 25 000 euroa).

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

6 RAHOITUSOSA

6.1 Rahoituslaskelma

Kunnan toiminnan rahoitusta tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulo-rahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan kassavarojen muutoksen tilikaudella.

Taulukko 9 Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA /ulkoiset (1000€)	TP 2020	Alkuper. TA 2021	TA 2021 + muutos khal 23.11.2021	TA2022	TS2023	TS2024
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Vuosikate	5 135	2 459	2 317	2 840	4 524	3 624
Tulo-rahoituksen korjaukset	-152	-190	-220	-250	-250	-250
	4 983	2 269	2 097	2 590	4 274	3 374
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-7 003	-3 536	-5 089	-4 430	-4 035	-2 555
Rahoitusosuudet investointimenoihin	449	20	20	20	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	167	210	240	270	270	270
	-6 388	-3 306	-4 829	-4 140	-3 765	-2 285
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1 405	-1 037	-2 732	-1 550	509	1 089
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Antolainasaamisten muutokset	14	0	0	0	0	0
<i>Antolainasaamisten lisäykset</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Antolainasaamisten vähennykset</i>	14	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	6 196	1 350	-2 000	1 350	-750	-650
<i>Pitkäaikaisten lainojen lisäys</i>	5 000	5 000	6 500	6 000	5 000	4 000
<i>Pitkäaikaisten lainojen vähennys</i>	-3 804	-3 650	-5 500	-3 650	-3 750	-3 650
<i>Lyhytaikaisten lainojen muutos</i>	5 000	0	-3 000	-1 000	-2 000	-1 000
Oman pääoman muutokset	-210	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	940	0	0	0	0	0
<i>Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset</i>	30	0	0	0	0	0
<i>Vaihto-omaisuuden muutos</i>	4	0	0	0	0	0
<i>Saamisten muutos</i>	-986	0	0	0	0	0
<i>Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos</i>	1 892	0	0	0	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	6 940	1 350	-2 000	1 350	-750	-650
RAHAVAROJEN MUUTOS	5 535	313	-4 732	-200	-241	439
Rahavarat 31.12.	8 200	8 513	3 468	3 268	3 027	3 466
Rahavarat 1.1.	2 665	8 200	8 200	3 468	3 268	3 027

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Taulukko 10 Rahoituslaskelman tunnusluvut

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	TP 2020	muutettu TA 2021	TA2022	TS2023	TS2024
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-530	-5 483	-5 852	-4 990	-4 074
Investointien tulorahoitus	78%	46 %	64 %	112 %	142 %
Lainanhoitokate	1,33	0,44	0,79	1,19	0,99
Kassan riittävyys, päivää	49	20,4	19,5	18,2	42,7

6.2 Lainakanta ja sen muutokset

Lainakannan muuttuminen koostuu pitkä- ja lyhytaikaisten lainojen lisäyksistä ja vähennyksistä. Vuoden 2021 tiedoissa on käytetty talousarvion sijaan tämänhetkistä arviota lainojen kehityksestä. Lainakannan kehitys vuosina 2022–2024 perustuu investointiohjelmaan. Lainamäärä kasvaa vuonna 2022 ja alenee vuosina 2023-2024. Lainakannan kasvu johtuu mm. Oitin alakoulun uudisrakennuksesta.

Taulukko 11 Lainakannan erittely ja arvio tulevasta kehityksestä

luvut 1000 euroa	TP 2020	muutettu TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Lainakanta 1.1.	23 332	29 527	27 527	28 877	28 127
nettomuutos	6 195	-2 000	1 350	-750	-650
Lainakanta 31.12.	29 527	27 527	28 877	28 127	27 477
lainakanta / asukas	3 611	3 371	3 543	3 451	3 371
asukasluku, ennuste	8176	8 166	8150	8150	8150

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

6.3 Investointimenot

Investointiosan kokonaisuus on talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosina seuraavankaltainen. Taulukossa on esitetty investointisuunnitelma talousarviovuodelle 2022 ja taloussuunnitelmavuosille 2023–2024.

Taulukko 12 Investointisuunnitelma, luvut 1 000 €

INVESTOINNIT YHTEENSÄ	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Tulot yhteensä	124	20	20	20	20
Rahoitusosuudet yhteensä	449	20	20		
Menot yhteensä	-7 003	-3 536	-4 430	-4 035	-2 555
Netto yhteensä	-6 430	-3 496	-4 290	-4 015	-2 535

Taulukko 13 Talousarviovuoden suurimmat investoinnit

Suurimmat investoinnit (netto)*	TP 2020	alku- per.TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Ryttylän koulun saneeraus ja laajennus (sis.pi-hatyöt)	-4 853	-100			
Ryttylän koulun ja liikuntahallin varustus	-408				
Oitin alakoulun uudisrakennus		-10	-2 040	-1 560	
Oitin alakoulun ensikertainen varustaminen				-250	
Maa-alueiden hankinta			-200	-50	-50
Kuorma-auto	-202				
Kunnallistekniikan rakentaminen, Monni			-140		
Kunnallistekniikan rakentaminen, Ryttylä				-300	-370
Kaavatiet ja kevyenliikenteenväylät	-159	-1 500	-100		-460
Sillat				-800	
Vesilaitosverkosto –investoinnit	-52	-430	-535	-380	-330
Kolmilammin vedenottamo					-500
Riihimäen jätevedenpuhdistamon saneeraus	-230	-270	-80	-50	-50
Päällystäminen	-114		-140		-150
Ryttylän urheilukenttä ja piha-alueet		-230			
5 suurinta yksittäistä investointia yhteensä	5 815	-2 550	-2 650	-3 160	-1680
5 suurinta yhteensä % kaikista	90,4%	72,9%	61,8%	78,7%	66,3%
Nettoinvestoinnit yhteensä	-6 430	-3 496	-4 290	-4 015	-2 535

*) näiden lisäksi vuosittain säännöllisiä investointeja teiden valaistukseen (0,12 milj. euroa/vuosi) ja kiinteistöjen peruskorjauksiin (0,35 milj. euroa /vuosi)

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

7 KÄYTTÖTALOUSOSA

7.1 Valtuuston hyväksymät määrärahat ja tuloarviot toimialoittain

Käyttötaloulosassa on toimielimittäin esitetty valtuuston hyväksymät määrärahat (menot) ja tuloarviot (tulot) sekä näiden erotuksena toimintakate. Toimialalle suoraan tehdyistä investoinneista on esitetty poistot ja näiden erotuksena netto. **Talousarviovuoden TA2022 määrärahat ovat valtuustoon nähden sitovia.** Suunnitelmavuosien TS2023 ja TS2024 määrärahat ja tuloarviot ovat ohjeellisia. Historiatietoina esitetään vuoden 2020 tilinpäätöksen ja vuoden 2021 alkuperäisen talousarvion luvut. Vastaavat luvut on esitetty käyttötaloulosassa toimialojen kohdalla.

Kunnanvaltuustoa koskevassa osassa on esitetty valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet eli strategiset vuositavoitteet. Toimialoilla hyväksytyt, valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet on esitetty koottuna käyttötaloulosan lopussa. Tulosalueittain on esitetty lautakuntiin nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet ja muut tulostavoitteet sekä keskeiset painopistealueet ja tunnusluvut. Tulosalueiden kohdalla esitetyt painopistealueet, kehittämiskohteet ja tunnusluvut ovat operatiivisia tavoitteita ja indikaattoreita, joilla ei ole erityistä sitovuutta kunnan toimielimiin nähden.

Lisäksi tulosalueittain on esitetty kunnanhallitukseen/lautakuntiin nähden sitovat tulo- ja menoperusteet sekä menoja, tuloja ja nettoa koskeva laskelma, jossa saraketietoina on esitetty vastaavat tiedot kuin valtuustoon nähden sitovissa erissä.

Talousarviossa esitetty sitova tavoite sitoo valtuustoa alempia viranomaisia samalla tavalla kuin määräraha.

Kunnanvaltuusto

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Toimintakulut*	-40,0	-62,3	-63,3	-63,3	-63,3
Toimintakate	-40,0	-62,3	-63,3	-63,3	-63,3
Poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto yhteensä	-40,0	-62,3	-63,3	-63,3	-63,3
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

Keskusvaalilautakunta

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	0,0	0,0	28,0	28,0	28,0
Toimintakulut*	0,0	-29,8	-43,0	-43,0	-43,0
Toimintakate	0,0	-29,8	-15,0	-15,0	-15,0
Poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto yhteensä	0,0	-29,8	-15,0	-15,0	-15,0
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Tarkastuslautakunta

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Toimintakulut*	-15,9	-26,6	-28,1	-28,1	-28,1
Toimintakate	-15,9	-26,6	-28,1	-28,1	-28,1
Poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto yhteensä	-15,9	-26,6	-28,1	-28,1	-28,1
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

Kunnanhallitus

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	44,8	250,0	250,1	250,1	250,1
Toimintakulut*	-446,7	-456,2	-461,8	-461,8	-461,8
Toimintakate	-401,9	-206,2	-211,7	-211,7	-211,7
Poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto yhteensä	-401,9	-206,2	-211,7	-211,7	-211,7
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	2132,3	2097,1	2217,1	1367,5	1367,5
Toimintakulut*	-3644,6	-3481,2	-3778,7	-3015,4	-3015,4
Toimintakate	-1512,3	-1384,1	-1561,7	-1648,0	-1648,0
Poistot	-17,2	-16,8	-91,8	-91,8	-91,8
Netto yhteensä	-1529,5	-1400,9	-1653,5	-1739,8	-1739,8
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskus

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	349,6	342,2	355,3	355,3	355,3
Toimintakulut*	-1106,6	-1166,1	-1579,5	-1579,5	-1579,5
Toimintakate	-757,0	-823,9	-1224,2	-1224,2	-1224,2
Poistot	-4,1	-8,2	-2,6	-2,6	-2,6
Netto yhteensä	-761,1	-832,1	-1226,8	-1226,8	-1226,8
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Perusturvalautakunta

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	2799,9	3257,5	2705,4	0,0	0,0
Toimintakulut*	-28865,7	-30685,3	-31325,4	0,0	0,0
Toimintakate	-26065,9	-27427,8	-28620,0	0,0	0,0
Poistot	-20,6	-33,9	-35,6	0,0	0,0
Netto yhteensä	-26086,5	-27461,7	-28655,6	0,0	0,0
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

Sivistyslautakunta

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	971,6	941,0	1340,0	1340,0	1340,0
Toimintakulut*	-15921,6	-16126,7	-16468,7	-16308,7	-16308,7
Toimintakate	-14949,9	-15185,7	-15128,7	-14968,7	-14968,7
Poistot	-37,2	-54,8	-18,9	-18,9	-18,9
Netto yhteensä	-14987,2	-15240,5	-15147,6	-14987,6	-14987,6
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

Tekninen lautakunta (toimintakate ja poistot)

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	4850,7	4847,9	4973,5	4973,5	4973,5
käyttöön	22,7	15,0	15,0	15,0	15,0
Toimintakulut*	-5386,9	-5467,6	-5278,2	-4698,2	-4698,2
Toimintakate	-513,5	-604,7	-289,7	290,3	290,3
Poistot	-1975,2	-2286,3	-2591,1	-2591,1	-2591,1
Netto yhteensä	-2488,7	-2891,0	-2880,8	-2300,8	-2300,8
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

KUNTA YHTEENSÄ (toimintakate ja poistot)

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	11148,8	11735,7	11869,4	8314,4	8314,4
käyttöön	22,7	15,0	15,0	15,0	15,0
Toimintakulut*	-55428,0	-57501,7	-59026,7	-26198,0	-26198,0
Toimintakate	-44256,4	-45751,0	-47142,4	-17868,7	-17868,7
Poistot	-2054,4	-2400,0	-2740,0	-2704,4	-2704,4
Netto yhteensä	-46310,8	-48151,0	-49882,4	-20573,1	-20573,1
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

Kunnanvaltuusto

7.2 Kunnanvaltuusto**TEHTÄVÄN KUVAUS**

Hausjärven kunnan strategia vuoden 2021 loppuun mennessä. Uusi strategia on tarkoitus olla voimassa 1.1.2022 lukien. Uuden strategian mukaiset, koko kuntaa ja kuntakonsernia koskevat päämäärät on esitetty alla. Toimialakohtaiset päämäärät ja tavoitteet kunnanvaltuuston strategisten päämäärien toteuttamiseksi on esitetty toimialakohtaisesti käyttötalousosassa.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE**Strategiset päämäärät****Kehittyvä ja aktiivinen kunta**

Hausjärvi on hyvä yritys- ja asuinpaikka. Monipuolinen tonttitarjonta ja neljä taajamaa mahdollistavat luonnonläheisen ja turvallisen asumisen edellytykset. Hyvä saavutettavuus luo erinomaiset edellytykset työllistymiselle ja yrittämiselle.

1. Hausjärvi tarjoaa jokaiselle mahdollisuudet hyvään elämään.
2. Hausjärvellä on maakunnan pienin työttömyysaste.
3. Hausjärvi on yrittäjyyden ykköskunta maakunnassa.

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä – Toimivat palvelut

Kunnalliset palvelut järjestetään ja tuotetaan kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Hausjärvi turvallinen kunta asua ja elää.

4. Hausjärven kunta on vetovoimainen työnantaja ja sillä on palvelutuotannon edellyttämät henkilöstöresurssit käytössä.
5. Kehitämme palveluja jatkuvasti.
6. Panostamme kuntalaisten hyvinvointiin ja syrjäytymisen ehkäisemiseen kunnan ja muiden toimijoiden yhteistyönä.
7. Edistämme kokonaisvaltaista turvallisuusajattelua kaikissa kunnan palveluissa.
8. Tarjoamme monipuolisesti tontteja kaikkiin tarpeisiin.
9. Talouden tasapaino turvaa toimivat palvelut.

Me teemme Hausjärven – Kaikki tekemään yhdessä!

Hausjärvellä on helppo osallistua ja vaikuttaa. Kuntalaisille ja alueen muille toimijoille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua hyvinvoinnin, palveluiden ja viihtyvyyden lisäämiseen. Viihtyisän, turvallinen ja tapahtumarikas asuin ympäristö luodaan yhdessä.

10. Lisäämme päätöksenteon avoimuutta ja kuntalaisten osallistamista.
11. Parannamme yhteisöllisyyttä.
12. Otamme kuntalaiset, yhdistykset ja yritykset mukaan kehittämään kuntaa.
13. Viestimme avoimesti ja vuorovaikutteisesti.
14. Kannustamme henkilöstölähtöiseen kehittämiseen.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Kunnanvaltuusto

Kunnanvaltuuston päämäärät ja tavoitteet strategisten päämäärien toteuttamiseksi:

1. Hyvinvointiohjelmaa toteutetaan kunnan tasolla.
2. Talous pysyy tasapainossa.
3. Valmistaudutaan ja osallistutaan sosiaali- ja terveyshuollon palvelurakenneuudistukseen.

TALOUSLUVUT

Valtuustolla on käytettävissään seuraavat määrärahat. Talousarviovuoden luvut ovat sitovia ja suunnitelmavuosien luvut ohjeellisia.

Kunnanvaltuusto

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Toimintakulut*	-40,0	-62,3	-63,3	-63,3	-63,3
Toimintakate	-40,0	-62,3	-63,3	-63,3	-63,3
Poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto yhteensä	-40,0	-62,3	-63,3	-63,3	-63,3
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Keskusvaalilautakunta

7.3 Keskusvaalilautakunta

TEHTÄVÄN KUVAUS

Tulosalue vaalit sisältää kuntavaalien, aluevaalien, eduskuntavaalien, presidentinvaalien, europarlamenttivaalien ja kansanäänestysten järjestämisen.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

Talousarviovuonna 2022 järjestetään aluevaalit ja suunnittelukaudella keväällä 2023 järjestetään eduskuntavaalit ja presidentin vaalit 2024.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Tavoitteena on vaalien onnistunut järjestäminen.

TALOUSLUVUT

Keskusvaalilautakunnalla on käytettävissään seuraavat valtuuston päättämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarviovuoden luvut ovat sitovia ja suunnitelmavuosien luvut ohjeellisia.

Keskusvaalilautakunta

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	0,0	0,0	28,0	28,0	28,0
Toimintakulut*	0,0	-29,8	-43,0	-43,0	-43,0
Toimintakate	0,0	-29,8	-15,0	-15,0	-15,0
Poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto yhteensä	0,0	-29,8	-15,0	-15,0	-15,0
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Tarkastuslautakunta

7.4 Tarkastuslautakunta

TEHTÄVÄN KUVAUS

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunnan on huolehdittava, että tilintarkastajalla on käytössään riittävät voimavarat riippumattoman tilintarkastuksen toimittamiseksi.

Tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja yhdessä tukevat hallinnon ja talouden asianmukaista hoitamista ja toisaalta varmistavat riittävällä tavalla toiminnan oikeellisuutta, tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja suorittavat vuoden 2022 toukokuun loppuun mennessä toimintavuoden 2021 talouden ja hallinnon arvioinnin ja tarkastuksen sekä antavat työstään valtuustolle tarkastuslautakunnan osalta arviointikertomuksen ja tilintarkastuksen osalta tilintarkastuskertomuksen. Ulkoista tilintarkastusta suoritetaan tilintarkastajan laatiman tarkastussuunnitelman mukaisesti.

TALOUSLUVUT

Tarkastuslautakunnalla on käytettävissään seuraavat valtuuston päättämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarviovuoden luvut ovat sitovia ja suunnitelmavuosien luvut ohjeellisia.

Tarkastuslautakunta

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Toimintakulut*	-15,9	-26,6	-28,1	-28,1	-28,1
Toimintakate	-15,9	-26,6	-28,1	-28,1	-28,1
Poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto yhteensä	-15,9	-26,6	-28,1	-28,1	-28,1
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Kunnanhallitus

7.5 Kunnanhallitus

TEHTÄVÄN KUVAUS

Kunnanhallituksen vastuulla ovat seuraavat tulosalueet: kunnanhallitus ja ylin johto ja kuntien yhteistointi. Kunnanhallitus vastaa lisäksi Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskuksen sekä Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskuksen tuloarvioista ja määrärahoista sekä palvelukeskuksille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

Kunnanhallitus vastaa Suomen valtion määräämistä, kuntatalouteen ja toimintojen järjestämiseen liittyvistä valmistelutöistä. Kunnanhallitus vastaa myös kuntastrategiaa täydentävän henkilöstö-, elinvoima-, markkinointi- ja viestintäohjelman toteuttamisesta.

Kunnanhallituksen vastuulla on koko kunnan talouden seuranta ja ohjeistus siten, että vuoden 2022 tulos muodostuu vähintään talousarvion mukaiseksi.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Hausjärvi on yrittäjyyden ykköskunta maakunnassa

- Maakunnallinen kärkisija Suomen yrittäjien kuntabarometrissa.

Nopea kaavoitusprosessien läpivienti

- Kaavat valmistuvat tavoiteaikataulussa; asemakaavojen läpivienti 6-12 kuukaudessa.

Hausjärvi tarjoaa jokaiselle mahdollisuuden hyvään elämään

- Turvallisuuden tunteen kokeminen asuinkunnassa; Taloustutkimuksen arvosana pysyy nykyisellä tasolla (8,73) tai nousee.

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä –Toimivat palvelut

Talouden tasapaino

- Tilinpäätöksen tulos on vähintään talousarvion mukainen ja investoinnit toteutuvat enintään talousarvion mukaisina.

Toimivat ja hyvinvoivat työyhteisöt

- Sairauseräpoissaolojen määrä vähenee ja erityisesti mielenterveyden ja tuki- ja liikuntaelinten sairauksista johtuviin poissaoloihin kohdennetaan toimenpiteitä.

Työmarkkinatuen seuranta aktiivitoimenpiteissä

- Aktiivointiaste ja kunnan osarahoittama työmarkkinatuki; Yli 50 % työttömistä on aktiivitoimenpiteissä, kunnan työmarkkinatuen rahoitusosuus on alle 100 000 euroa.

Me teemme Hausjärven –Kaikki tekemään yhdessä!

Päätöksenteon avoimuuden ja kuntalaisten osallistumisen edistäminen

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Kunnanhallitus

- Kokousten videointien määrä ja toteutettujen yleisötilaisuuksien ja kuntalaiskyselyjen määrä, tuettujen yhteisöllisten hankkeiden määrä; vähintään kaksi valtuuston kokousta videoidaan ja vähintään yksi kokous järjestetään kunnanviraston ulkopuolella. Kyselyjä palveluista järjestetään 1-2 vuodessa. Yhteisöllisiä hankkeita mahdollistetaan 1-2 vuodessa.

Kannustamme henkilöstölähtöiseen kehittämiseen

- Kehittämistoimikunnassa käsiteltyjen kehittämisideoiden määrä; kuntatasolla vähintään 5 kehittämisideaa vuodessa.

TAVOITTEET JA KEINOT

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

1. Ylläpidämme myönteistä kuntakuvaa toteuttamalla viestintä- ja markkinointisuunnitelmaa.
2. Toteutamme aktiivista työvoimapolitiikkaa ja ylläpidämme maakunnan pienimpiin kuuluvaa työttömyysastetta.
3. Ylläpidämme yhteistyötä ja pysymme yrittäjyyden ykköskuntana maakunnassa.
4. Tarjoamme riittävästi ja monipuolisesti tontteja kaikissa taajamissa.

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä – Toimivat palvelut

5. Järjestämme ja tuotamme palvelumme kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.
6. Pidämme päätöksillämme yllä talouden tasapainoa.
7. Kehitämme palvelujamme ja kuntien välistä yhteistoimintaa jatkuvasti.
8. Olemme mukana julkisen hallinnon sähköisten palveluiden käyttöönotossa.
9. Säilytämme kiinteistömme ja infran hyvällä tasolla toteuttamalla peruskorjausten pitkän tähtäimen suunnitelmaa.
10. Kehitämme liikenneturvallisuutta rakentamalla kevyenliikenteenväyliä.

Me teemme Hausjärven – Kaikki tekemään yhdessä!

1. Kehitämme kuntalaisten ja palveluiden käyttäjien vaikutusmahdollisuuksia järjestämällä kunnan asukkaille tapahtumia ja kyselyitä
2. Huolehdimme työhyvinvoinnista ja työkyvyn ylläpidosta ja seuraamme sitä 2 vuoden välein tehtävällä henkilöstökyselyllä.
3. Jatkamme henkilöstölähtöisen kehittämisen toimintamallia.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Kunnanhallitus

TALOUSLUVUT

Kunnanhallituksella on käytettävissään seuraavat valtuuston päättämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarviovuoden luvut ovat sitovia ja suunnitelmavuosien luvut ohjeellisia.

Kunnanhallitus

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	44,8	250,0	250,1	250,1	250,1
Toimintakulut*	-446,7	-456,2	-461,8	-461,8	-461,8
Toimintakate	-401,9	-206,2	-211,7	-211,7	-211,7
Poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto yhteensä	-401,9	-206,2	-211,7	-211,7	-211,7
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

**Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024**

**Kunnanhallitus
Kunnanhallitus ja ylin johto**

7.5.1 Kunnanhallitus ja ylin johto

TEHTÄVÄN KUVAUS

Tämä tulosalue sisältää seuraavat toiminnot: kokoukset, toimikunnat, edustus ja huomionosoitukset sekä kunnanjohtaja. Vastuhenkilö on kunnanjohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

Kunnanhallituksen ja ylimmän johdon keskeiset tehtävät strategian toteuttamisessa:

1. Kunnanhallituksella ja kunnanjohtajalla on kokonaisvastuu sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutostukseen liittyvästä kunta-, seutu- ja maakuntakohtaisesta valmistelusta.
2. Kunnan talouden seurataan ja ohjeistetaan niin, että vuoden 2022 tulos muodostuu vähintään talousarvion mukaiseksi.
3. Työhyvinvoinnista huolehtiminen ja työkyvyn ylläpito
4. Kunnanjohtaja, hallituksen ja valtuuston puheenjohtaja osallistuvat tiiviisti seutujohtoryhmän toimintaan.
5. Kuntalaisille järjestetään vuosittain tiedotus- ja keskustelutilaisuus kunnan asioista.
6. Kunta on mukana edesauttamassa nopeiden tietoliikenneyhteyksien tuloa Hausjärvelle markkinaehtoisesti.
7. Kehitetään asiakaspalautejärjestelmä kunnan erikseen valittavalle toimialalle.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Hausjärvi tarjoaa jokaiselle mahdollisuuden hyvään elämään

- Turvallisuuden tunteen kokeminen asuinkunnassa; Taloustutkimuksen arvosana pysyy nykyisellä tasolla (8,73) tai nousee.

Me teemme Hausjärven –Kaikki tekemään yhdessä!

Päätöksenteon avoimuuden ja kuntalaisten osallistumisen edistäminen

- Kokousten videointien määrä ja toteutettujen yleisötilaisuuksien ja kuntalaiskyselyjen määrä, tuettujen yhteisöllisten hankkeiden määrä; vähintään kaksi valtuuston kokousta videoidaan ja vähintään yksi kokous järjestetään kunnanviraston ulkopuolella. Kyselyjä palveluista järjestetään 1-2 vuodessa. Yhteisöllisiä hankkeita mahdollistetaan 1-2 vuodessa.

Kannustamme henkilöstölähtöiseen kehittämiseen

- Kehittämistoimikunnassa käsiteltyjen kehittämisideoiden määrä; kuntatasolla vähintään 5 kehittämisideaa vuodessa.

TAVOITTEET JA KEINOT

Tavoitteet on jaettu kunnan strategisten päämäärien alle.

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

- Toteutetaan elinvoimaohjelmaa sekä markkinointi- ja viestintäohjelmaa.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Kunnanhallitus
Kunnanhallitus ja ylin johto

Me teemme Hausjärven - Kaikki tekemään yhdessä!

- Toteutetaan henkilöstölähtöisen kehittämisen toimintamallia kaikilla toimialoilla, tavoitteena on vähintään 5 kehittämisidea.
- Sivistyslautakunta ja tekninen lautakunta tukevat urheiluseuroja ja kyläyhdistyksiä eri hankkeissa.

TALOUSLUVUT

Kunnanhallitus ja ylin johto

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	44,8	250,0	250,1	250,1	250,1
Toimintakulut*	-444,5	-449,2	-454,8	-454,8	-454,8
Toimintakate	-399,7	-199,2	-204,7	-204,7	-204,7
Poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto yhteensä	-399,7	-199,2	-204,7	-204,7	-204,7
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Kunnanhallitus
Kuntien yhteistoiminta

7.5.2 Kuntien yhteistoiminta

TEHTÄVÄN KUVAUS

Vastuhenkilö on kunnanjohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

Hausjärven kunta osallistuu HHT-kasvukäytäväsopimuksen mukaiseen toimintaan ja kehittämiseen, Yritysvoimalan työhön, Hämeen liiton ja Vanajavesikeskuksen toimintaan, maakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon valmisteluun sekä seutujohtoryhmän työskentelyyn.

TALOUSLUVUT

Kuntien yhteistoiminta

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Toimintakulut*	-2,2	-7,0	-7,0	-7,0	-7,0
Toimintakate	-2,2	-7,0	-7,0	-7,0	-7,0
Poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto yhteensä	-2,2	-7,0	-7,0	-7,0	-7,0
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus

7.6 Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus

TEHTÄVÄN KUVAUS

Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus sisältää seuraavat vastuualueet: 1) talous- ja hallintopalvelut (talouspalvelut, hallintopalvelut ja tietohallintopalvelut) 2) keskitetty henkilöstöhallinto (työsuojaus ja yhteistoiminta, viestintä- ja markkinointipalvelut, henkilöstöhallinto), 3) ruoka- ja siivouspalvelut.

Vastuuhenkilö palvelukeskuksen osalta on talous- ja hallintojohtaja.

Vastuualueilla toiminnasta vastaa vastuualueenpäällikkö. Keskitetystä henkilöstöhallinnosta vastaa henkilöstöpäällikkö, ruoka- ja siivouspalveluista ruoka- ja siivouspalvelupäällikkö. Talous- ja hallintojohtaja vastaa talous- ja hallintopalveluista.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

Hallinto- ja sisäiset palvelut palvelukeskuksen keskeiset tehtävät valtuuston hyväksymän strategian toteuttamisessa:

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

- Huolehditaan talouden suunnittelusta ja ajanmukaisesta seurannasta.
- Huolehditaan sisäisen valvonnan ohjeiden sekä riskienhallinnan ajanmukaisuudesta.

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut

- Seurataan ja toimeenpannaan henkilöstöohjelman tavoitteita
- Varmistetaan osaltaan henkilöstön sujuva siirto hyvinvointialueelle
- Huolehditaan työhyvinvoinnista ja työkyvyn ylläpidosta yhdessä työterveyshuollon kanssa
- Kehitetään sisäisiä palveluita
- Huolehditaan palveluiden järjestämisestä ja tuottamisesta kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

Me teemme Hausjärven - Kaikki tekemään yhdessä!

- Kehitetään kuntien välistä yhteistoimintaa jatkuvasti.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä –Toimivat palvelut

Toimivat ja hyvinvoivat työyhteisöt

- Sairauspoissaolojen määrä vähenee ja erityisesti mielenterveyden ja tuki—ja liikuntaelinten sairauksista johtuviin poissaoloihin kohdennetaan toimenpiteitä.

Talouden tasapaino

- Kunnan valtuuston tekemiin talouslinjauksiin perustuva talousarviovalmistelu. Valmisteilla olevan sote-uudistuksen talousvaikutuksia kunnalle analysoidaan osana vuotuista talousarviovalmistelua.
- Tilinpäätöksen tulos on vähintään talousarvion mukainen ja investoinnit toteutuvat enintään talousarvion mukaisina.

Me teemme Hausjärven –Kaikki tekemään yhdessä!

Kannustamme henkilöstölähtöiseen kehittämiseen

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus

- kehitämme tietojohdantamista ja talous- sekä henkilöstöraportointia. Tärkeässä roolissa on ajantasainen ja laadukas talousraportointi.

TALOUSLUVUT

Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskuksella on käytettävissään seuraavat valtuuston päättämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarviovuoden luvut ovat sitovia ja suunnitelmavuosien luvut ohjeellisia.

Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	2132,3	2097,1	2217,1	1367,5	1367,5
Toimintakulut*	-3644,6	-3481,2	-3778,7	-3015,4	-3015,4
Toimintakate	-1512,3	-1384,1	-1561,7	-1648,0	-1648,0
Poistot	-17,2	-16,8	-91,8	-91,8	-91,8
Netto yhteensä	-1529,5	-1400,9	-1653,5	-1739,8	-1739,8
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

TOIMINNALLISET MUUTOKSET

Tilikaudesta 2022 alkaen siirrytään talous- ja henkilöstöhallinnon palveluissa Sarastia Oy:n asiakkaasta Kuntien Hetapalvelut Oy:n asiakkaaksi. Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskuksen ruoka- ja siivouspalveluihin on lisätty +2 htv:ta vakituisesti ja +1 htv määräaikaisesti.

**Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024**

**Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus
Keskitetty henkilöstöhallinto**

7.6.1 Keskitetty henkilöstöhallinto

TEHTÄVÄN KUVAUS

Keskitetty henkilöstöhallinto sisältää seuraavat toiminnot: 1) henkilöstöhallinto, 2) henkilöstöedut ja 3) työsuojelu ja yhteistoiminta.

Palkanlaskentapalvelut hankitaan Kuntien Hetapalvelut Oy:ltä.

Vastuhenkilö on 31.5.2022 asti talous- ja hallintojohtaja ja 1.6.2022 alkaen henkilöstöpäällikkö.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Laaditaan päivitetyn kuntastrategian painopistealueisiin ja linjauksiin pohjautuva henkilöstöohjelma vuosille 2022-2025.
2. Jatketaan kaikki toimialat kattavan henkilöstölähtöisen kehittämisen toimintamallin toteuttamista toimialoilla.
3. Kehitetään yhteistyössä työterveyshuollon kanssa varhaisen tuen käytäntöjä työkykypulmissa ja pyritään ehkäisemään sairauspoissaoloja sekä erityisesti niiden pitkittymistä. Huolehditaan työterveyshuoltopalvelujen toteutumisesta toimintasuunnitelman mukaisena sekä kustannuksiltaan kohtuullisina.
4. Kehitetään työsuojelun toimintaohjelman tavoitteiden mukaisesti työoloja tavoitteena työhyvinvoinnin tukeminen ja työturvallisuus. Turvallisuushavaintoilmoituskäytäntöä tehostetaan viestinnällä ja jatkamalla sähköisen turvallisuushavaintoilmoitusohjelmiston käyttöä.
5. Tuetaan kunnan yhtenäistä työnantajapolitiikkaa säännöllisillä henkilöstökirjeillä, esimieskirjeillä ja -kokouksilla sekä esimiestyön tueksi laadituilla ajantasaisilla ohjeistuksilla. Vahvistetaan säännöllisten kehityskeskustelujen roolia kunnan työnantajapolitiikassa. Tavoitteena on, että kaikki toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa olevat käyvät esimiehensä kanssa kehityskeskustelun vuosittain.
6. Valmistaudutaan hyvinvointialueuudistukseen henkilöstöhallinnon ja henkilöstöpolitiikan näkökulmasta.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä –Toimivat palvelut

Toimivat ja hyvinvoivat työyhteisöt

- Sairauspoissaolojen määrä vähenee ja erityisesti mielenterveyden ja tuki—ja liikuntaelinten sairauksista johtuviin poissaoloihin kohdennetaan toimenpiteitä.

Me teemme Hausjärven –Kaikki tekemään yhdessä!

Kannustamme henkilöstölähtöiseen kehittämiseen

- Kehittämistoimikunnassa käsiteltyjen kehittämisideoiden määrä; kuntatasolla vähintään 5 kehittämisideaa vuodessa.

TAVOITTEET JA KEINOT:

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

- Henkilöstöohjelman laatiminen ja hyväksyminen käyttöön.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus
Keskitetty henkilöstöhallinto

- Henkilöstöohjelmasta viestiminen henkilöstölle ja esimiehille sekä henkilöstöohjelman mukaisien toimenpiteiden käynnistäminen.

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut

- Henkilökohtaisen työsuorituksen arvioinnin tueksi laadittu mittaristo henkilökohtaisten lisien myöntämiselle (HTA-arviointijärjestelmä) otetaan käyttöön
- Sairauspoissaoloja ja erityisesti niiden pitkittymistä ehkäiseviä toimenpiteitä kehitetään yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.

Me teemme Hausjärven - Kaikki tekemään yhdessä!

- Henkilöstölähtöisen kehittämisen toimintamallin ylläpitäminen ja vahvistaminen organisaatiossa. Kannustetaan ”Lupa tehdä toisin ja lupa kehittää” – ajattelumallilla työskentelyyn.
- Jatketaan henkilöstölähtöiseen kehittämiseen liittyvää kehittämisideoiden palkitsemiskäytäntöä.

TALOUSSLUVUT

Keskitetty henkilöstöhallinto

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	152,9	38,9	31,0	31,0	31,0
Toimintakulut*	-496,9	-349,7	-351,3	-351,3	-351,3
Toimintakate	-344,0	-310,8	-320,3	-320,3	-320,3
Poistot	0,0	0,0	-8,6	-8,6	-8,6
Netto yhteensä	-344,0	-310,8	-328,9	-328,9	-328,9
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus
Hallinnon sisäiset palvelut

7.6.2 Hallinnon sisäiset palvelut

TEHTÄVÄN KUVAUS

Talous- ja hallintopalvelut sisältävä seuraavat toiminnot: talouspalvelut, hallintopalvelut ja tietohallintopalvelut.

Talouspalvelut toiminto koostuu talousohjauksesta, talouspalveluiden koordinoinnista ja kehittämisestä, rahoituksen järjestämisestä ja riskienhallinnasta.

Talousohjaus vastaa kunnan talouden suunnittelusta ja seurannasta, talousarvion ja -suunnitelman valmistelusta ja raportoinnista mukaan lukien osavuosikatsauksista.

Talouspalvelut vastaa ostopalveluna ja sisäisesti tuotettavien kirjanpito- ja tilinpäätöstehtävien, ostolaskujen käsittelyn ja -reskontran, myyntilaskutuksen- ja perintätehtävien, ulkoisen ja sisäisen laskentatoimen ja niihin liittyvien tietojärjestelmien järjestämisestä, ohjauksesta sekä kehittämisestä sekä tilinpäätöksen koostamisesta.

Rahoitus vastaa lyhyt- ja pitkäaikaisesta varainhankinnasta ja sen riittävydestä, rahoitus- ja korkorisikien hallinnasta, leasingrahoituksen puitesopimuksista, sijoitustoiminnasta, likviditeetin ja tilien hallinnasta, ulkoisista pankki- ja rahoittajasuhteista sekä näiden osa-alueiden kehittämisestä.

Riskienhallinta vastaa riskienhallinnan koordinoinnista, ohjauksesta ja kehittämisestä, kattavan ja ajantasaisen vakuutusturvan varmistamisesta.

Hallintopalvelut toiminto koostuu asiakirjahallinnosta, kokousten valmistelun ja päätöksenteon tuesta, kunnan virastopalveluista sekä yleishallinnon järjestelyistä. Hallintopalvelut koordinoi myös kunnan hankintoja.

Asiakirjahallinto vastaa kunnan asiakirjahallinnon ja arkistoimen järjestämisestä ja sähköisistä asiahallinta- arkisto- allekirjoitusjärjestelmistä sekä kehittää näitä.

Kokousten valmistelu ja päätöksenteon tuki vastaa valtuuston ja -hallituksen kokousten valmistelusta, kunnan tasoisesti valmistelun ja päätöksenteon kehittämisestä sekä ohjauksesta.

Kokousten valmistelu ja päätöksenteon huolehtii valtuuston, hallituksen ja kunnan johtajan toimintaedellytyksistä, päätösvalmistelusta, täytäntöönpanosta, päätöksenteon käytännön järjestelyistä ja sihteeritehtävistä.

Virastopalvelut vastaa palvelupiste Monikon toiminnasta, kunnan viraston kopiointi ja postitus, toimistotarvike palveluista sekä kunnan löytöeläinpalveluista.

Yleishallinnon järjestelyt ohjaavat ja kehittävät kunnan hallintomenettelyä sekä ylläpitävät johtosääntöä, hankintaohjetta ja muuta kunnan yleistä ohjeistusta. Yleishallinnon järjestelyt huolehtivat yleisten vaalien järjestämisestä. Puhelunvälitys ostetaan ulkopuoliselta toimijalta.

Tietohallintopalvelut

**Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024**

**Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus
Hallinnon sisäiset palvelut**

ICT-palvelut ja tietohallintopalvelut toteutetaan yhteistyössä Lopen kunnan ja Riihimäen seudun terveystalokuntayhtymän kanssa. Tietohallinnon palveluyksikkö vastaa kunnan toiminnan ja palveluiden digitalisoinnin kokonaissuunnittelusta ja toteutuksesta, IT-toimittajien ohjauksesta ja IT-palvelujen elinkaarenhallinnasta, tietohallinnon, tietotekniikan, tietoliikenteen, teletekniikan sekä tietohallinnon ohjelmistojen tarkoituksenmukaisesta kehittämisestä ja yhteensovittamisesta sekä IT-hankintojen suunnittelusta ja toteutuksesta. Lisäksi yksikkö vastaa tietojärjestelmien tietoturvan ja tietosuojan suunnittelusta, koordinoinnista, kehittämisestä, toteuttamisesta ja seurannasta.

Talous- ja hallintojohtaja vastaa talous- ja hallintopalveluista, sisältäen myös arkistovastuun.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

1. Taloudellisen tilanteen seuraaminen ja siihen nopeasti reagoiminen edellyttävät laadukkaita seuranta- ja ennustemenetelmiä. Pyritään järjestämään palvelut niin, että käytössä olisi laadukkaita seuranta- ja ennustemenetelmiä.

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut

1. Varmistetaan osaltaan henkilöstön, omaisuuden ja sopimusten sujuva siirtyminen hyvinvointialueelle
2. Ollaan aktiivisesti mukana julkisen hallinnon sähköisten palveluiden käyttöönotossa.
3. Kehitetään ICT-toimintaa ja pyritään hyödyntämään digitalisaatiota asiakaslähtöisesti.
4. Jatketaan kunnan arkistonmuodostuksen ja sitä koskevien suunnitelmien kehittämistä arkistolaitoksen antamien sähköisen arkistonmuodostuksen eAMS-määritysten mukaisesti ja otetaan käyttöön sähköisen arkistoinnin ratkaisu.

Me teemme Hausjärven - Kaikki tekemään yhdessä!

5. Toteutetaan kunnan verkkosivujen uudistus. Perustana käytetään asiakkaan ja kuntalaisen helpon ja riittävän tiedonsaannin näkökulmaa. Kehitetään verkkosivujen rakennetta entistä käytettäväm-
pään suuntaan siten, että sivut täyttävät saavutettavuusdirektiivin vaatimukset.
6. Viestitään avoimesti ja ollaan mukana sosiaalisissa medioissa.
7. Annetaan asiakkaille ja kuntalaisille osallistumismahdollisuuksia järjestämällä kuntalaiskyselyitä.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä –Toimivat palvelut

Talouden tasapaino

- Tilinpäätöksen tulos on vähintään talousarvion mukainen ja investoinnit toteutuvat enintään talousarvion mukaisina.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus
Hallinnon sisäiset palvelut

TAVOITTEET

1. Järjestetään ICT-toimintaa tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti.
2. Videoidaan vähintään kaksi kunnanvaltuuston kokousta vuosittain.
3. Taloushallinnon järjestelmä uudistus saatetaan loppuun

TALOUSLUVUT

Hallinnon sisäiset palvelut

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	52,2	35,7	65,1	62,5	62,5
Toimintakulut*	-1194,5	-1183,2	-1244,9	-1244,9	-1244,9
Toimintakate	-1142,3	-1147,5	-1179,8	-1182,4	-1182,4
Poistot	-4,2	-6,7	-67,7	-67,7	-67,7
Netto yhteensä	-1146,5	-1154,2	-1247,5	-1250,1	-1250,1
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

**Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024**

**Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus
Ruoka- ja siivouspalvelut**

7.6.3 Ruoka- ja siivouspalvelut

TEHTÄVÄN KUVAUS

Ruoka- ja siivouspalvelut sisältää kunnan eri toimipisteisiin tuotettavan ruoka- ja siivouspalvelun.

Vastuhenkilö on ruoka- ja siivouspalvelupäällikkö.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Vuonna 2021 aloitettua yhteisöohjautuvuuden prosessia aletaan työstää yksikön tavaksi toimia koko henkilökunnan voimin. Tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa henkilökunnan työmotivaatiota, työhyvinvointia ja työtyytyväisyyttä sekä prosessien sujuvuutta asiakkaan kokeman laadun kehittämiseksi.
2. Ruoka- ja siivouspalvelut valmistautuu hyvinvointialueen tuomaan muutokseen. Samalla yksikkö tuo oman osaamisensa kunnan tuotankokeittion rakentamishankkeeseen yhtenäiskoulun yhteyteen ja valmistelee uusien ruokatuotantomenetelmien käyttöönottoa. Yksikkö on aktiivisesti mukana yhtenäiskoulun rakennushankkeessa myös tuomalla puhdistuksen teknologisen osaamisensa hankkeen käyttöön tavoitteena kiinteistön pitkä käyttöikä ja kustannustehokkaat sekä käyttäjilleen turvalliset tilaratkaisut.
3. Vuonna 2022 jatketaan henkilökunnan työhönperehdytysmateriaalin työstämistä sekä tutkitaan mahdollisuutta digitalisoida esimiestyötä ottamalla käyttöön koko yksikön toiminnanohjausjärjestelmä.

Sitovat tulostavoitteet:

Kasvava ja aktiivinen - Elinvoimainen kunta

- Yksikön tiedottamista kehitetään ylläpitämällä tietosisältöä kunnan verkkosivuilla. Vuonna 2019 käyttöön otettua ruokapalvelun toiminnanohjausjärjestelmää hyödynnetään yhä laajemmin.

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut

- Johtamisesta kehitetään valmentavaksi ja henkilöstön yhteisöohjautuvuutta laajennetaan ja syvennetään tavoitteena asiakaslähtöiset palvelut.

Me teemme Hausjärven - Kaikki mukaan!

- Ruoka- ja siivouspalvelut -yksikköä kehitetään henkilöstölähtöisesti ylläpitämällä työpajakäytäntöä, jossa työstetään ja ratkotaan yhteisiä asioita.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Hallinto ja sisäiset palvelut -palvelukeskus
Ruoka- ja siivouspalvelut

TALOUSLUVUT

Ruoka- ja siivouspalvelut

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	1927,2	2022,5	2121,0	1274,0	1274,0
Toimintakulut*	-1953,2	-1948,3	-2182,6	-1419,3	-1419,3
Toimintakate	-26,1	74,2	-61,6	-145,3	-145,3
Poistot	-12,9	-10,1	-15,5	-15,5	-15,5
Netto yhteensä	-39,0	64,1	-77,1	-160,8	-160,8
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

TOIMINNALLISET MUUTOKSET

Ruoka- ja siivouspalveluihin on lisätty +2 htv:ta vakituisesti, joka parantaa osittain henkilöstömitoitusta tehostetussa asumispalvelussa sekä +1 htv määräaikaisesti ruoan kuljetuspalveluihin.

Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskus

7.7 Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskus**TEHTÄVÄN KUVAUS**

Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskus sisältää seuraavat tulosalueet: elinkeinon kehittäminen (ml. markkinointi), EU- tuet, maataloustoimi, asuntotoimi, joukkoliikenne, kansainvälinen toiminta ja työllistäminen (ml. siviilipalvelus). Lisäksi palvelukeskuksen alla toimii ympäristölautakunta.

Vastuhenkilö on kunnanjohtaja.

Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskuksen tehtävä on edistää ja kehittää kunnassa asumista ja yrittämistä. Tätä tehtävää palvelukeskus toteuttaa ympäristöä ja kunnan erityispiirteitä kunnioittaen, yhdessä eri toimijoiden kanssa paikallisesti ja seudullisesti.

Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskuksella on käytettävissään seuraavat valtuuston päättämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarviovuoden luvut ovat sitovia ja suunnitelmavuosien luvut ohjeellisia.

STRATEGISET TAVOITETASOT**Kehittyvä ja aktiivinen kunta**Hausjärvi on yrittäjyyden ykköskunta maakunnassa

- Maakunnallinen kärkisija Suomen yrittäjien yrittäjyysbarometrissa.

Nopea kaavoitusprosessien läpivienti

- Kaavat valmistuvat tavoiteaikataulussa; asemakaavojen läpivienti 6-12 kuukaudessa.

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä –Toimivat palvelutTyömarkkinatuen seuranta aktiivitoimenpiteissä

- Aktivointiaste ja kunnan osarahoittama työmarkkinatuki; Yli 50 % työttömistä on aktiivitoimenpiteissä, kunnan työmarkkinatuen rahoitusosuus on alle 100 000 euroa.

TAVOITTEET

- Palvelukeskus on mukana julkisen hallinnon sähköisten palveluiden käyttöönotossa.
- Liikenneturvallisuuden kehittäminen on mukana kaikessa päätöksenteossa.
- Ympäristölautakunta huolehtii siitä, että kunta tarjoaa riittävästi ja monipuolisesti tontteja kaikissa taajamissa.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskus

TALOUSLUVUT

Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskus

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	349,6	342,2	355,3	355,3	355,3
Toimintakulut*	-1106,6	-1166,1	-1579,5	-1579,5	-1579,5
Toimintakate	-757,0	-823,9	-1224,2	-1224,2	-1224,2
Poistot	-4,1	-8,2	-2,6	-2,6	-2,6
Netto yhteensä	-761,1	-832,1	-1226,8	-1226,8	-1226,8
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

TOIMINNALLISET MUUTOKSET

Vuoden 2022 talousarviossa perusturvalautakuntaan aiemmin sisältyneet työllisyystoimet on siirretty pääosin Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskukseen. Elinkeinojen kehittämiseen on lisätty +0,5 htv:tä markkinointisihteerin toimeen.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskus
Elinkeinojen kehittäminen

7.7.1 Elinkeinojen kehittäminen

TEHTÄVÄN KUVAUS

Elinkeinojen kehittämiseen kuuluvat seuraavat toiminnot: elinkeinojen kehittäminen (ml. markkinointi), EU-tuet, maataloustoimi, asuntotoimi, joukkoliikenne, kansainvälinen toiminta ja työllistäminen (ml. siviilipalvelus).

Vastuuhenkilönä on kunnanjohtaja. Joukkoliikenteen vastuuhenkilönä on talous- ja hallintojohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Toteutetaan elinvoima-ohjelmaa ja uusitaan yritysvaikutusten arviointiohjelma. Jatketaan hyvin toimivaa yhteistyötä yrittäjien, yrittäjäjärjestöjen, kyläyhdistysten ja MTK:n kanssa elinvoimatoimikunnassa. Yrittäjien palveluita tuotetaan erityisesti Yritysvoimala Oy:n ja kunnanjohtajan kautta. Kunnanjohtaja on aktiivisesti mukana yrittäjäjärjestöjen tilaisuuksissa. EU:n ja muita rahoituksia haetaan tukemaan elinvoiman kehittämistä. Lisäksi ollaan mukana hankkeissa, jotka parantavat olemassa olevien yrittäjien elinvoimaa Hausjärvellä.
2. Markkinoinnissa toteutetaan markkinointi- ja viestintäohjelmaa. Markkinoinnin pääkohteina ovat potentiaaliset uudet asukkaat ja yrittäjät. Markkinoinnissa osallistutaan asunto- ja yrittäjämessuille.
3. Raideliikenteessä pyritään vaikuttamaan vuoden 2022 jälkeiseen tilanteeseen, jossa lähdetään siitä, että palvelutaso säilyy nykyisellä tasolla.
4. Hausjärven kunta on jatkanut Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymän (HSL) kanssa lippuyhteistyösopimusta, jonka edut ovat kuntalaisten käytössä. Sopimuksen mukaan hausjärveläiset voivat ostaa HSL:n matkakortin ja ladata sille henkilökohtaisen kausilipun.
5. Maataloustoimen palvelut tuottaa Maaseutupalveluyksikkö Häme, joka toimii isäntäkuntamallisesti osana Janakkalan kunnan organisaatiota. Yksikön palvelutuotannon toimivuutta tarkastellaan seurantakokouksessa vuosittain. Tavoite on, että palvelutaso säilyy vähintään nykyisellä tasolla.
6. Kunnan kautta järjestettävien vuokra-asuntojen täyttöaste pyritään pitämään yli 90 %:ssa. Kunta-asunnot Oy:n kanssa järjestetään vakiintuneen käytännön mukaan tilaisuus, jossa yhtiön edustajat ja kunnan viranhaltijat keskustelevat asuntotoimen kehittämisestä.
7. Työllistämistä tehdään määrärahojen puitteissa. Työllistämistoimet sovitetaan yhteen perusturvan alaisuudessa toimivan työpajatoiminnan kanssa. Kunnan oman työllistämisen täydentäjäksi voi kunnanjohtaja käynnistää erillisiä työllistämistä tukevia projekteja palkkatuella, työkokeilulla, työharjoittelulla ja muulla Ely- ja te-toimistojen erillisrahoituksella.
8. Kansainvälinen toiminta käsittää suhteet ystävyyskuntiin ja muun kansainvälisen toiminnan. Ystävyyskuntasuhteita ylläpidetään virolaisen Väike-Maarjan ja japanilaisen Naien kunnan kanssa.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskus
Elinkeinojen kehittäminen

STRATEGISET TAVOITETASOT

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Hausjärvi on yrittäjyyden ykköskunta maakunnassa

- Maakunnallinen kärkisija Suomen yrittäjien kuntabarometrissa.

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä –Toimivat palvelut

Työmarkkinatuen seuranta aktiivitoimenpiteissä

- Aktivointiaste ja kunnan osarahoittama työmarkkinatuki; Yli 50 % työttömistä on aktiivitoimenpiteissä, kunnan työmarkkinatuen rahoitusosuus on alle 100 000 euroa.

TALOUSLUVUT

Elinkeinojen kehittäminen

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	132,9	182,2	191,3	191,3	191,3
Toimintakulut*	-702,8	-733,0	-1092,8	-1092,8	-1092,8
Toimintakate	-569,9	-550,8	-901,5	-901,5	-901,5
Poistot	-4,1	-8,2	-2,6	-2,6	-2,6
Netto yhteensä	-574,0	-559,0	-904,1	-904,1	-904,1

*) sis ulkoiset ja sisäiset

TOIMINNALLISET MUUTOKSET

Vuoden 2022 talousarviossa perusturvalautakuntaan aiemmin sisältyneet työllisyystoimet on siirretty pääosin Elinkeinojen kehittämiseen. Elinkeinojen kehittämiseen on lisätty +0,5 htv:tä markkinointisihteerin toimeen.

Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskus
Ympäristölautakunta

7.7.2 Ympäristölautakunta

Ympäristölautakuntaan kuuluvat toiminnot kaavoitus ja maankäytön suunnittelu, ympäristöasiat, rakennusvalvonta ja hallinto.

Vastuhenkilö on rakennustarkastaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Kunnan elinvoiman kehittäminen ja lisääminen kaavoituksella.
2. Kunnanhallituksen päätösten mukaisten asemakaavojen ja asemakaavamuutosten laatiminen.
3. Yleis- ja asemakaavojen päivittäminen ajan tasalle.
4. Rakennusvalvonnan lupakäytäntöjen selkeyttäminen ja lupakäsittelyajan lyhentäminen. Asiakkaiden neuvonnan ja ennako-ohjauksen lisääminen.
5. Hausjärven kunnan pohjavesialueita koskevan suojelusuunnitelman päivittäminen.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Joustava kaavoitusprosessin läpivienti

- Hankkeet etenevät aikataulussa ja täyttävät niille asetetut tavoitteet sisällön ja laadun osalta.

Ympäristölupien ja maa-aineslupien käsittelyaikataulu

- 6-12 kuukautta, kun hakemukset ovat käsittelykelpoisia.

Rakennuslupien käsittelyaikataulu

- 2-8 viikkoa, kun hakemukset ovat myöntökelpoisia.

Asiakkaille rakentamisen ohjauksen/neuvonnan parantaminen

- hakemusten täydennystarpeiden pienentäminen ja lupakäsittelyn nopeutuminen; lupahakemukset täydellisempiä

Kaavoitus ja maankäyttö

Kaavoitustöitä ja maankäyttötoimenpiteitä toteutetaan kunnanhallituksen linjaamien ohjeiden ja päätösten mukaisesti.

Kaavoitus mahdollistaa kunnan taajamien asumisen, liikkumisen ja palveluiden kehittämisen. Tavoitetasona on joustava, kunnan kehitystä ja palveluita tukeva kaavoitus.

Asemakaavoituksessa taajamien kaavat ajantasaistetaan keskeisimmiltä osin. Vireillä olevat Hikiän ja kirkonkylän osayleiskaava ja Oitin osayleiskaava saatetaan loppuun.

Rakennusvalvonta

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskus
Ympäristölautakunta

Rakennusvalvonnan toiminta painottuu lakisääteisiin tehtäviin. Merkittävä osuus työn kuvaan on rakentamiseen painottuva neuvonta, rakentamismahdollisuuksien selvittäminen ja suunnittelun ohjaustyö.

Rakennusluvitus painottuu suhdanteiden mukaisesti.

Uudispientalorakentamisen arvioidaan pysyvän vuoden 2021 tasolla. Käyttötarkoituksen muutokset ja haja-asutusalueelle suuntautuva rakentaminen on arvioiden mukaan lisääntymässä, joka tulee myös lisäämään suunnittelutarveratkaisuja.

Rakennusvalvonnan ohjelmistojen kustannusten nousu tulee rasittamaan rakennusvalvonnan taloutta ja luo korotuspainetta lupamaksuihin.

Muuttuva lainsäädäntö ja uudet ohjelmistot edellyttävät jatkuvaa koulutusta.

Ympäristötoimi

Ympäristötoimi vastaa ympäristönsuojelun toteutumisesta kunnassa. Ympäristötoimelle kuuluvista lakisääteisistä tehtävistä mm. luvituksesta, neuvonnasta ja valvontatyöstä suoriudutaan kohtuullisessa ajassa.

Ympäristötoimen tehtäviin kuuluu maa-aineslain mukaisten lupahakemusten käsittely sekä myönnettyjen ottolupien ja –alueiden valvonta. Lautakuntaan päätettäväksi odotetaan yhtä ottolupahakemusta, joka ratkaistaan vuonna 2022. Maa-ainestenottoalueiden valvontaa suoritetaan vuosittain.

Ympäristöluvitusten määrä riippuu yritystoiminnan luvanvaraisuudesta, hakemukset pyritään käsittelemään ja ratkaisemaan ympäristölautakunnassa kohtuullisessa ajassa noin vuoden sisällä. Ympäristöluvallisten toimintojen valvontaa suoritetaan ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman mukaisesti.

Ympäristötoimessa neuvonta on erittäin merkittävä osa työmäärästä, joka painottunee jätevesiasioihin.

Aloitetaan pohjavesialueiden suojelusuunnitelman päivityshanke. Hanke pyritään toteuttamaan vuosina 2022-2023.

TALOUSLUVUT

Ympäristölautakunta

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	216,7	160,0	164,0	164,0	164,0
Toimintakulut*	-403,8	-433,1	-486,7	-486,7	-486,7
Toimintakate	-187,1	-273,1	-322,7	-322,7	-322,7
Poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto yhteensä	-187,1	-273,1	-322,7	-322,7	-322,7

*) sis ulkoiset ja sisäiset

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Elinkeinot ja kehittäminen -palvelukeskus
Ympäristölautakunta

TUNNUSLUVUT

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Henkilöstön määrä	5	5	5	5	5
Rakennusvalvonta, luvitus					
- yhden asunnon talot (uudet)	6	6	6	6	6
- rivitalot (uudet)	1	1	0/1	0/1	0/1
- muut luvat	75	130	100	100	100
-käyttötarkoituksen muutos asunnoksi	1	6	2	2	2

Perusturvalautakunta

7.8 Perusturvalautakunta

Perusturvalautakunnan vastuulla ovat seuraavat tulosalueet: perusturvan hallinto, sosiaalityö, vammaispalvelut, ikäihmisten palvelut ja terveyspalvelut (perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoido).

Perusturvalautakunnan strategia:

Tuemme kuntalaisia erilaisissa elämänvaiheissa ennaltaehkäisevästi, asiakaslähtöisesti ja palveluhenkisesti järjestämällä lakisääteiset sosiaalipalvelut, käyttämällä joustavasti erilaisia palvelujen järjestämistapoja sekä tukemalla omaehtoista vastuunottoa siten, että perusturvallisuus säilyy.

Perusturvalautakunnan eri tehtäväalueilla ja valtuustotason sitovilla tavoitteilla pyritään vastaamaan palvelutarpeisiin sekä turvaamaan palvelujen ja henkilöstön siirto kunnalta hyvinvointialueelle hallitusti.

Perusturvalautakunnan valtuustotason sitovia tavoitteita ovat:

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut

- Palvelujen ja henkilöstön siirto kunnalta hyvinvointialueelle tapahtuu hallitusti.

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

- Asiointimahdollisuuksien lisääminen.

Me teemme Hausjärven - Kaikki tekemään yhdessä!

- Hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen kunnan ja muiden toimijoiden yhteistyönä.

Sote-uudistuksen vaikutuksia talousarvioon ja taloussuunnitelmaan on kuvattu tarkemmin kappaleissa 3.2.3 ja 5.3.6.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Perusturvalautakunta

TALOUSLUVUT

Perusturvalautakunnalla on käytettävissään seuraavat valtuuston päättämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarviovuoden luvut ovat sitovia ja suunnitelmavuosien luvut ohjeellisia.

Perusturvalautakunta

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	2799,9	3257,5	2705,4	0,0	0,0
Toimintakulut*	-28865,7	-30685,3	-31325,4	0,0	0,0
Toimintakate	-26065,9	-27427,8	-28620,0	0,0	0,0
Poistot	-20,6	-33,9	-35,6	0,0	0,0
Netto yhteensä	-26086,5	-27461,7	-28655,6	0,0	0,0
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Perusturvalautakunta
Perusturvan hallinto

7.8.1 Perusturvan hallinto

TEHTÄVÄN KUVAUS

Perusturvan hallinnon vastuualue sisältää seuraavan tulosyksikön: perusturvan hallinto.
Vastuuhenkilönä on perusturvajohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Palvelujen järjestäminen ammattitaitoisen henkilöstön avulla toimialalle myönnettyjen määrärahojen puitteissa.
2. Sosiaali- ja terveystalouden palvelurakenteen toimivuuden/kattavuuden varmistaminen/hyvinvointialueelle siirron valmisteleminen.

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Hyvinvointia edistävät ja tukevat toimenpiteet kaikilla palvelualueilla.
2. Tiivis käytännön yhteistyö seutukunnallisesti ja eri hallintokuntien kesken.
3. Uusien asiointimahdollisuuksien lisääminen.
4. Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus ja pysyvyys.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut

Palvelujen ja henkilöstön siirto kunnalta hyvinvointialueelle tapahtuu hallitusti

- Palvelujen sujuvuus ja henkilöstön tukeminen muutostilanteessa.

TALOUSLUVUT

Perusturvan hallinto

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	0,0	30,7	3,8	0,0	0,0
Toimintakulut*	-291,1	-361,9	-364,3	0,0	0,0
Toimintakate	-291,1	-331,2	-360,5	0,0	0,0
Poistot	0,0	-16,1	0,0	0,0	0,0
Netto yhteensä	-291,1	-347,3	-360,5	0,0	0,0
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Perusturvalautakunta
Perusturvan hallinto

TUNNUSLUVUT

	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Henkilöstön määrä	5	5	6
Tehokkuus/taloudellisuus			
Sos.palvelut netto €/asukas (sis.+ulk.)	- 1173	-1 297	-1 392
Terveyspalvelut netto €/asukas (sis.+ulk.)	-2015	-2 066	-2 124
asukasluku, ennuste*	8176	8 166	8 150
*) pohjautuen 9/2021 asukasmäärätoteumaan			

**Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024**

**Perusturvalautakunta
Sosiaalityö**

7.8.2 Sosiaalityö

TEHTÄVÄN KUVAUS

Sosiaalityön vastuualue sisältää seuraavat tulosyksiköt: sosiaalityön henkilöstö, kiintiöpakolaisten vastaanotto, lasten ja perheiden palvelut, muut lasten ja perheiden palvelut sekä työkäisten palvelut.

Vastuuhenkilö on lasten ja perheiden palvelujen työn sisältöön liittyvissä asioissa johtava sosiaalityöntekijä. Työkäisten palvelujen sisältöön liittyvissä asioissa vastuuhenkilöt ovat perusturvajohtaja ja johtava sosiaalityöntekijä. Muilta osin vastuuhenkilö on perusturvajohtaja, joka vastaa erityisesti ostopalvelujen käytöstä.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Lakisääteisten sosiaalipalvelujen järjestäminen laadukkaasti ja kustannustietoisesti.
2. Varhaisen tuen tukimuotojen tarjoaminen.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Asiointimahdollisuuksien lisääminen

- Uusien asiointi- ja tiedotusmahdollisuuksien käyttöönotto ja vakiinnuttaminen.

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut

Palvelujen ja henkilöstön siirto kunnalta hyvinvointialueelle tapahtuu hallitusti

- Palvelujen sujuvuus ja henkilöstön tukeminen muutostilanteessa.

Me teemme Hausjärven - Kaikki tekemään yhdessä!

Hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen kunnan ja muiden toimijoiden yhteistyönä.

- Yhteistyörakenteiden vahvistaminen

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Perhekeskuksen ja olemassa olevien palvelujen hyödyntäminen seudullisen toiminnan kautta.
2. Kunnan tukihenkilötoiminnan organisoiminen.
3. Organisaatiomallin luominen kuntaan jäävän työllisyyden hoidon ja aktivoiminnin osalta.
4. Seudullisessa Ohjaamo-toiminnassa mukana oleminen.
5. Vanhemmuuden tukeminen Lounatuulen perhetyön, kotipalvelun perhetyön, sosiaalityön, neuvoloiden, psykiatrisen sairaanhoitajan ja muiden yhteistyötahojen tiiviillä yhteistyöllä.
6. Systemaattisen lastensuojelun tiimityöskentely.

TOIMINNALLISET MUUTOKSET

Lasten ja perheiden palveluja vahvistetaan yhdellä perhetyöntekijällä.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Perusturvalautakunta
Sosiaalityö

TALOUSLUVUT

Sosiaalityö

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	379,7	395,8	376,7	0,0	0,0
Toimintakulut*	-2354,2	-2702,0	-2520,7	0,0	0,0
Toimintakate	-1974,5	-2306,2	-2144,0	0,0	0,0
Poistot	0,0	0,0	-2,1	0,0	0,0
Netto yhteensä	-1974,5	-2306,2	-2146,1	0,0	0,0

*) sis ulkoiset ja sisäiset

TUNNUSLUVUT

	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Henkilöstön määrä	14	15	16
Keskeiset suoritteet / tunnusluvut			
Lastensuojelu			
Lastensuojeluilmoitusten määrä	293	280	295
Lastensuojelun asiakkaat/v.	66	61	70
SHL:n mukaisen perhepalvelun asiakkaat	216	195	220
Tehostettua perhetyötä saaneiden lasten lukumäärä	10	5	15
Sijoitetut lapset vuoden aikana	27	20	30
Sijoitetut lapset 31.12.	13	12	16
Vuoden aikana jälkihuollon asiakkuu- dessa olleet nuoret	14	14	16
Kasvatus- ja perheneuvolan asiakasper- heet	38	35	35
Aikuissosiaalityö			
Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat	90	90	90
Täydentävää toimeentulotukea saaneet kotitaloudet	66	70	66
Ehkäisevää toimeentulotukea saaneet kotitaloudet	48	30	35

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Perusturvalautakunta
Vammaispalvelut

7.8.3 Vammaispalvelut

TEHTÄVÄN KUVAUS

Vammaispalvelujen vastuualueeseen kuuluvat seuraavat tulosyksiköt: kehitysvammahuolto ja muu vammaishuolto.

Vastuuhenkilöitä ovat vammaispalveluista vastaavat viranhaltijat, Paavolantien asuinryhmän ja Jelppilän asumispalvelujen osalta yksiköiden esimies ja ostopalvelujen osalta perusturvajohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

1. Vammaishuollon palvelujen järjestäminen sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

STRATEGISET TAVOITETEASOT

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut

Palvelujen ja henkilöstön siirto kunnalta hyvinvointialueelle tapahtuu hallitusti.

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Yksinäisyyden torjuminen (vapaa-ajan toiminnot, ystävä-/tukihenkilötoiminta)
2. Riittävä palveluvalikko
3. Tuetun asumisen vahvistaminen ja asumisen ohjaus

TALOUSLUVUT

Vammaispalvelut

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	357,7	348,3	348,3	0,0	0,0
Toimintakulut*	-2713,3	-3228,7	-3258,4	0,0	0,0
Toimintakate	-2355,6	-2880,4	-2910,1	0,0	0,0
Poistot	0,0	0,0	-3,4	0,0	0,0
Netto yhteensä	-2355,6	-2880,4	-2913,5	0,0	0,0
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Perusturvalautakunta
Vammaispalvelut

TUNNUSLUVUT

	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Henkilöstön määrä	19	19	19
Keskeiset suoritteet / tunnusluvut			
Ympäri vuorokautisen asumisen päivät	11 417	12 800	12 800
Ei-ympäri vuorokautisen asumisen päivät	8 760	16 800	16 000
Vammaispalvelun asiakkaat /v.	151	195	185
Vaikeavammaisten kuljetuspalvelun asiakkaat/vuosi	116	124	125

**Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024**

**Perusturvalautakunta
Vanhustenhuolto**

7.8.4 Vanhustenhuolto

TEHTÄVÄN KUVAUS

Vanhustenhuollon vastualueeseen kuuluvat seuraavat tulosyksiköt: kotihoito, kotisairaanhoido, tukipalvelut, vanhusten päivätoiminta, omaishoidon tuki, ikäihmisten palveluohjaus ja vanhusten asumispalvelut.

Vastuuhenkilönä on vanhuspalvelupäällikkö. Kotihoidon, tukipalvelujen ja päivätoiminnan osalta kotihoidon palveluesimies. Omaishoidon tuen päätöksistä vastaa sosiaalihojaaja. Ostopalveluista vastaa perusturvajohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

1. Vanhustenhuollon palvelurakenteen toimivuus tukee asiakkaan oikea-aikaista ja –paikkaista sijoittumista palveluihin.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut

Palvelujen ja henkilöstön siirto kunnalta hyvinvointialueelle tapahtuu hallitusti.

- Palvelujen sujuvuus ja henkilöstön tukeminen muutostilanteessa.

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Kotikuntoutus ja kuntouttava intervallihoito.
2. Asiakkaan kuntouttava arviointijakso ennen säännölliseen tai pitkäaikaiseen palveluun sijoittumista kotihoidossa ja tehostetussa palveluasumisessa.
3. Ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen HYKO-syntymäpäivien sekä hyvinvointia edistävien kotikäyntien kautta (ml. kodin esteettömyyskartoitus).
4. Omaishoitajien tukeminen; vertaisryhmätoiminta.
5. Yksinäisyyden torjuminen (vapaa-ajan toiminnot, ystävätoiminta).

TOIMINNALLISET MUUTOKSET

Kotihoitoa vahvistetaan kahdella lähihoitajalla ja yhdellä fysioterapeutilla.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Perusturvalautakunta
Vanhustenhuolto

TALOUSLUVUT

Vanhustenhuolto

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	2062,5	2482,7	1976,6	0,0	0,0
Toimintakulut*	-7032,7	-7519,7	-7870,9	0,0	0,0
Toimintakate	-4970,3	-5037,0	-5894,3	0,0	0,0
Poistot	-20,6	-17,8	-30,1	0,0	0,0
Netto yhteensä	-4990,9	-5054,8	-5924,4	0,0	0,0
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

TUNNUSLUVUT

	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Henkilöstön määrä	94	103	106
Keskeiset suoritteet / tunnusluvut			
Kotipalvelun asiakkaat	175	160	160
Kotipalvelun käyntikerrat (kaikki)	44 065	45 000	45000
Tukipalvelujen asiakkaat	148	170	150
Asumispalvelupäivät	24 680	26 000	25500
Lyhytaikaisen asumispalvelun päivät	2 331	2 000	2350
Yöhoidon käyntikerrat		2 500	2500

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Perusturvalautakunta
Terveyspalvelut

7.8.5 Terveyspalvelut

TEHTÄVÄN KUVAUS

Terveyspalvelut sisältävät Riihimäen seudun terveyskeskuskuntayhtymän ja Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut

- Lääkäripalvelut Oittiin
- Talousarvion toteutuminen

TAVOITTEET JA KEINOT

- Sähköiset palvelut käytössä, mm. Oma Olo -palvelu.
- Lakisääteisten odotusaikojen toteutuminen.
- Talouden toteutuminen talousarvion mukaisena.

Kappaleessa 5.3.2 on kuvattu tarkemmin terveyspalvelujen kuntamaksuosuuksia.

TALOUSLUVUT

Terveyspalvelut

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Toimintakulut*	-16474,4	-16872,9	-17311,2	0,0	0,0
Toimintakate	-16474,4	-16872,9	-17311,2	0,0	0,0
Poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto yhteensä	-16474,4	-16872,9	-17311,2	0,0	0,0
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

Sivistyslautakunta

7.9 Sivistyslautakunta

TEHTÄVÄN KUVAUS

Sivistyslautakunnan vastuulla ovat seuraavat tulosalueet: hallintopalvelut, varhaiskasvatus, peruskoulut, toisen asteen koulutus, kulttuuri- ja museotoimi, liikunta- ja nuorisotoimi, kirjastotoimi sekä kansalaisopisto.

Sivistyslautakunnan toiminta-ajatus: Sivistyslautakunta vastaa toimialaansa kuuluvien palvelujen ajanmukaisesta, kustannus- ja arvotietoisesta järjestämisestä hausjärveläisille käytössä olevien voimavarojen mukaan.

Sivistyslautakunnan valtuustotason sitovia tavoitteita ovat:

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Toimivat kunnalliset peruspalvelut on saatavissa omasta kunnasta tai talousalueelta

- Hausjärven perusopetuksen päättötodistuksen saaneista, lukioon hakutuvista nuorista, 45 % hakee oman kunnan lukioon
- Oitin kouluhankkeen suunnittelu ja rakennustöiden aloittaminen.
- Vuoden 2022 aikana valmistellaan kirjastopalvelujen kehittämissuunnitelma vuosille 2022-2026. Kirjasto on auki myös kesäisin
- Opiston tuntimäärä kasvaa vuoden 2021 toteutumaan verrattuna. Opiston opiskelijoiden määrä kasvaa vuoden 2021 toteutumaan verrattuna

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä – Toimivat palvelut

Muuttuviin toimintaympäristön haasteisiin vastaaminen

- Maakunnallisten yhteistyöohjelmien lukumäärä

Me teemme Hausjärven – Kaikki tekemään yhdessä

Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen

- jatko-opiskeluun yhteishaun kautta päässeet Hausjärveltä päättötodistuksen saaneista, tyydyttävä taso 95 %, hyvä taso 98 %.
- Jokaisella koululla järjestetty vähintään yksi päihdevalistus tilaisuus
- Liikuntakerhojen ympärivuotinen tarjonta Oitissa, Ryttylässä ja Hikiässä

Sivistyslautakunnalla on käytettävissään seuraavat valtuuston päättämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarviovuoden luvut ovat sitovia ja suunnitelmavuosien luvut ohjeellisia.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Sivistyslautakunta

TALOUSLUVUT

Sivistyslautakunnalla on käytettävissään seuraavat valtuuston päättämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarviovuoden luvut ovat sitovia ja suunnitelmavuosien luvut ohjeellisia.

Sivistyslautakunta

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	971,6	941,0	1340,0	1340,0	1340,0
Toimintakulut*	-15921,6	-16126,7	-16468,7	-16308,7	-16308,7
Toimintakate	-14949,9	-15185,7	-15128,7	-14968,7	-14968,7
Poistot	-37,2	-54,8	-18,9	-18,9	-18,9
Netto yhteensä	-14987,2	-15240,5	-15147,6	-14987,6	-14987,6
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

**Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024**

**Sivistyslautakunta
Sivistyksen hallintopalvelut**

7.9.1 Sivistyksen hallintopalvelut

HALLINTOPALVELUT / TEHTÄVÄNKUVAUS

Hallintopalveluihin kuuluvat luottamushenkilöhallinto ja lautakunnan hallintopalvelut. Vastuuhenkilö on sivistysjohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

1. Toimialan palvelujen suunnittelu ja kehittäminen
2. Koulurakentamisen ja peruskorjausten suunnittelu ja valmistelu yhdessä muiden hallintokuntien kanssa.
3. Sivistyslautakunnan kokousten järjestely, asioiden valmistelu ja päätösten täytäntöönpano
4. Henkilöstön koulutus.
5. Koulukuljetusten järjestely.
6. Koulujen opetussuunnitelmatyö.

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Yhteistyö kuntalaisten, luottamushenkilöstön ja palkatun henkilöstön välillä palveluja tuotettaessa
2. Palautteen kerääminen toiminnasta ja muutostarpeiden ennakointi
3. Henkilöstökokoukset ja rehtorikokoukset
4. Moniammatillinen yhteistyö koulutuksessa, oppilashuollossa ja tukipalveluissa
5. Toimintaympäristön muutosten (esimerkiksi lainsäädäntö) vaikutusten ennakointi omassa toiminnassa
6. Opetusministeriön ja Opetushallituksen hankerahoituksen hyödyntäminen oman toiminnan tukena

TOIMINNALLISET MUUTOKSET

Nykyisen markkinointisihteerin työpanos (0,5 htv) on siirretty hallinnon toimialalle ja sen sijaan on varattu 1 htv:n työpanos opintosihteerille, josta 0,5 htv (lisäys) myydään Lopen kunnalle.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Sivistyslautakunta
Sivistyksen hallintopalvelut

STRATEGISET TAVOITETASOT

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Toimivat kunnalliset peruspalvelut on saatavissa omasta kunnasta tai talousalueelta

- 1. oitin kouluhankkeen suunnittelu. 2. rakennustöiden aloittaminen.

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä – Toimivat palvelut

Muuttuviin toimintaympäristön haasteisiin vastaaminen

- Maakunnallisten yhteistyöhankkeiden lukumäärä .

TALOUSLUVUT

Sivistyksen hallintopalvelut

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	96,0	56,1	287,3	287,3	287,3
Toimintakulut*	-476,7	-485,7	-730,1	-730,1	-730,1
Toimintakate	-380,7	-429,6	-442,8	-442,8	-442,8
Poistot	-15,6	-15,2	-18,9	-18,9	-18,9
Netto yhteensä	-396,3	-444,8	-461,7	-461,7	-461,7
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

TUNNUSLUVUT

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Henkilöstön määrä	4	4	4	4	4
Keskeiset suoritteet / tunnusluvut					
Sivlan kokoukset	11	11	11	11	11
Sivlan kokousten asiat	94	200	200	200	200
Sivistystoimenjohtajan päätökset	435	300	300	300	300
Varhaiskasvatuspäällikön päätökset	1400*	1 400	1 400	1 400	1 400
Osastosihteerin päätökset	35	40	40	40	40
Koulujen rehtoreiden päätökset	1718	1 200	1 200	1 200	1 200
Rehtorikokoukset	12	10	10	10	10
Kustannukset, € / asukas	47	49	47	47	47

*) arvio

**Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024**

**Sivistyslautakunta
Varhaiskasvatus**

7.9.2 Varhaiskasvatus

TEHTÄVÄN KUVAUS

Varhaiskasvatukseen kuuluvat tulosyksiköt:

1. päiväkotihoito: Hikiän, Oitin, Ryttylän ja Kirkonkylän päiväkodit sekä Monnin, Eskon ja Oitin koulun esiopetuksen päivähoito
2. lastenhoidontuet: palveluseteli, yksityishoidon tuki ja lastenkotihoidontuki
3. erityispäivähoito

Vastuu henkilö on varhaiskasvatuspäällikkö, joka toimii varhaiskasvatuksen alueen esimiehenä.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Varhaiskasvatusverkon muutosten valmistelu palveluverkkoselvityksen pohjalta ja muutosten teko tehtyjen päätösten mukaan
2. Varhaiskasvatuksen uuden toiminnanohjausjärjestelmän (Daisy) täysi hyödyntäminen palvelujen digitaalisuudessa

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Seurataan lasten ja henkilökunnan määrän ja läsnäolojen kehitystä ja ohjataan toimintaa näistä lähtökohdista hyödyntäen uutta toiminnanohjausjärjestelmää
2. Huoltajien ja lasten osallisuuden lisääminen varhaiskasvatustoiminnassa, apuna uusi sähköinen toiminnanohjausjärjestelmä
3. Pedagogisen dokumentoinnin yhtenäistäminen koko varhaiskasvatuksessa

STRATEGISET TAVOITETASOT

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Toimivat kunnalliset peruspalvelut on saatavissa omasta kunnasta tai talousalueelta

- Tarjolla neljä erimuotoa varhaiskasvatuspalveluista

TOIMINNALLISET MUUTOKSET:

Mahdolliset muutokset palveluverkkoselvityksestä tehtyjen päätösten perusteella

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Sivistyslautakunta
Varhaiskasvatus

TALOUSLUVUT

Varhaiskasvatus

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	346,3	311,8	298,6	298,6	298,6
Toimintakulut*	-3856,4	-4092,7	-3732,7	-3732,7	-3732,7
Toimintakate	-3510,1	-3780,9	-3434,1	-3434,1	-3434,1
Poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto yhteensä	-3510,1	-3780,9	-3434,1	-3434,1	-3434,1
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

TUNNUSLUVUT

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Henkilöstön määrä	54	53	46	45	40
Keskeiset suoritteet / tunnusluvut					
Kunnallinen päivähoito / lapset 31.12.	249	240	200	200	180
Kotihoidon tuki / lapset 31.12.	78	70	55	55	50
Yksityisen hoidon tuki / lapset 31.12.	0	1	0	0	0
Palveluseteli / lapset 31.12.	105	110	90	80	80

**Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024**

**Sivistyslautakunta
Peruskoulutus**

7.9.3 Peruskoulut

TEHTÄVÄN KUVAUS

Peruskoulutukseen kuuluvat tulosyksikköinä esiopetus, peruskoulut, koululaisten iltapäivätoiminta sekä koulun tukitoiminnot.

Vastuuhenkilö on kunkin koulun toiminnasta vastaava rehtori. Muun toiminnan osalta vastuuhenkilö on sivistysjohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

1. Nivelvaiheyhteistyön kehittäminen
2. Oppilashuollon toimijoiden ja palveluiden kehittäminen sekä perhekeskusmallin jalkauttaminen
3. Kiusaamisen ennaltaehkäiseminen ja siihen puuttuminen
4. Syrjäytymisen ehkäiseminen painopisteenä poissaoloihin puuttuminen
5. Tieto- ja viestintätekniiikan hyödyntäminen opetuksen kaikilla tasoilla
6. Sähköisen asioinnin lisääminen

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Nivelvaiheisiin keskittyvien yhteistyökokoukset
2. Henkilöstön jatkuva koulutus
3. Hyvä yhteistyö kotien ja koulun välillä
4. Asiakaskyselyjen toteuttaminen
5. Toimialojen yhteistyön tiivistäminen nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi
6. Koulujen tilantarpeiden ja saneerausten valmistelu yhdessä tilapalvelun kanssa
7. Seutukunnallinen yhteistyö sivistystoimen toimijoiden välillä
8. Oppilastietojärjestelmän mahdollisuuksien hyödyntäminen sähköisissä palveluissa

STRATEGISET TAVOITETASOT

Me teemme Hausjärven – Kaikki tekemään yhdessä!

Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen

- jatko-opiskeluun yhteishaun kautta päässeet Hausjärveltä päättötodistuksen saaneista, tyydyttävä taso 95 %, hyvä taso 98 %.
- Jokaisella koululla järjestetty vähintään yksi päihdevalistus tilaisuus

TOIMINNALLISET MUUTOKSET

Ei toiminnallisia muutoksia.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Sivistyslautakunta
Peruskoulutus

TALOUSLUVUT

Peruskoulutus

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	381,3	418,9	580,5	580,5	580,5
Toimintakulut*	-9861,3	-9754,3	-10126,7	-9966,7	-9966,7
Toimintakate	-9480,0	-9335,4	-9546,2	-9386,2	-9386,2
Poistot	-20,2	-22,7	0,0	0,0	0,0
Netto yhteensä	-9500,1	-9358,1	-9546,2	-9386,2	-9386,2

*) sis ulkoiset ja sisäiset

TUNNUSLUVUT

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Opetushenkilöstö	83	72	80,75	80	78
Avustajat, oppilashuolto	31	25	32	28	28
Esiopetusoppilaat	105	99	90	70	63
1-6 –luokkalaiset	689	673	647	619	576
7-9-luokkalaiset	221	222	221	235	248
Eskon koulu, erityisopetus	13	15	25	25	25
Yhteensä	1041	1 009	983	949	912
Aamu ja iltpäivätoimintapisteet	5	5	5	5	5
Esiopetusoppilas €/vuosi	6 568	6 000	6 900	8 900	9 900
Perusopetusoppilas €/vuosi	8 220	9 800	9 600	9 700	10 000
Kuljetusoppilaat 0-6 (sis. Eskon erit.opetus)	205	230	210	210	210
Kuljetusoppilaat 7-9	148	145	150	150	150
Kuljetusmenot yhteensä	713 412	782 300	752 200	752 200	752 200

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Sivistyslautakunta
Toisen asteen koulutus

7.9.4 Toisen asteen koulutus

TEHTÄVÄN KUVAUS

Toisen asteen koulutus sisältää toiminnot Hausjärven lukio ja musiikkikoulut.

Vastuuhenkilö on lukion osalta koulun rehtori, muun koulutuksen osalta sivistysjohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Hausjärven lukion toiminnan vahvistaminen
2. Lukion uuden opetussuunnitelman käyttöönotto
3. Kolmoistutkinnon suunnittelu ja aloittaminen

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Oman lukion markkinoiminen perusopetuksen oppilaille seudullisesti
2. Hyvä yhteistyö kotien ja koulun välillä
3. Henkilöstön jatkuva koulutus painopisteenä opetussuunnitelmatyö ja lakimuutokset
4. Tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen

STRATEGISET TAVOITETASOT

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Toimivat kunnalliset peruspalvelut on saatavissa omasta kunnasta tai talousalueelta

- Hausjärven perusopetuksen päättötodistuksen saaneista, lukioon hakutuvista nuorista, 45 % hakee oman kunnan lukioon

TOIMINNALLISET MUUTOKSET

Ei toiminnallisia muutoksia.

TALOUSLUVUT

Toisen asteen koulutus

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	0,2	0,0	1,9	1,9	1,9
Toimintakulut*	-799,8	-752,2	-754,4	-754,4	-754,4
Toimintakate	-799,6	-752,2	-752,5	-752,5	-752,5
Poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto yhteensä	-799,6	-752,2	-752,5	-752,5	-752,5

*) sis ulkoiset ja sisäiset

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Sivistyslautakunta
Toisen asteen koulutus

TUNNUSLUVUT

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Henkilöstön määrä	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Keskeiset suoritteet / tunnusluvut					
Opiskelijat	55	62	55	55	55
Suoritetut yo-tutkinnot	20	14	20	18	17
Musiikinopiskelijat	38	38	38	38	38
Lukion oppilas €/vuosi	12 275	12 900	12 800	12 800	12 800
Musiikkiopistolainen €/vuosi	1 100	1 200	1 200	1 200	1 200

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Sivistyslautakunta
Kulttuuri- ja museotoiminta

7.9.5 Kulttuuri- ja museotoiminta

TEHTÄVÄN KUVAUS

Vastuhenkilö on sivistysjohtaja

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Avustukset kulttuuriyhdistyksille ja yksityisille kirjataan sivistystoimen hallintoon
2. Yhteistyön lisääminen kansalaisjärjestöjen kanssa
3. Toimiva kotiseutumuseo
4. Systemaattisen luettelointityön jatkaminen

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Yhteistyö kunnan eri yhdistysten ja seurojen kanssa
2. Kotiseutumuseotoiminnan ylläpitäminen ja kehittäminen yhdessä museon vuokraajan Hausjärvi Seuran kanssa

TOIMINNALLISET MUUTOKSET

Ei toiminnallisia muutoksia.

TALOUSSLUVUT

Kulttuuri- ja museotoiminta

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Toimintakulut*	-6,2	-13,2	-22,9	-22,9	-22,9
Toimintakate	-6,2	-13,2	-22,9	-22,9	-22,9
Poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto yhteensä	-6,2	-13,2	-22,9	-22,9	-22,9

*) sis ulkoiset ja sisäiset

**Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024**

**Sivistyslautakunta
Liikunta- ja nuorisotoimi**

7.9.6 Liikunta- ja nuorisotoimi

TEHTÄVÄN KUVAUS

Liikuntatoimi

Tämä tulosalue sisältää seuraavat osa-alueet: liikuntatoimi
Vastuhenkilö: liikuntas sihteeri

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Laadukkaiden liikuntapalvelujen ympärivuotinen tarjoaminen
2. Yhteistyö muiden liikuntaa järjestävien tahojen kanssa

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Aktiivisten harrastusmahdollisuuksien ylläpitäminen ja luominen
2. Monipuolinen, ohjattu toiminta
3. Eri ryhmien huomioiminen (lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset, erityisryhmät)

STRATEGISET TAVOITETASOT

Me teemme Hausjärven – Kaikki tekemään yhdessä!

Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen

- Liikuntakerhojen ympärivuotinen tarjonta Oitissa, Ryttylässä ja Hikiässä

Nuorisotoimi

1. Tämä tulosalue sisältää seuraavat osa-alueet: nuorisotyö
2. Vastuhenkilö: liikuntas sihteeri

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Nuorisotilatoimintojen ylläpitäminen ja kehittäminen
2. Nuorten aktivoiminen osallistumaan ja kehittämään nuorten omia asioita

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Ohjattuja nuorisoiltoja kahtena - kolmena iltana viikossa (Hikiä, Oitti, Ryttylä)
2. Yhteistyö koulujen kanssa
3. Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen mm. nuorisovaltuuston kautta
4. Seudullinen yhteistyö eri toimijoiden kanssa

TOIMINNALLISET MUUTOKSET

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Sivistyslautakunta
Liikunta- ja nuorisotoimi

Talousarviokaudella 2022 ei ole odotettavissa toiminnallisia muutoksia. Nuorisotyötä on tarkoitus tehdä niin, että kaikilla ohjaajilla olisi alan koulutus. Kouluilla tehtävää nuorisotyötä kokeillaan resurssien mukaan. Etsivään nuorisotyöhön on siirretty määrärahoja perusturvatoimesta ja ja ohjaamo-toimintaan sivistystoimen hallinnosta.

TALOUSLUVUT

Liikunta- ja nuorisotoimi

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	43,9	69,0	69,2	69,2	69,2
Toimintakulut*	-286,5	-371,3	-435,9	-435,9	-435,9
Toimintakate	-242,6	-302,3	-366,7	-366,7	-366,7
Poistot	-1,5	-2,2	0,0	0,0	0,0
Netto yhteensä	-244,1	-304,5	-366,7	-366,7	-366,7
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

TUNNUSLUVUT

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Henkilöstön määrä	2	2	2	2	2
Keskeiset suoritteet / tunnusluvut					
Liikuntatapahtumat	172	190	195	190	190
Liikuntakerhot	262	560	450	450	450
Osallistujat	5 734	14 500	6 000	6 000	6 000
Nuorisoillat ja tapahtumat	304	450	450	450	450
Kävijät	3 267	6 850	6 850	6 850	6 850

**Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024**

**Sivistyslautakunta
Kirjastotoimi**

7.9.7 Kirjastotoimi

TEHTÄVÄN KUVAUS

Yleisten kirjastojen tehtävänä on toteuttaa tiedollista ja kulttuurillista tasavertaisuutta, edistää väestön hyvinvointia, estää syrjäytymistä ja tukea sivistys- ja tietopääoman karttumista. Yleisten kirjastojen palvelut ovat kaikille avoimia ja peruspalvelut maksuttomia. Kunta vastaa siitä, että palvelut ovat kirjastolain mukaisia (Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016).

Hausjärvellä on pääkirjasto ja kirjastoauto.

Vastuhenkilö on kirjastonjohtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Sivistys- ja virkistysmahdollisuuksien tarjoaminen kuntalaisille
2. Elinikäisen oppimisen tukeminen
3. Kirjastopalvelujen saavutettavuus ja esteettömyys kaikin tavoin, myös digitaalisesti
4. Kirjastoauton vaihtoon valmistautuminen selvityksellä vaihtoehtoista

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Ammattitaitoinen, motivoitunut ja määrällisesti riittävä henkilöstö
2. Ajanmukainen ja vuorovaikutteinen kirjastojärjestelmä
3. Monipuolinen, uudistuva ja kysyntää vastaava aineistokokoelma, uutuushankintojen ja poistojen tasapaino
4. Kaikkien verkostojen ja yhteyksien hyödyntäminen tietopalvelussa
5. Paikallinen, seudullinen ja valtakunnallinen yhteistyö
6. Kirjaston ja koulun yhteistyön vahvistaminen koko kunnan alueella
7. Kirjastoauton pysäkkiketjun jatkuva uudistus uudet asuinalueet ja muuttajat huomioiden
8. Viestinnän kehittäminen kirjaston perusviestin kirkastamiseksi

STRATEGISET TAVOITETASOT

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Toimivat kunnalliset peruspalvelut ovat saatavissa omasta tai talousalueelta.

- Vuoden 2022 aikana valmistellaan kirjastopalvelujen kehittämissuunnitelma 2022-2026. Kirjasto pyritään pitämään auki myös kesäisin.

TOIMINNALLISET MUUTOKSET

Ei toiminnallisia muutoksia.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Sivistyslautakunta
Kirjastotoimi

TALOUSLUVUT

Kirjastotoimi

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	12,9	4,2	4,3	4,3	4,3
Toimintakulut*	-406,3	-409,3	-407,2	-407,2	-407,2
Toimintakate	-393,4	-405,1	-402,9	-402,9	-402,9
Poistot	0,0	-14,7	0,0	0,0	0,0
Netto yhteensä	-393,4	-419,8	-402,9	-402,9	-402,9

*) sis ulkoiset ja sisäiset

TUNNUSLUVUT

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Henkilöstön määrä	5	5	5	5	5
Keskeiset suoritteet / tunnusluvut					
Suoritettavoitteet					
Lainoja/asukas (Hausjärven)	9	11	11	11	11
Käyntejä/asukas (Hausjärven)	4	5	5	5	5
Tehokkuus/taloudellisuus					
1 lainan hinta	5	5	4	4	4
1 käynnin hinta	12	12	14	13	12
Aineistomenot, €/asukas	8	8	8	8	8
Henkilöstömenot, €/asukas	28	25	25	25	25
Toimintakulut €/asukas	48	49	48	48	48

**Sivistyslautakunta
Kansalaisopisto**

7.9.8 Kansalaisopisto

TEHTÄVÄN KUVAUS

Vastuhenkilö on kansalaisopiston rehtori.

Toiminta-ajatus:

Hausjärven kansalaisopiston tehtävänä on järjestää laadukasta ja laaja-alaista opetusta aikuisille elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti eri puolilla kuntaa ja erilaisille kohderyhmille. Opisto järjestää myös lapsille opetusta mm. kuvataiteessa ja musiikissa.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Toiminnan kehittäminen niin, että kansalaisopiston kasvu mahdollistuu tai pysyy vuoden 2021 tasolla.
2. Yhteistyön jatkaminen oman kunnan sisällä sekä naapuriopistojen että koulutuksen tarjoajien kesken.

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Opiston tuntimäärä pysyy samana kuin ennen koronapandemiaa.
2. Opiston opiskelijoiden määrä pysyy samana tai kasvaa vuoden 2021 toteumaan verrattuna.
3. Yhteistyötahojen määrä pysyy vähintään samana vuoteen 2021 verrattuna.
4. Opisto pyrkii tarjoamaan ajan hengen mukaisia ja kestoiltaan erimittaisia kursseja sekä luentoja. Lisäksi opisto pyrkii toteuttamaan kuntalaisten toiveiden perusteella kursseja mahdollisuuksien mukaan.
5. Kurssien markkinointiin panostetaan kansalaisopiston näkyvyyttä lisäämällä.
6. Toimintaa pyritään tarjoamaan eri puolilla kuntaa, esimerkiksi kylätaloilla kunnan omien tilojen puuttuessa.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Toimivat kunnalliset peruspalvelut on saatavissa omasta tai talousalueelta

- Opiston tuntimäärä kasvaa tai pysyy samana vuoden 2021 toteutumaan verrattuna. Opiston opiskelijoiden määrä kasvaa tai pysyy samana vuoden 2021 toteutumaan verrattuna.

TOIMINNALLISET MUUTOKSET

Ei toiminnallisia muutoksia.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Sivistyslautakunta
Kansalaisopisto

TALOUSLUVUT

Kansalaisopisto

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	91,0	81,0	98,2	98,2	98,2
Toimintakulut*	-228,4	-247,9	-258,8	-258,8	-258,8
Toimintakate	-137,4	-166,9	-160,6	-160,6	-160,6
Poistot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto yhteensä	-137,4	-166,9	-160,6	-160,6	-160,6
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

TUNNUSLUVUT

HENKILÖSTÖ	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2
TUNNUSLUVUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
nettomenot/opetustunti	62	62	62	62	62
nettomenot/opiskelija	190	217	217	217	217
nettomenot/asukas	17	17	17	17	17
tuntimäärä	2 196	2 400	2 400	2 400	24 00
opiskelijat	721	710	720	720	720
kurssit	99	100	100	100	100

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Tekninen lautakunta

7.10 Tekninen lautakunta

TEHTÄVÄN KUVAUS

Teknisellä lautakunnalla on vastuullaan seuraavat tulosalueet: hallintopalvelut, yhdyskuntatekniset palvelut, vesihuoltolaitos ja tilapalvelu.

Teknisen lautakunnan strategia:

Kehittyvä ja aktiivinen -Elinvoimainen kunta

- Asuin-, liike- ja teollisuustonttien joustava tuotanto
- Kevyen liikenteen olosuhteiden parantaminen
- Houkuttelevat puistot, liikunta-alueet ja ulkoilureitit

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut

- Palveluiden joustava ja tehokas tuotanto
- Kiinteistö- ja infraomaisuuden arvon säilyttäminen
- Vesihuollon häiriöttömyys ja juomaveden laatu
- Liikenneturvallisuuden parantaminen

Me teemme Hausjärven - Kaikki mukaan!

- Toiminnan avoimuus ja päätösten läpinäkyvyys kuntalaisiin päin
- Kuntalaispalautteiden ja –kehittämisesitysten huomioiminen toiminnassa
- Taajamien ja kylien paikallisten yhdistysten ja kuntalaisten hankkeiden tukeminen

Teknisellä lautakunnalla on käytettävissään seuraavat valtuuston päättämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarviovuoden luvut ovat sitovia ja suunnitelmavuosien luvut ohjeellisia.

TALOUSLUVUT

Tekninen lautakunta

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	4850,7	4847,9	4973,5	4973,5	4973,5
käyttöön	22,7	15,0	15,0	15,0	15,0
Toimintakulut*	-5386,9	-5467,6	-5278,2	-4698,2	-4698,2
Toimintakate	-513,5	-604,7	-289,7	290,3	290,3
Poistot	-1975,2	-2286,3	-2591,1	-2591,1	-2591,1
Netto yhteensä	-2488,7	-2891,0	-2880,8	-2300,8	-2300,8
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Tekninen lautakunta

TUNNUSLUVUT

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Henkilöstön määrä (tekninen)	21,7	23,5	23,5	23.8	23.8
Henkilöstön määrä (muut toimialat*)		1,7	1,7	1,7	1,7
Kaavatontit					
- uudet pientalotontit, joilla kunnallistekniikka	0	15	0	0	14
- tonttivaranto, AO-asuintontit kunnallistekniikassa	51	71	46	41	50
- tonttivaranto, palvelurakennusten tontit		2	6	6	6
- tonttivaranto, yritystontit kunnallistekniikassa	35	12	12	12	12

**) Osa teknisen toimen henkilöstöstä tekee muiden toimialojen töitä, joiden kustannukset kohdistuvat suoraan ko. toimialalle*

Tonttivaranto käsittää kunnallistekniikassa olevat, nopeasti myytävissä olevat tontit. Lainvoimaisia asema-kaavatontteja on enemmän kuin yllä olevassa taulukossa on esitetty.

**Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024**

**Tekninen lautakunta
Tekniset hallintopalvelut**

7.10.1 Tekniset hallintopalvelut

TEHTÄVÄN KUVAUS

Hallintopalvelut sisältävät hallintopalvelut, myytävät palvelut, suunnittelun, rakennuttamisen, vesiosuuskunnat, jätehuollon, varastotoiminnan sekä palo- ja pelastussuojelutoimen sekä mittaustoiminnan.

Keskeisiä tehtäviä ovat toimialalle kuuluva päätöksenteko tai sen valmistelu, toimialan ohjaus sekä oman palvelutuotannon laadun, taloudellisuuden ja vaikuttavuuden seuranta ja tehostaminen.

Vastuhenkilö on tekninen johtaja.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLE

1. Rakennuttamisen kehittäminen.
2. Liikenneturvallisuuden parantaminen yhdessä ELY-keskuksen kanssa.
3. Osallistavan toiminnan kehittäminen.
4. Kustannustehokkuuden kehittäminen.

STRATEGISET TAVOITETASOT

Kasvava ja aktiivinen - Elinvoimainen kunta

- Asemakaavojen toteuttaminen kysynnän mukaan
- Korjausvelan hallinta
- Viihtyisä taajamaympäristö
- Houkuttelevat puistot, liikunta-alueet ja ulkoilureitit

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä – Toimivat palvelut

- Vesihuollon toimintavarmuus ja juomaveden hyvä laatu
- Liikenneverkon kunto ja turvallisuus
- Kiinteistöjen kunto ja toimivuus

Me teemme Hausjärven - Kaikki mukaan!

- Osallistava budjetointi
- Vesiosuuskuntien, tiekuntien ja yhdistysten tukeminen

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Osaamisen kehittäminen
2. Digitaalisuuden hyödyntäminen
3. Oikein kohdistetut investoinnit

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Tekninen lautakunta
Tekniset hallintopalvelut

TALOUSLUVUT

Tekniset hallintopalvelut

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	100,7	64,7	107,1	107,1	107,1
käyttöön	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Toimintakulut*	-973,1	-995,7	-1116,5	-536,5	-536,5
Toimintakate	-870,7	-931,0	-1009,4	-429,4	-429,4
Poistot	-1,1	-0,6	-1,3	-1,3	-1,3
Netto yhteensä	-871,8	-931,6	-1010,7	-430,7	-430,7
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

TUNNUSLUVUT

Henkilöstö	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Henkilöstön määrä	3,4	3,4	3,4	3,0	3,0

**Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024**

**Tekninen lautakunta
Yhdyskuntatekniset palvelut**

7.10.2 Yhdyskuntatekniset palvelut

TEHTÄVÄN KUVAUS

Yhdyskuntatekniset palvelut sisältävät liikenneväylät, puistot ja yleiset alueet, liikunta-alueet, kone- ja kuljetuspalvelut ja maa- ja metsätilat.

Vastuuhenkilö on aluemestari.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

1. Kaavateiden kunnossapito ja perusparannus
2. Viheralueiden ja liikuntapaikkojen kunnossapito
3. Liikenneturvallisuuden parantaminen yhdessä ELY-keskuksen kanssa
4. Asuinympäristöstä huolehtiminen

STRATEGISET TAVOITETASOT

Kasvava ja aktiivinen - Elinvoimainen kunta

- Viihtyisä taajamaympäristö
- Houkuttelevat puistot, liikunta-alueet ja ulkoilureitit

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä – Toimivat palvelut

- Liikenneverkon kunto ja toimivuus
- Viher- ja liikunta-alueiden sekä leikkikenttien ja uimaloiden turvallisuus ja siisteys
- Liikenneturvallisuustyöryhmässä ja kuntalaispalautteista esiin nousseiden parannustoimenpiteiden toteuttaminen.

Me teemme Hausjärven - Kaikki mukaan!

- Osallistavan budjetoinnin toimeenpano
- Nopea reagointi kuntalaispalautteisiin

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Asianmukainen ja tehokas kalusto
2. Työkoneiden toimintakunnon säilyttäminen
3. Toimivan yhteistyöverkoston ylläpitäminen

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Tekninen lautakunta
Yhdyskuntatekniset palvelut

TALOUSLUVUT

Yhdyskuntatekniset palvelut

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	427,8	435,7	460,9	460,9	460,9
Valmistus omaan käyttöön	21,0	15,0	15,0	15,0	15,0
Toimintakulut*	-1108,9	-1130,9	-1079,2	-1079,2	-1079,2
Toimintakate	-660,1	-680,2	-603,3	-603,3	-603,3
Poistot	-668,6	-748,9	-971,9	-971,9	-971,9
Netto yhteensä	-1328,7	-1429,1	-1575,2	-1575,2	-1575,2
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

TUNNUSLUVUT

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Henkilöstön määrä	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5
Keskeiset suoritteet / tunnusluvut					
Kunnossapito €/km	4999	5 600	5 600	5 600	5 600
Valaistus €/valopiste	54	29*	28	27	26
Liuk.onnettomuudet kpl/v	0	0	0	0	0
Taimikoiden hoito ja ensiharvennukset ha	6	5	5	5	5
Yksityistieavustukset keskimäärin €/km	402	343	350	350	350

*) Valaisinpylväiden tarkistuslaskenta tehty 1 744 kpl.
Katuvaloista muutettu LED-tekniikalle 24 %

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Tekninen lautakunta
Tilapalvelu

7.10.3 Tilapalvelu

TEHTÄVÄN KUVAUS

Tilapalvelu käsittää kiinteistöjen ylläpidon ja peruskorjaukset sekä kunnan vuokra-asunnot.

Vastuhenkilö on talonrakennusmestari.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

1. Kiinteistöjen arvon säilyttäminen ja teknisen kunnon ylläpitäminen
2. Sisäilmatyöryhmän toiminta
3. Käyttäjien olosuhteiden parantaminen
4. Energiatehokkuuden edistäminen

STRATEGISET TAVOITETASOT

Kasvava ja aktiivinen - Elinvoimainen kunta

- Tilojen energiatehokkuuden kehittäminen
- Kiinteistöjen käyttöasteen parantaminen

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä – Toimivat palvelut

- Kiinteistöjen kunto ja käyttäjälähtöisyys
- Vuokra-asuntojen riittävyys ja laatu

Me teemme Hausjärven - Kaikki mukaan!

- Nopea reagointi asiakaspalautteisiin

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Kiinteistöjen pitkäikäisyyden peruskuntoselvityksen toteuttaminen
2. Kunnan kiinteistöjen käyttöasteen parantaminen yhdessä käyttäjien kanssa
3. Kiinteistökatselmusten tehostaminen
4. Henkilöstön ammattitaidon kehittäminen
5. Energian kulutuksien seurantarjestelmien kehittäminen

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Tekninen lautakunta
Tilapalvelu

TALOUSLUVUT**Tilapalvelu**

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot*	2920,7	2906,4	2961,4	2961,4	2961,4
Toimintakulut*	-2449,0	-2494,9	-2194,7	-2194,7	-2194,7
Toimintakate	471,7	411,5	766,7	766,7	766,7
Poistot	-814,9	-1019,4	-1119,9	-1119,9	-1119,9
Netto yhteensä	-343,2	-607,9	-353,2	-353,2	-353,2

*) sis ulkoiset ja sisäiset

TUNNUSLUVUT

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Henkilöstön määrä	5,8	5,8	5,8	7,3	7,3
Keskeiset suoritteet / tunnusluvut					
Ylläpito €/m ³	14,93	15,85	16,00	16,00	16,00
Sähkö €/v	380 302	384 200	380 000	380 000	380 000
Vesi ja jätevesi €/v	49 759	69 500	70 000	70 000	70 000
Lämpö €/m ³ /v	4,83	3,66	3,70	3,70	3,70

Tekninen lautakunta
Vesihuoltolaitos

7.10.4 Vesihuoltolaitos

TEHTÄVÄN KUVAUS

Vesihuoltolaitokseen kuuluvat vesilaitos ja viemärlaitos.

Vastuhenkilö on maanrakennus-vesirakennusmestari.

KESKEISET PAINOPISTEALUEET SUUNNITTELUKAUDELLA

1. Talousveden laadukas ja edullinen hankinta ja tehokas jakelu
2. Laitosten ja verkostojen toimintakyvyn ylläpitäminen tarvittavin peruskorjauksin.
3. Hulevesien pääsyn estäminen verkostoon
4. Sähköisten verkostotietopalveluiden kehittäminen

STRATEGISET TAVOITETASOT

Kasvava ja aktiivinen - Elinvoimainen kunta

- Järjestetyn vesihuollon laajentaminen
- Asuntoalueiden kunnallistekniikan rakentaminen

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä – Toimivat palvelut

- Laatuvaatimukset täyttävän talousveden toimittaminen asiakkaille
- Viemäriverkoston toimintavarmuus

Me teemme Hausjärven - Kaikki mukaan!

- Vuoden 2021 asiakaskyselyn kehittämistarpeiden analysointi ja toteutussuunnittelu

TAVOITTEET JA KEINOT

1. Toimintavarmuuden kehittäminen automatiikan avulla
2. Verkostojen kartoitus ja kuntotietojen tarkastelu
3. Verkoston peruskorjaussuunnitelma
4. Vesilaitoksen toiminnan tiedottamisen kehittäminen

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Tekninen lautakunta
Vesihuoltolaitos

TALOUSLUVUT

Vesihuoltolaitos

1000 euroa	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatulot*	1401,4	1441,1	1444,1	1444,1	1444,1
Toimintamenot*	-855,9	-846,1	-887,9	-887,9	-887,9
Toimintakate	545,6	595,0	556,2	556,2	556,2
Rahoitustuotot ja -kulut	-23,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Poistot	-490,6	-517,4	-498,0	-498,0	-498,0
Netto yhteensä	31,3	77,6	58,2	58,2	58,2
*) sis ulkoiset ja sisäiset					

TUNNUSLUVUT

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Henkilöstön määrä*	3,1	3,1	3,1	3,5	3,5
Keskeiset suoritteet / tunnusluvut					
Käyttökulut/laskutettu vesim ³ (ei sis. po-kuluja)	0,84	1,00	1,00	1,00	1,00
Käyttökulut/laskutettu jätevesim ³ (ei sis. po-kuluja)	2,48	2,43	2,50	2,50	2,50
Vesijohtoverkosto km (sis. siirtolinjat)	120,6	122,7	123,0	123,5	124,0
Jätevesiverkosto km (sis. siirtolinjat)	100,2	102,3	102,8	104,0	105,0
Hulevesiverkosto km	18,95	20,6	21,0	21,3	22,0

*) Henkilöstön määrään sisällytetty myös teknisen toimen henkilöstön muille toimialoille tekemä työ.

**Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024**

Strategiset vuositavoitteet

8 KUNNAN TOIMIELINTEN STRATEGISET VUOSITAVOITTEET

KUNNANVALTUUSTO, KUNNANHALLITUS JA PALVELUKESKUKSET		
Toimialakohtaiset päämäärät ja tavoitteet kunnanvaltuuston strategisten päämäärien toteuttamiseksi		
Kehittyvä ja aktiivinen kunta		
Päämäärä	Tavoite	Mittari
Hausjärvellä on maakunnan pienin työttömyysaste	Työttömyysaste on pienempi kuin Kanta-Hämeen muilla kunnilla.	Työttömyysaste
Hausjärvi on yrittäjyyden ykköskunta maakunnassa	Maakunnallinen kärkisija Suomen yrittäjien kuntabarometrissa (joka toinen vuosi).	Suomen Yrittäjien yrittäjyysbarometri
Hausjärvi tarjoaa jokaiselle mahdollisuuden hyvään elämään	Turvallisuuden tunteen kokeminen asuinkunnassa	Taloustutkimus 2020: 8,73. Luku nousee tai pysyy samana.
Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut		
Päämäärä	Tavoite	Mittari
Talouden tasapaino	Tulos on vähintään talousarvion mukainen ja investoinnit toteutuvat enintään talousarvion mukaisina	Tilinpäätös
Toimivat ja hyvinvoivat työyhteisöt	Sairauspoissaolojen ja työtaturmien määrä vähenee ja erityisesti mielenterveyden ja tuki- ja liikuntaelinten sairauksista johtuviin poissaoloihin kohdennetaan toimenpiteitä. Terveysprosentti kasvaa vuoden 2021 verrattuna. Henkilöstökyselyn tulokset koskien työssä jaksamista ja työantajakuvaa ovat vähintään vuoden 2021 kyselyn tasolla.	Sairauspoissaolojen määrä ja sisältö, työtaturmien määrä, terveysprosentti, henkilöstökysely
Varautuminen sote-palvelujen siirtoon hyvinvointialueille v. 2023 alusta	Siirtyminen hyvinvointialueelle tapahtuu suunnitellusti ja aikataulun mukaisesti. Toiminta ja resurssit on sopeutettu uuteen tilanteeseen.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Hyvinvointialueen valmistautumisaikatauluissa pysyminen 2) Henkilöstön ja palveluiden hallittu siirto 3) Selvitys tukipalveluresurssitarpeesta vuodesta 2023 alkaen.
Työmarkkinatuen seuranta aktiivitoimenpiteissä	Yli 50 % työttömistä on aktiivitoimenpiteissä. Kunnan osuus työmarkkinatuen kunnaltaosuudesta on alle 100 000 €	aktiivointiaste kunnan osarahoittama työmarkkinatuki

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Strategiset vuositavoitteet

Me teemme Hausjärven - Kaikki tekemään yhdessä!		
Päämäärä	Tavoite	Mittari
Päätöksenteon avoimuuden ja kuntalaisten osallistumisen ja vaikutusmahdollisuuksien edistäminen	Vähintään kaksi valtuuston kokousta videoidaan ja vähintään yksi kokous järjestetään kunnanviraston ulkopuolella. Kyselyjä palveluista järjestetään 1-2 vuodessa. Yhteisöllisiä hankkeita mahdollistetaan 1-2 vuodessa. Mahdollisuuksia sähköiseen asiointiin laajennetaan.	Kokousten videointien määrä ja toteutettujen yleisötilaisuuksien ja kuntalaiskyselyjen määrä, tuettujen yhteisöllisten hankkeiden määrä, sähköisen asioinnin lisääminen eri hallinnonaloilla
Kannustamme henkilöstölähtöiseen kehittämiseen	Kuntatasolla vähintään 5 kehittämisideaa vuodessa	Kehittämistoimikunnassa käsiteltyjen kehittämisideoiden määrä
Hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen kunnan ja muiden toimijoiden yhteistyönä	Kunnan sisäisten ja ulkoisten yhteistyörakenteiden vahvistaminen varautuen siihen, että sote-palvelut poistuvat kunnasta v.2023 alusta	Hyvinvointisuunnitelman pohjalta tehty toimintasuunnitelma ja sen toteutus vähintään 80%:sti.

PERUSTURVALAUTAKUNTA

Toimialakohtaiset päämäärät ja tavoitteet kunnanvaltuuston strategisten päämäärien toteuttamiseksi

Kehittyvä ja aktiivinen kunta

Päämäärä	Tavoite	Mittari
Asiointimahdollisuuksien lisääminen	Uusien asiointi- ja tiedotusmahdollisuuksien käyttöönotto ja vakiinnuttaminen.	Uudet asiointi-/tiedotuskanavat (lkm), henkilöstön informointi (krt), asiakkaiden informointi (krt)

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut

Päämäärä	Tavoite	Mittari
Palvelujen ja henkilöstön siirto kunnalta hyvinvointialueelle tapahtuu hallitusti.	Palvelujen sujuvuus ja henkilöstön tukeminen muutostilanteessa.	Henkilöstökyselyt x 3/vuosi, asiakaskysely x 1/vuosi

Me teemme Hausjärven - Kaikki tekemään yhdessä!

Päämäärä	Tavoite	Mittari
Hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen kunnan ja muiden toimijoiden yhteistyönä	Yhteistyörakenteiden vahvistaminen	Hyvinvointisuunnitelman konkretisointi: yhteinen toiminta Ohjaamossa, nuorisotiloissa ja perhekeskuksen kohtaamispaikassa (krt), kuntaan jäävän työllisyyden hoidon organisaation valmistelu. Toteuttamissuunnitelma toteutuu 80 %.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Strategiset vuositavoitteet

SIVISTYSLAUTAKUNTA		
Toimialakohtaiset päämäärät ja tavoitteet kunnanvaltuuston strategisten päämäärien toteuttamiseksi		
KAIKKI TEKEMÄÄN YHDESSÄ -	Tavoite	Mittari
Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen	Jatko-opiskeluun päässeet Hausjärveltä päättötodistuksen saaneista (%).	Tyydyttävä taso 95 %, hyvä taso 98 %.
	Lasten ja nuorten liikuntaharrastusten lisääminen	Liikuntakerhojen ympärivuotinen tarjonta Oitissa, Ryttylässä ja Hikiässä
	Lasten ja nuorten päihdevalistus yhteistyössä sidosryhmien kanssa (vanhempaintoimikunnat, urheiluseurat,...)	Jokaisella koululla on järjestetty vähintään yksi tilaisuus.
TOIMIVAT PALVELUT -	Tavoite	Mittari
Toimivat kunnalliset peruspalvelut on saatavissa omasta kunnasta tai talousalueelta	Lukio-opetuksen säilyminen kunnassa.	Hausjärven perusopetuksen päättötodistuksen saaneista, lukioon hakeutuvista nuorista, 45 % hakee oman kunnan lukioon.
	Varhaiskasvatuspalveluiden monipuolinen tarjonta.	Tarjolla neljä erimuotoa varhaiskasvatuspalveluista.
	Kouluilojen saneerauksiin ja tilantarpeisiin varautuminen	1. Oitin kouluhankkeen suunnittelu 2. Rakennustöiden aloittaminen
	Kirjaston digitaalisten palvelujen, aukiolotuntien ja käyttäjämäärien lisääminen	1. Vuoden 2022 aikana valmistellaan kirjastopalvelujen kehittämissuunnitelma vuosille 2022-2026. 2. Kirjasto on auki myös kesällä.
	Kansalaisopiston palveluiden tarjoaminen kuntalaisille	1. Opiston tuntimäärä kasvaa vuoden 2021 toteutumaan verrattuna. 2. Opiston opiskelijoiden määrä kasvaa vuoden 2021 toteutumaan verrattuna.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Strategiset vuositavoitteet

Kaikki tekemään yhdessä!		
Päämäärä	Tavoite	Mittari
Muuttuviin toimintaympäristön haasteisiin vastaaminen	Toimialan mukana oleminen hyvinvointialueen valmistelussa niin kunnan sisäisten palvelujen järjestämisessä kuin yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa järjestettävien palvelujen osalta	Maakunnallisten yhteistyöhankkeiden lukumäärä, joissa sivistystoimi mukana.

TEKNINEN LAUTAKUNTA		
Toimialakohtaiset päämäärät ja tavoitteet kunnanvaltuuston strategisten päämäärien toteuttamiseksi		
Kasvava ja aktiivinen - Elinvoimainen kunta		
Päämäärä	Tavoite	Mittari
Talouden tasapainon säilyminen	Onnistuminen hyvinvointialueiden perustamisen valmistelussa	1) Muutossuunnitelma laadittu yhdessä muiden toimialojen kanssa 1.4.2022 mennessä 2) Muutossuunnitelma toteutettu
Kustannuksien vähentäminen	Huleveden vähentäminen viemäriveresistä	Selvitys Oitin taajamasta tehty

Asiat hoituu ja ketään ei jätetä - Toimivat palvelut		
Päämäärä	Tavoite	Mittari
Toimivat kunnalliset peruspalvelut	Varma ja laadukas vesihuolto	Toimintahäiriöt ja katkokset: Tyydyttävä taso: enintään 6/vuosi Hyvä taso: enintään 3/vuosi
Järjestetyn vesihuollon piiriin kuuluminen	Järjestettyyn vesihuoltoon on liittynyt toiminta-alueiden asuntokiinteistöt (tämänhetkinen liittymisaste on 60,6 %).	Liittymisaste 31.12.2022 on 61,2 %.
Hausjärvellä kuntalaiset voivat hyvin	Liikenneturvallisuuden parantaminen. Liikenneturvallisuustyöryhmässä esiin nousseiden parannustoimenpiteiden toteuttaminen.	Kolme parannustoimenpidettä toteutetaan vuoden aikana.
	Liikenneturvallisuustyön aktivoiminen Hausjärven kunnassa.	Kaksi liikenneturvallisuustapahtumaa toteutetaan vuoden aikana.
Laadukkaat varhaiskasvatus- ja koulupalvelut	Oitin yhtenäiskoulun I rakennusvaihe	Urakkasopimus on allekirjoitettu 31.5.2022 mennessä.
	Ryttlän päiväkotia	Koulun pihan laajennus otetaan käyttöön vuoden aikana.
Osallistava budjetointi	Osallistavan budjetoinnin kehittäminen	Osallistuvan budjetoinnin periaatteet päivitetty

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Strategiset vuositavoitteet

Toimivat yhteistyöverkot	Verkkotietojen ja verkon rakentamissuunnitelmien toimittaminen	Viranomaismääräysten mukaiset toimintatavat ovat käytössä 1.6.2022
--------------------------	--	--

9 INVESTOINTISUUNNITELMA 2022–2024

INVESTOINTIOHJELMA (Luvut 1.000 eur)	TP 2020	alkuper. TA 2021	Muutettu TA 2021*	TA 2022	TS 2023	TS 2024
1. KIINTEÄ OMAISUUS						
Kiinteistöjen hankinta ja myynti						
Myynnit	0,0	0	0	0	0	0
Netto	0,0	0	0	0	0	0
Maa-alueiden hankinta ja myynti						
Myynnit	24	20	20	20	20	20
Menot	0,0	0	0	-200	-50	-50
Netto	24	20	20	-180	-30	-30
KIINTEÄ OMAISUUS YHTEENSÄ						
Myynnit	24	20	20	20	20	20
Rahoitusosuudet	0,0	0	0	0	0	0
Menot	0,0	0	0	-200	-50	-50
Netto	24	20	20	-180	-30	-30
2. IRTAIN OMAISUUS						
<u>Myynnit</u>	18	0	0	0	0	0
<u>Menot</u>						
Atk-laitteet ja ohjelmat	0	-35	-35	-55	-25	-25
Www-sivujen uusiminen	0	0	0	-40	0	0
Perusturvan tietojärjestelmät	-10	-15	-15	0	0	0
TAHE-tietojärjestelmä	0	-25	0	-15	0	0
Talous- ja henkilöstöhallinnon käyttöönottoprojekti			-65	-65	0	0
Unit4 taloushallinnon lisenssit	0	0	-52	0	0	0
Ruoka- ja siivouspalvelun irtain	0	-40	-40	-50	-30	-30
Perusturvan irtaimisto	-38	-30	-30	0	0	0
Koulujen atk ja tv-laitteet	-13	-30	-30	-20	-20	-20
Auto	-38	0	0	0	0	0
Pakettiauto tekn	0	0	0	-25	0	0
Kuorma-auto	-202	0	0	0	0	0
Monitoimitraktori	0	-170	-170	0	0	0
Latukone				-45	0	0
Ajettava ruohonleikkuri tekn	0	-11	0	-25	0	0
Menot yhteensä	-301	-356	-437	-340	-75	-75
IRTAIN KÄYTTÖOMAISSUUS YHTEENSÄ						
Myynnit	18	0	0	0	0	0
Rahoitusosuudet						
Menot	-301	-356	-437	-340	-75	-75
Netto	-283	-356	-437	-340	-75	-75
3. AINEETON KÄYTTÖOMAISSUUS						
Osakkeet ja osuudet						
Myynnit	83	0	0	0	0	0
Menot	0	0	0	0	0	0
Netto	83	0	0	0	0	0
AINEETON KÄYTTÖOMAISSUUS YHTEENSÄ						
Osakkeet ja osuudet						
Myynnit	83	0	0	0	0	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0
Menot	0	0	0	0	0	0
Netto	83	0	0	0	0	0

Investointiosa

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

INVESTOINTIOHJELMA (Luvut 1.000 eur)	TP 2020	alkuper. TA 2021	Muutettu TA 2021*	TA 2022	TS 2023	TS 2024
4. TALONRAKENNUS						
Ryhtylän koulun saneeraus ja laajennus						
Rahoitusosuudet	420	0	0	0	0	0
Menot	-5 273	-100	-10	0	0	0
Netto	-4 853	-100	-10	0	0	0
Ryhtylän koulun ja liikuntahallin varustus						
Menot	-408	0	0	0	0	0
Netto	-408	0	0	0	0	0
Ryhtylän urheilukenttä ja piha-alueet						
Rahoitusosuudet	0	20	20	0	0	0
Menot	0	-250	-380	0	0	0
Netto	0	-230	-360	0	0	0
Oitin alakoulun uudisrakennus ja valmistuskeittiö						
Menot	0	-10	-10	-2 040	-1 560	0
Netto	0	-10	-10	-2 040	-1 560	0
Oitin alakoulun ensikertainen varustaminen						
Menot	0	0	0	0	-250	0
Netto	0	0	0	0	-250	0
Kiinteistöjen peruskorjaukset*						
Rahoitusosuudet	29	0	0	0	0	0
Menot	-276	-350	-150	-350	-350	-350
Netto	-247	-350	-150	-350	-350	-350
TALONRAKENNUS YHTEENSÄ						
Myynnit	0	0	0	0	0	0
Rahoitusosuudet	449	20	20	0	0	0
Menot	-5 956	-710	-550	-2 390	-2 160	-350
Netto	-5 507	-690	-530	-2 390	-2 160	-350

Investointiosa

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

INVESTOINTIOHJELMA (Luvut 1.000 eur)	TP 2020	alkuper. TA 2021	Muutettu TA 2021*	TA 2022	TS 2023	TS 2024
5. KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMINEN						
Vaaheratie, jk/pp rakentaminen						
Rahoitusosuudet				20		
Menot	0	0	0	-150	0	0
Netto	0	0	0	-130	0	0
Ryttylä						
Menot	0	0	0	0	-300	-370
Netto	0	0	0	0	-300	-370
Oitin yritysalue						
Menot	-29	0	0	0	0	0
Netto	-29	0	0	0	0	0
Monni						
Menot	0	-50	0	-140	0	0
Netto	0	-50	0	-140	0	0
Kaavatiet ja kevyenliikenteen väylät						
Menot	-108	-700	0	0	0	-460
Netto	-108	-700	0	0	0	-460
Kaavatiet ja kevyenliikenteen väylät, Karhintie						
Menot	0	0	-550	0	0	0
Netto	0	0	-550	0	0	0
Kaavatiet ja kevyenliikenteen väylät, Kaaritie						
Menot	0	0	-280	-50	0	0
Netto	0	0	-280	-50	0	0
Savelantien kevyenliikenteenväylä						
Menot	-51	-800	-800	-50	0	0
Netto	-51	-800	-800	-50	0	0
Monni, Repotie						
Menot	0	0	-120	0	0	0
Netto	0	0	-120	0	0	0
Valaistus						
Menot	-122	-120	-170	-120	-120	-120
Netto	-122	-120	-170	-120	-120	-120
Päällystäminen						
Menot	-114	0	0	-140	0	-150
Netto	-114	0	0	-140	0	-150
Puistot, leikkipaikat ja liikunta-alueet						
Tulot						
Menot	-31	-50	-50	-50	-50	-50
Netto	-31	-50	-50	-50	-50	-50
Oitin ylästeen monitoimikenttä						
Menot	0	-50	-50	0	0	0
Netto	0	-50	-50	0	0	0
Oitin puutarhajätteen vastaanottoaika						
Menot	-10	0	0	0	0	0
Netto	-10	0	0	0	0	0
Sillat (Valkinranta 2023 ja Ryttylä 2023) ja kevyenliikenteenväylä/Ryttylä						
Menot	0	0	0	0	-800	0
Netto	0	0	0	0	-800	0
Seuraavan vuoden investointien suunnittelu						
Menot	0	0	0	-60	-50	-50
Netto	0	0	0	-60	-50	-50
Pienet korvausinvestoinnit						
Menot	0	0	0	-25	0	0
Netto	0	0	0	-25	0	0
KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMINEN YHTEENSÄ						
Myynnit	0	0	0	0	0	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	20	0	0
Menot	-465	-1 770	-2 020	-785	-1 320	-1 200
Netto	-465	-1 770	-2 020	-765	-1 320	-1 200

Investointiosa

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

INVESTOINTIOHJELMA (Luvut 1.000 eur)	TP 2020	alkuper. TA 2021	Muutettu TA 2021*	TA 2022	TS 2023	TS 2024
6. VESI- JA VIEMÄRILAITOS						
<u>Menot</u>						
Vesilaitosverkosto -investoinnit	-52	-430	-450	-90	-130	-130
Johtolinjat	-20	-35	0	0	-60	-60
Verkostojen saneeraus	-32	-350	-450	0	-30	-30
Viemärikaivojen saneeraus	0	-45	0	-90	-40	-40
Riihimäen jätevedenpuhdistamon saneeraus	-230	-270	-137	-80	-50	-50
Kolmilammin vedenottamo	0	0	0	-50	0	-500
Muut pienet/odottamattomat korvausinvestoinnit	0	0	0	-20	0	0
Oitiharju	0	0	0	0	0	0
Riihiviidantien viemäri (Ryttlä)	0	0	0	-55	0	0
Repotien rakentaminen (Monni)	0	0	0	-50	0	0
Monninraitin rakentaminen (Monni)	0	0	0	-120	0	0
Ryttlän Aurinkoranta	0	0	0	0	-250	0
Oitti kaava-alue	0	0	0	0	0	-200
Villentien vh laajennus (Hikiä)	0	0	0	-50	0	0
Vaahteratie, vh saneeraus	0	0	0	-100	0	0
Menot yhteensä	-282	-700	-587	-615	-430	-880
VESI- JA VIEMÄRILAITOS YHTEENSÄ						
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Menot	-282	-700	-587	-615	-430	-880
Netto	-282	-700	-587	-615	-430	-880
7. ELINKEINOPOLIITTISET HANKKEET						
Kunnanhallituksen erikseen päättämät kohteet						
Menot	0	0	0	-100	0	0
Netto	0	0	0	-100	0	0
ELINKEINOPOLIITTISET HANKKEET YHTEENSÄ						
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Menot	0	0	0	-100	0	0
Netto	0	0	0	-100	0	0

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Investointiosa

INVESTOINTIOHJELMA (Luvut 1.000 eur)	TP 2020	alkuper. TA 2021	Muutettu TA 2021*	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Kiinteistöjen hankinta ja myynti						
<i>Tulot yhteensä</i>	24	20	20	20	20	20
<i>Rahoitusosuudet yhteensä</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Menot yhteensä</i>	0	0	0	-200	-50	-50
Netto	24	20	20	-180	-30	-30
Irtain käyttöomaisuus yhteensä						
<i>Tulot yhteensä</i>	18	0	0	0	0	0
<i>Rahoitusosuudet yhteensä</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Menot yhteensä</i>	-301	-356	-437	-340	-75	-75
Netto	-283	-356	-437	-340	-75	-75
Aineeton käyttöomaisuus yhteensä						
<i>Tulot yhteensä</i>	83	0	0	0	0	0
<i>Rahoitusosuudet yhteensä</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Menot yhteensä</i>	0	0	0	0	0	0
Netto	83	0	0	0	0	0
Talonrakennus yhteensä						
<i>Tulot yhteensä</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Rahoitusosuudet yhteensä</i>	449	20	20	0	0	0
<i>Menot yhteensä</i>	-5 956	-710	-550	-2 390	-2 160	-350
Netto	-5 507	-690	-530	-2 390	-2 160	-350
Kunnallistekniikan rakentaminen yhteensä						
<i>Tulot yhteensä</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Rahoitusosuudet yhteensä</i>	0	0	0	20	0	0
<i>Menot yhteensä</i>	-465	-1 770	-2 020	-785	-1 320	-1 200
Netto	-465	-1 770	-2 020	-765	-1 320	-1 200
Vesi- ja viemärlaitos yhteensä						
<i>Tulot yhteensä</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Rahoitusosuudet yhteensä</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Menot yhteensä</i>	-282	-700	-587	-615	-430	-880
Netto	-282	-700	-587	-615	-430	-880
Elinkeinopoliittiset hankkeet yhteensä						
<i>Tulot yhteensä</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Rahoitusosuudet yhteensä</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Menot yhteensä</i>	0	0	0	-100	0	0
Netto	0	0	0	-100	0	0
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	TP 2020	alkuper. TA 2021	Muutettu TA 2021*	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Tulot yhteensä	125	20	20	20	20	20
Rahoitusosuudet yhteensä	449	20	20	20	0	0
Menot yhteensä	-7 003	-3 536	-3 594	-4 430	-4 035	-2 555
Netto yhteensä	-6 430	-3 496	-3 554	-4 290	-4 015	-2 535

*) huomioitu 16.3.2021 ja 21.9.2021 päätetyt muutokset sekä 7.12.2021 esitetyt muutokset

10 TÄYTÄNTÖÖNPANO JA SEURANTA

Talousarvion täytäntöönpano tapahtuu pääasiassa käyttösuunnitelmien hyväksymisen yhteydessä. Kunnanhallitus antaa tästä tarkemmat ohjeet talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa seuraavassa esitettyjen periaatteiden pohjalta:

Sen jälkeen, kun valtuusto hyväksyy talousarvion, jossa se on asettanut tehtäville tavoitteet ja antanut toimitusohjelmit tulosalueittain, hankeryhmittäin tai hankkeittain määrärahat ja tuloarviot, hyväksyvät kunnanhallitus ja asianomaiset lautakunnat käyttösuunnitelmansa valtuuston päätöksiä vastaaviksi.

Näillä toimielimen käyttösuunnitelmilla toimielimet asettavat valtuuston määrittelemien tavoitteiden kanssa yhdenmukaiset, tarkennetut tavoitteet sekä jakavat määrärahat ja tuloarviot käyttötalousosan tulosalueille ja toiminnoille sekä investointiosan kohteille osamäärärahoiksi ja osatuloarvioiksi.

Edelleen johtavat viranhaltijat päättävät viranhaltijoiden käyttösuunnitelmilla tämän jälkeen tavoitteiden asettamisesta sekä osamäärärahojen ja osatuloarvioiden jakamisesta osatoiminnoittain käyttötaloudessa. Investointiosassa näistä päätetään aina toimielintasolla.

Kuntalain 113 §:n mukaan kunnan tilinpäätökseen on sisällytettävä talousarvion toteutumisvertailu. Tähän tullaan sisällyttämään myös sitovien tavoitteiden seuranta. Toimintakertomuksessa tullaan tarkastelemaan myös muita, ei-sitovia tavoitteita.

Valtuusto hyväksyy tilikauden tuloksen käsittelyeriä kuten vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutoksia samoin kuin käyttöomaisuuden poistoja koskevat suunnitelmat talousarvion tuloslaskelman yhteydessä. Nämä eivät ole määrärahoja eivätkä tuloarvioita, koska ne eivät ole rahoitusvaikutteisia eriä. Kunnanhallitus tekee tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä esityksen valtuustolle tilikauden tuloksen käsittelystä ja esittää sen toimintakertomuksessa kuntalain 115 §:n mukaisesti.

Valtuuston hyväksymän talousarvion sekä toimielinten ja viranhaltijoiden käyttösuunnitelmiin sisältyvien tavoitteiden, osamäärärahojen ja osatuloarvioiden seuranta suoritetaan sisäisen valvonnan ohjetta noudattaen kunkin toimivaltaisen viranhaltijan ratkaisun mukaisesti. Kunnan taloudesta ja oleellisista tapahtumista raportoidaan säännöllisesti lautakunnille, kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle. Lisäksi vuoden aikana laaditaan yksi puolivuosisikatsaus.

Taloussuunnitelmaosan täytäntöönpano ja seuranta tapahtuu pääasiassa seuraavan, vuosia 2022–2024, koskevan talousarvion ja taloussuunnitelman laatimisen yhteydessä.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

11 KONSERNIYHTISÖILLE JA MUILLE TOIMINNALLISESTI TÄRKEILLE YHTeisÖILLE ASETETUT TAVOITTEET

KANTA-HÄMEEN SAIRAANHOITOPiIRIN KY

Strateginen vuositavoite	Tavoite	Mittari
Toimivat palvelut	Talouden tasapaino – sairaanhoitopiirin tulos on talousarvion mukainen ja talousarviomuutoksia ei tehdä kesken vuoden.	Talousarvion toteutuminen

RIIHIMÄEN SEUDUN TERVEYSKESKUKSEN KY

Strateginen vuositavoite	Tavoite	Mittari
Toimivat palvelut	Lääkäripalvelut Oittiin	Lääkäripalvelujen aloitus sovitun aikataulun mukaisena.
Toimivat palvelut	Talouden tasapaino – terveyskeskuksen tulos on talousarvion mukainen ja talousarviomuutoksia ei tehdä kesken vuoden.	Talousarvion toteutuminen

YRITYSVOIMALA OY

Strateginen vuositavoite	Tavoite	Mittari
Toimivat palvelut	Yritysten tarvitsemien perusneuvontapalvelujen tuottaminen	Neuvontapalveluja saaneiden asiakkaiden lukumäärä vähintään 550 / vuosi, joista hausjärveläisiä noin 10 %.
	Yritysten tarvitsemien perusneuvontapalvelujen tuottaminen	Asiakastytyväisyyskyselyn mukainen tulos on yli 8,0.

HYRIA KOULUTUS OY / HYRIA AIKUISKOULUTUS OY

Strateginen vuositavoite	Tavoite	Mittari
Toimivat toisen asteen ammatillisen koulutuksen palvelut on saatavissa talousalueelta	Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen kunnan ja muiden toimijoiden yhteistyönä	Negatiivinen keskeyttäminen pysyy vuoden 2021 tasolla tai alenee.

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

HYRIA SÄÄTIÖ

Strateginen vuositavoite	Tavoite	Mittari
Toimivat palvelut	Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen kunnan ja muiden toimijoiden yhteistyönä	1. Seudulliseen Ohjaamo-toimintaan osallistuminen, asiakasmäärä vuositasolla
		2. Yhteistyö kunnan koulu-, nuoris- ja perusturvatoimen kanssa toimii saumattomasti.
		3. Työpajan kapasiteetti on täydessä käytössä.
	Aikuisten työpajatoiminta: asiakkaiden siirtyminen työhön tai koulutukseen	1. Aikuisten työpajalta vähintään 50 % asiakkaista siirtyy työelämään tai koulutukseen. Työpajan kapasiteetti on täydessä käytössä. Yhteistyö kunnan perusturvatoimen kanssa toimii saumattomasti.
		2. Aikuisten työpajatoiminnan vaikuttavuutta mitataan vuosittain.

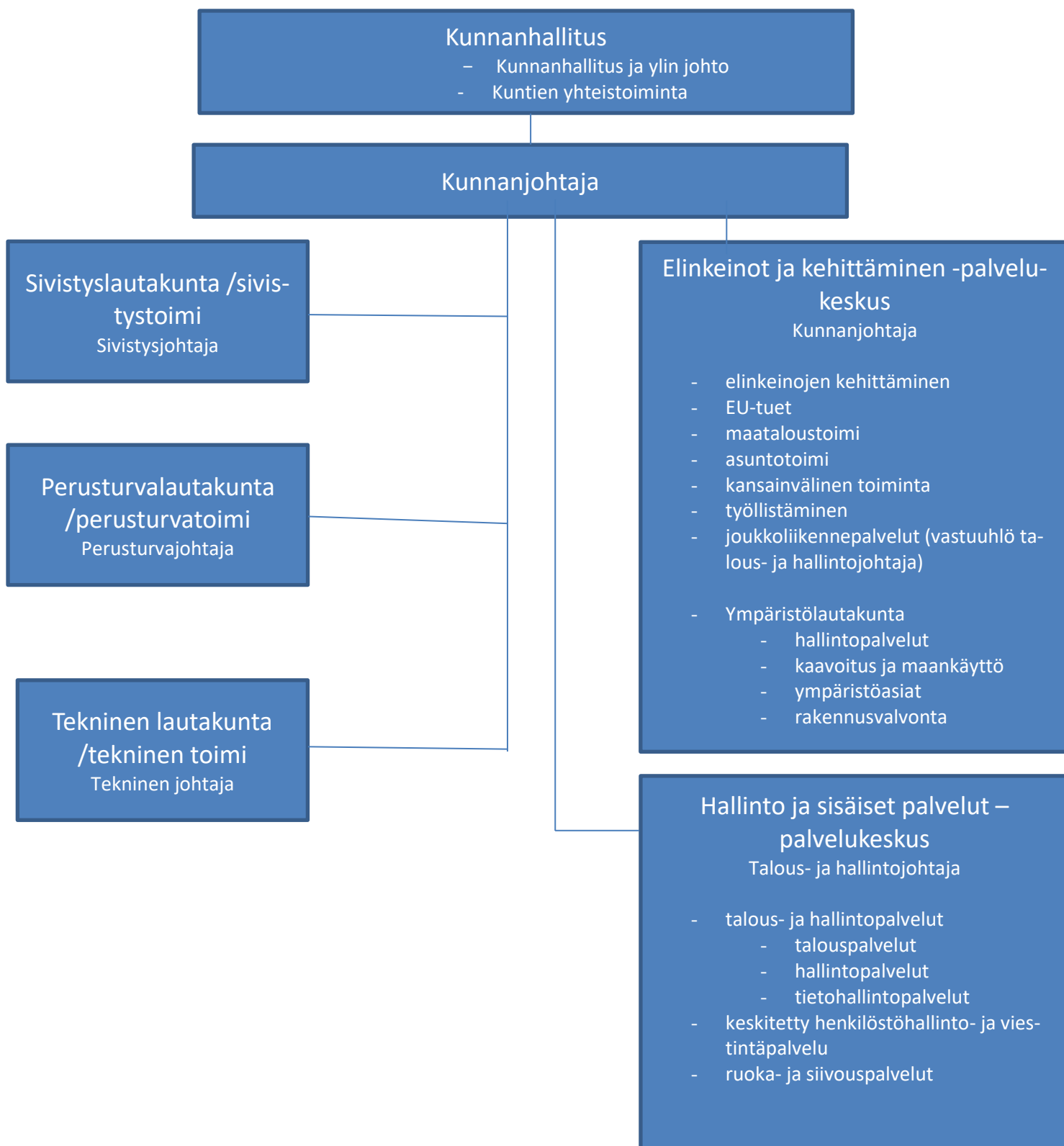
HAUSJÄRVEN TALO OY

Strateginen vuositavoite	Tavoite	Mittari
Kunnan elinvoima-ohjelmaa tukeva toiminta	Osakeyhtiö lakkautetaan vuonna 2022.	Hausjärven Talo Oy on saatu lakkautettua.

12 LIITTEET

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

LIITE 1. HAUSJÄRVEN KUNNAN HALLINTO-ORGANISAATIO VUONNA 2022

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024

Liite 2 TUNNUSLUKUJEN MÄÄRITELMIÄ

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate prosenttia poistoista = $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä.

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää päteväenä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoista valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Investointitaso määritetään voimassa olevasta investointisuunnitelmasta, jonka aikajänne on riittävä keskimäärän osoittamiseksi. Jos poikkeuksellisen suuri poistonalainen investointihanke ajoittuu suunnittelukaudelle tai investointeja on taloussuunnitelmassa leikattu ja siirretty suunnitelman ulkopuolelle, on investointitasoa arvioitava taloussuunnittelukautta pitemmällä jaksolla.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kuntakohtaisia eroja selittävät toimintojen organisointi ja palvelutoiminnan laajuus. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa.

Erityisesti silloin, kun kunnan talouden tasapainoa ja liikkumavaraa verrataan muihin kuntiin, on otettava huomioon erot veroprosenteissa. Riittävä tulorahoitus voi kahdessa vertailukunnassa olla saavutettu erilaisella verorasitteella kuntalaisiin.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tulokseen saattaa olennaisesti vaikuttaa satunnaiset tuotot tai kulut, mistä syystä tulorahoituksen riittävyyden arviointia ei voida määritellä sen perusteella.

Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poistoero- ja tuloksenkäsittelyeriä. Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöstä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään. Ylijäämää lisääviä tai alijäämää vähentäviä eriä ovat varausten ja rahastojen vähentäminen.

Lähde: Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta.2017

Talousarvio 2022
Taloussuunnitelma 2022-2024**Rahoituslaskelman tunnusluvut****Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta**

Rahoituslaskelman välitulokseksi Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvoiton ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoitolla on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, % = $100 \times \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$.

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Lainanhoitokate = $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.

Kassan riittävyys = $365 \times \text{rahavarat } 31.12. / \text{kassasta maksut tilikaudella}$

Tunnusluku kuvaa kunnan maksuvalmiutta ja se ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

HAUSJÄRVI